

Forslag

til

Lov om ændring af retsplejeloven m. v.

(Efterforskning i straffesager, anholdelse og varetægt, erstatning i anledning af straffetlig forfølgning, herunder for frakendelse eller inddragelse af førerretten, m. v.).

Fremsat den 16. december 1977 af *justitsministeren*.

§ 1.

I lov om rettens pleje, jfr. lovbekendtgørelse nr. 1 af 2. januar 1975, som ændret senest ved § 12 i lov nr. 300 af 8. juni 1977 foretages følgende ændringer:

1. § 29, stk. 4, nr. 1, affattes således:

„1) når særegne omstændigheder giver grund til at antage, at offentlig forhandling vil medføre fare for nogens sikkerhed eller vil tilføje nogen en uforstående krænkelser, herunder når oplysning skal afgives om foretagnings- eller driftshemmeligheder. Dørlukning af hensyn til en sigtet (tiltalt), der er til stede, kan kun besluttes, hvis han selv begærer det.“

2. I § 31, stk. 3, 1. pkt., ændres „børneværnsudvalget (i København børnenævnet)“ til: „det sociale udvalg“.

3. § 31, stk. 3, 2. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

„Endvidere kan retten ved kendelse helt eller delvis forbyde offentlig gengivelse af, hvad der i straffesager forhandles i offentligt retsmøde, når sådan gengivelse er egnet til at skade sagens oplysning, eller der er grund til at antage, at sådan gengivelse vil medføre fare for nogens sikkerhed eller vil tilføje nogen en uforstående krænkelser. Referatforbud af hensyn til en sigtet (tiltalt), der er til stede, kan kun besluttes, hvis han selv begærer det. Retten kan endvidere forbyde offentlig gengivelse af navn, stilling eller

bopæl for sigtede (tiltalte) eller andre under sagen nævnte personer, såfremt der fremsættes begæring herom, og ingen offentlig interesse findes at tale derimod. Forbudet kan efter begæring udstrækkes til at gælde også under en eventuel anke af sagen, såfremt anken omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld.“

4. I § 49, stk. 4, sidste pkt., ændres „kap. 75“ til: „kap. 67 og 68“.

5. I § 151, stk. 1, 7. pkt., ændres „821“ til: „748, stk. 6“.

6. I § 178, stk. 1, nr. 5, ændres „785“ til: „765“.

7. I § 183, stk. 3, 2. pkt., ændres „børne- og ungdomsværnet“ til: „det sociale udvalg“.

8. I § 196, stk. 1, 1. pkt., ændres „743“ til: „781“.

9. I § 536, stk. 2, 1. pkt., ændres „børne- og ungdomsværnet“ til: „det sociale udvalg“.

10. I § 686, 1. pkt., udgår: „Forundersøgelse og“.

11. § 694 affattes således:

„§ 694. Retsmøder under efterforskningen på begæring af politiet kan afholdes ved retten i enhver kreds, hvor oplysning i sagen må antages at kunne tilvejebringes, jfr. dog stk. 2, sidste pkt., og stk. 3.

Stk. 2. Begæring fra sigtede eller forsvareren om retsmøder under efterforskningen indgives til den ret, hvor sagen behandles, eller hvor den kan forventes behandlet. Ved samme ret afgøres tvistigheder mellem politiet og forsvareren om efterforskningsskridt.

Stk. 3. Retsmøder med henblik på sagens behandling i medfør af § 925 eller med henblik på sagens afslutning ved tiltalefrafald afholdes ved retten i den kreds, hvor sigtede bor eller opholder sig, eller ved gerningsstedets værneting. Kan intet af disse værneting anvendes, vil sagen kunne behandles, hvor den sigtede er pågrebet.“

12. § 695 ophæves.

13. I § 704, *stk. 2*, udgår: „forundersøgelse eller“.

14. I § 718 udgår: „jfr. dog §§ 809 og 820“.

15. I § 720 udgår i *2. pkt.*: „overensstemmende med reglerne i kap. 74 og 75“, og *3. pkt.* ophæves.

16. § 721, *stk. 3*, ophæves.

17. I § 723, *stk. 1, nr. 1*, ændres „at sigtede undergives børne- og ungdomsforsorg“ til: „at der fastsættes hjælpeforanstaltninger efter § 33 i lov om social bistand“.

18. I § 730 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

„*Stk. 3.* Retten kan på ethvert tidspunkt under sagen ved kendelse afvise en valgt forsvarer, hvis betingelserne efter § 733, *stk. 2*, for at nægte at beskikke ham foreligger. Der skal i så fald på begæring beskikkes sigtede en offentlig forsvarer.“

Stk. 3 bliver herefter *stk. 4*.

19. I § 731, *stk. 1, litra c*, ændres „§ 794“ til: „§ 801“.

20. I § 733, *3. pkt.*, udgår „det findes forsvarende, og“.

21. I § 733 indsættes som *stk. 2*:

„*Stk. 2.* Retten kan ved kendelse nægte at beskikke den advokat, som sigtede ønsker til forsvarer, hvis hans medvirken på grund af hensynet til sagens behørlige fremme eller

opklaring ikke kan anses for forsvarlig. I sager, der angår overtrædelse af straffelovens kap. 12 eller 13, kan sigtedes begæring om at få en bestemt advokat beskikket som forsvarer afslås, hvis hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter undtagelsesvis gør det påkrævet.“

22. I § 736 indsættes som *stk. 2*:

„*Stk. 2.* Beskikkelse kan endvidere ved kendelse tilbagekaldes, hvis betingelserne efter § 733, *stk. 2*, for at nægte at beskikke den pågældende kommer til at foreligge.“

23. § 737, *stk. 1 og 2*, ophæves, og i stedet indsættes:

„Retten kan tillade, at flere valgte forsvarere optræder for samme sigtede. Retten kan endvidere undtagelsesvis beskikke flere offentlige forsvarere for sigtede. Sigtede er berettiget til selv tillige at tage ordet til sit forsvare.“

Stk. 3 og 4 bliver herefter *stk. 2 og 3*.

24. § 738 ophæves.

25. Lovens fjerde bog, *andet afsnit, kapitel 70, 71 og 72*, og *tredje afsnit* ophæves, og i stedet indsættes:

„Andet afsnit. Sagens forberedelse inden tiltale rejses.

Kapitel 67.

Efterforskning.

§ 742. Anmeldelser om strafbare forhold indgives til politiet.

Stk. 2. Politiet iværksætter efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået.

§ 743. Efterforskningen har til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede, og at tilvejebringe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten.

§ 744. Politiet udfærdiger snarest rapport om de afhøringer, der foretages, og om andre efterforskningsskridt, medmindre oplysning herom foreligger på anden måde.

§ 745. Forsvareren har adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, politiet har tilvejebragt. I det omfang, materialet uden ulempe kan mangfoldiggøres, skal genpart tilstilles forsvareren. Forsvareren må ikke uden politiets samtykke overlevere det modtagne materiale til sigtede eller andre.

Stk. 2. Forsvareren har adgang til at overvære politiets afhøringer af sigtede og ret til at stille yderligere spørgsmål. Efter begæring skal forsvareren underrettes om tidspunktet for afhøringerne.

Stk. 3. Når en afhøring, en konfrontation eller andet efterforskningskridt af lignende betydning kan formodes at ville finde anvendelse som bevis under domsforhandlingen, giver politiet meddelelse til forsvareren inden foretagelsen, således at han kan få lejlighed til at være til stede. Er det ikke muligt at give forsvareren meddelelse, kan der kun foretages efterforskningskridt, som ikke kan opsættes.

Stk. 4. Hvis hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed eller til sagens opklaring eller tredjemand undtagelsesvis gør det påkrævet, kan reglerne i stk. 1 og 3 fraviges, eller politiet kan give forsvareren pålæg om ikke at videregive de oplysninger, han har modtaget fra politiet.

§ 746. Retten afgør tvistigheder om lovligheden af politiets efterforskningskridt samt om sigtedes og forsvarerens beføjelser, herunder om begæringer fra forsvareren eller sigtede om foretagelsen af yderligere efterforskningskridt. Afgørelsen træffes på begæring ved kendelse.

Stk. 2. Bliver dommeren bekendt med, at en foranstaltning, der er iværksat af politiet i medfør af denne lov, og som kræver rettens godkendelse, ikke er forelagt retten inden udløbet af den herfor fastsatte frist, bestemmer han efter at have afkrævet politiet en redegørelse, om foranstaltningen skal opretholdes eller ophæves.

§ 747. Retsmøde afholdes, når der fremsættes begæring om foranstaltninger, som kræver rettens medvirken. På begæring afholdes endvidere retsmøde, når det er påkrævet for at sikre bevis, som ellers må befrygtes at ville gå tabt, eller som ikke uden væsentlig ulempe eller forsinkelse vil kunne føres umiddelbart for den dømmende

ret, eller når det må antages at være af betydning for efterforskningen eller af hensyn til en offentlig interesse.

§ 748. Sigtede underrettes så vidt muligt om alle retsmøder og er berettiget til at overvære dem. Dette gælder ikke retsmøder, der afholdes med henblik på at opnå rettens forudgående kendelse om foretagelse af foranstaltninger i henhold til kapitlerne 69, 70, 72 og 73. Er sigtede undergivet varetægt, kan fremstilling af ham undlades, hvis den vil være forbundet med uforholdsmæssigt besvær.

Stk. 2. Forsvareren underrettes om alle retsmøder og er berettiget til at overvære dem. Er det ikke muligt at give forsvareren meddelelse, kan der kun afholdes retsmøder, som ikke kan opsættes. For så vidt angår de i stk. 1, 2. pkt., nævnte retsmøder kan reglen dog fraviges, hvis hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed eller til sagens opklaring eller tredjemand undtagelsesvis gør det påkrævet. Afgørelsen træffes af retten efter politiets begæring. Forsvareren må kun med rettens samtykke videregive oplysninger, han har modtaget i retsmødet.

Stk. 3. Forsvareren er berettiget til at fremsætte bemærkninger og kort at få disse tilført protokollen, men dommeren bestemmer, på hvilket tidspunkt af retsmødet dette kan ske.

Stk. 4. Retten kan pålægge sigtede at indfinde sig til et retsmøde. Er pålægget ikke givet i et tidligere retsmøde, meddeles det ved en skriftlig tilsigelse. Tilsigelse sker med mindst aftens varsel. Retten kan dog fastsætte andet varsel eller pålægge sigtede at møde straks. Tilsigelsen skal indeholde oplysning om sigtelsens genstand. Udeblivelse kan kun medføre retsvirkninger, hvis tilsigelsen er lovligt forkyndt og indeholder oplysning om virkningerne af udeblivelse.

Stk. 5. Retten kan på begæring bestemme, at der ikke skal gives sigtede underretning om et retsmødes afholdelse, eller at sigtede skal være udelukket fra at overvære et retsmøde helt eller delvis, hvis hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed eller til sagens opklaring undtagelsesvis gør det påkrævet.

Stk. 6. Har sigtede været udelukket fra at overvære et retsmøde, skal retten, hvis sigtede er til stede, og ellers politiet snarest gøre ham bekendt med, hvad der er tilført rets-

bogen. Hvis de særlige hensyn, som har begrundet udelukkelsen, fortsat er til stede, kan sigtede dog af retten afskæres herfra, ligesom retten kan pålægge forsvareren ikke at give sigtede underretning om, hvad der er passeret i retsmødet.

§ 749. Politiet afviser en indgivet anmeldelse, hvis der ikke findes grundlag for at indlede efterforskning. Er der ikke grundlag for at fortsætte en påbegyndt efterforskning, kan beslutningen om at indstille efterforskningen ligeledes træffes af politiet, når der ikke har været rejst sigtelse, eller sigtelsen har vist sig grundløs. I andre tilfælde træffes bestemmelsen om at indstille forfølgningen af den myndighed, som påtaleretten tilkommer, medmindre justitsministeren træffer anden bestemmelse. Afgørelsens dato skal fremgå af sagens akter.

Stk. 2. Afvises anmeldelsen eller opgives forfølgningen, underrettes anmelderen og andre, der må antages at have rimelig interesse deri, om afgørelsen og om adgangen til at indbringe den for den overordnede anklagemyndighed.

Stk. 3. Har nogen været sigtet, underrettes tillige den sigtede om afgørelsen og om adgangen til at indbringe den for den overordnede anklagemyndighed. Forfølgning mod den, der har været sigtet, kan kun fortsættes efter den overordnede myndigheds bestemmelse, hvis meddelelse herom er forkyndt for ham inden 2 måneder fra den dag, da bestemmelsen om efterforskningens afslutning er truffet, medmindre sigtedes forhold har medført, at rettidig forkyndelse ikke har kunnet ske, eller betingelserne for genoptagelse, jfr. § 975, er til stede.

Kapitel 68.

Afhøringer.

§ 750. Politiet kan foretage afhøringer, men kan ikke pålægge nogen at afgive forklaring, og ingen tvang må anvendes for at få nogen til at udtale sig. Enhver er dog pligtig på forlangende at opgive navn, adresse og fødselsdato til politiet. Undladelse heraf straffes med bøde.

§ 751. Det væsentlige indhold af de afgivne forklaringer tilføres rapporterne, og særligt vigtige dele af forklaringerne gen-

gives så vidt muligt med den afhørtes egne ord.

Stk. 2. Der skal gives den afhørte mulighed for at gøre sig bekendt med gengivelsen af forklaringen. Den afhørtes eventuelle rettelser og tilføjelser medtages.

Stk. 3. Fonetisk optagelse af forklaringer må kun finde sted, når den afhørte er gjort bekendt hermed.

§ 752. Inden politiet afhører en sigtet, skal han udtrykkeligt gøres bekendt med sigtelsen og med, at han ikke er forpligtet til at udtale sig. Det skal af rapporten fremgå, at disse regler er iagttaget.

Stk. 2. Er sigtede under 18 år, og angår sagen en overtrædelse af borgerlig straffelov eller af andre love, hvori de retsmidler, der er nævnt i kapitel 69, 70, 72 og 73, kan anvendes i samme omfang som i statsadvokatsager, skal det sociale udvalg så vidt muligt underrettes om sagen og have adgang til at overvære afhøringen.

Stk. 3. Spørgsmål til en sigtet må ikke stilles således, at noget, der er benægtet eller ikke erkendt, forudsættes tilstået. Løfter, urigtige foregivninger eller trusler må ikke anvendes.

Stk. 4. Afhøringen må ikke forlænges alene for at opnå en tilståelse. Ved afhøringer, der ikke er ganske kortvarige, anføres i rapporten tidspunkterne for afhøringens begyndelse og afslutning.

Stk. 5. Sigtede må ikke rådføre sig med sin forsvarer eller andre angående den umiddelbare besvarelse af et stillet spørgsmål.

§ 753. Ved politiets afhøring af en person, der ikke er sigtet, finder bestemmelserne i §§ 173, stk. 1, 182 og 184, stk. 1 og 2, tilsvarende anvendelse.

§ 754. Ved afhøringer i retten finder §§ 751 og 752 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Om fremgangsmåden ved afhøring af sigtede gælder regler svarende til dem, der er fastsat om vidner i § 183, stk. 1 og 2.

Kapitel 69.

Anholdelse.

§ 755. Politiet kan anholde en person, der med rimelig grund mistænkes for et strafbart

forhold, der er undergivet offentlig påtale, såfremt anholdelse må anses for påkrævet for at hindre yderligere strafbart forhold, for at sikre hans foreløbige tilstedeværelse eller for at hindre hans samkvem med andre.

Stk. 2. Samme beføjelse har enhver, der træffer nogen under eller i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af et strafbart forhold, der er undergivet offentlig påtale. Den anholdte skal snarest muligt overgives til politiet med oplysning om tidspunktet og grundlaget for anholdelsen.

Stk. 3. Finder opløb sted, hvorunder der øves eller trues med vold på person eller gods, eller er slagsmål, hvori flere har deltaget, resultatet i drab eller betydelig legemsbeskadigelse, og den eller de skyldige ikke med sikkerhed kan udpeges, kan politiet anholde enhver, der er til stede, og som kan mistænkes for strafbar deltagelse.

Stk. 4. Anholdelse må ikke foretages, hvis frihedsberøvelse efter sagens art eller omstændighederne i øvrigt ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 5. Efter politiets begæring kan beslutning om anholdelse træffes af retten.

§ 756. Den, der med rimelig grund mistænkes for overtrædelse af bestemmelser, som er fastsat i en betinget dom, i dom eller kendelse efter straffelovens §§ 68, 69, 70 eller 72, ved betinget benådning, ved prøveløsladelse eller en foranstaltning, der er fastsat i medfør af § 765, kan anholdes af politiet, såfremt det er nødvendigt på denne måde at sikre hans foreløbige tilstedeværelse.

§ 757. Når en sigtet, der er behørigt tilsgagt til et retsmøde, udebliver uden oplyst lovligt forfald, kan retten beslutte, at han skal anholdes, såfremt det i tilsigelsen eller under møde for retten er tilkendegivet, at han skal møde personligt og i udeblivelseshet tilfælde må vente at blive anholdt.

§ 758. Anholdelsen skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Politiet kan foretage ransagning af den anholdtes person. Penge og genstande, som kan benyttes til vold eller undvigelse eller som i øvrigt kan medføre fare for den anholdte eller andre, kan fratages ham. Det samme gælder genstande, som kan tjene til sagens oplysning. Under anholdelsen er han

i øvrigt ikke undergivet andre indskrænkninger i sin frihed, end anholdelsens øjemed og ordenshensyn nødvendiggør.

Stk. 2. Politiet skal snarest muligt gøre den anholdte bekendt med sigtelsen og tidspunktet for anholdelsen. Af rapporten skal fremgå, at denne regel er iagttaget.

§ 759. Ransagning af hus for at eftersøge en mistænkt, der skal anholdes, kan foretages, når der er grund til at antage, at han opholder sig der, og ransagning i det foreliggende tilfælde ikke står i misforhold til sagens betydning.

Stk. 2. Bestemmelse om ransagning træffes af retten ved kendelse. Politiet kan dog foretage ransagning uden retskendelse,

1) når den, der har rådighed over huset, udtrykkeligt samtykker i eftersøgningen,

2) når den mistænkte eftersættes uden eller i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af strafbart forhold, eller

3) når der er grund til at antage, at øjemedet vil forspildes, hvis kendelse skal afventes.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 797, stk. 3, samt §§ 798-800 finder tilsvarende anvendelse.

§ 760. Enhver, der anholdes, skal løslades, så snart begrundelsen for anholdelse ikke længere er til stede. Tidspunktet for løsladelsen skal fremgå af rapporten.

Stk. 2. Inden 24 timer efter anholdelsen skal den anholdte, der ikke forinden er løsladt, fremstilles for en dommer. Tidspunktet for anholdelsen og for fremstillingen i retten anføres i retsbogen.

Stk. 3. Har anholdelse fundet sted for et strafbart forhold, for hvilket varetægt er udelukket, skal den anholdte inden retsmødet afslutning sættes på fri fod.

Stk. 4. Har anholdelse fundet sted for et strafbart forhold, for hvilket varetægt ikke er udelukket, eller i medfør af § 756, og findes anholdte ikke at kunne løslades straks, kan retten, når den på grund af de foreliggende oplysningers utilstrækkelighed eller af anden grund ikke finder straks at kunne tage stilling til spørgsmålet om varetægt, beslutte, at han foreløbig skal forblive under anholdelse. I beslutningen anføres de omstændigheder, der bevirker, at anholdelsen

opretholdes. Under den opretholdte anholdelse finder § 765 tilsvarende anvendelse. Sigtede skal have lejlighed til at angive eventuelle oplysninger, som han ønsker tilvejebragt.

Stk. 5. Den, over hvem anholdelsen er opretholdt, skal, såfremt han ikke forinden er løsladt, påny fremstilles for en dommer, der inden 3×24 timer efter afslutningen af det første retsmøde træffer bestemmelse om, hvorvidt anholdte skal løslades eller undergives varetægt eller foranstaltninger efter § 765.

§ 761. Ved pågribelse af en person med henblik på fuldbyrdelse af en straffedom eller forvandlingsstraffen for bøde finder reglerne i §§ 758, stk. 1, og 759 anvendelse.

Kapitel 70.

Varetægt.

§ 762. En sigtet kan tages i varetægt, når der er begrundet mistanke om, at han har begået en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, såfremt lovovertrædelsen efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, og

1) der efter det om sigtedes forhold oplyste er bestemte grunde til at antage, at han vil unddrage sig forfølgningen eller fuldbyrdelsen, eller

2) der efter det om sigtedes forhold oplyste er bestemte grunde til at frygte, at han på fri fod vil begå ny lovovertrædelse af den foran nævnte beskaffenhed, eller

3) der efter sagens omstændigheder er bestemte grunde til at antage, at sigtede vil vanskeliggøre forfølgningen i sagen navnlig ved at fjerne spor eller advare eller påvirke andre.

Stk. 2. En sigtet kan endvidere tages i varetægt, når der foreligger en særlig bestyrket mistanke om, at han har begået en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, og som efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover, og hensynet til retshåndhævelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod.

Stk. 3. Varetægt kan ikke anvendes, hvis lovovertrædelsen kan ventes at ville medføre straf af bøde eller hæfte, eller hvis fri-

hedsberøvelsen vil stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfølge, som kan ventes, hvis sigtede findes skyldig.

§ 763. Er der begrundet mistanke om, at en person har overtrådt vilkår, som er fastsat i en betinget dom, ved betinget benådning eller ved prøveløsladelse, kan han tages i varetægt, hvis retten finder, at overtrædelsen er af en sådan beskaffenhed, at der foreligger spørgsmål om fuldbyrdelse af fængselsstraf eller indsættelse i anstalt, og

1) der efter det om den pågældendes forhold oplyste er bestemte grunde til at antage, at han vil unddrage sig følgerne af vilkårsovertrædelsen, eller

2) der efter det om hans forhold oplyste er bestemte grunde til at frygte, at han på fri fod fortsat vil overtræde vilkårene, og det under hensyn til overtrædelsesernes beskaffenhed skønnes påkrævet, at disse forhindres ved at han tages i varetægt.

Stk. 2. Det samme gælder, hvis der er begrundet mistanke om, at en person har overtrådt bestemmelser, der er fastsat i dom eller kendelse efter straffelovens §§ 68, 69, 70 eller 72.

§ 764. Retten afgør på begæring af politiet, om sigtede skal tages i varetægt.

Stk. 2. En sigtet, der er til stede her i landet, afhøres i retten om sigtelsen og skal have lejlighed til at udtale sig, inden afgørelsen træffes, medmindre retten finder, at fremstillingen af særlige grunde må anses for nytteløs eller skadelig for sigtede. Er kendelse om varetægt afsagt, uden at sigtede har haft lejlighed til at udtale sig i retten, skal han fremstilles i retten inden 24 timer, efter at han er indbragt her til landet, eller hindringen for hans fremstilling er ophørt.

Stk. 3. I det retsmøde, der afholdes til afgørelse af spørgsmålet om varetægt, skal sigtede så vidt muligt have adgang til bi-stand af en forsvarer.

Stk. 4. Rettens afgørelse træffes ved kendelse. Tages sigtede i varetægt, anføres i kendelsen de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for varetægt er opfyldt. Er den sigtede til

stede i retsmødet, skal han straks gøres bekendt med, hvilke bestemmelser om varetægt retten har anvendt, og med de i kendelsen anførte grunde for varetægt samt med sin adgang til at kære. Udskrift af en kendelse, hvorved nogen undergives varetægt, overgives på forlangende snarest muligt til den pågældende.

§ 765. Er betingelserne for anvendelse af varetægt til stede, men kan varetægtens øjemed opnås ved mindre indgribende foranstaltninger, træffer retten, hvis sigtede samtykker heri, i stedet for varetægt bestemmelse derom.

Stk. 2. Retten kan således bestemme, at sigtede skal

- 1) undergive sig et af retten fastsat tilsyn,
- 2) overholde særlige bestemmelser vedrørende opholdssted, arbejde, anvendelse af fritid og samkvem med bestemte personer,
- 3) tage ophold i egnet hjem eller institution,
- 4) undergive sig psykiatrisk behandling eller afvænningsbehandling for misbrug af alkohol, narkotika eller lignende om fornødent på hospital eller i særlig institution,
- 5) give møde hos politiet på nærmere angivne tidspunkter,
- 6) hos politiet deponere pas eller andre legitimationspapirer,
- 7) stille en af retten fastsat økonomisk sikkerhed for sin tilstedeværelse ved retsmøde og ved fuldbyrdelsen af en eventuel dom.

Stk. 3. Ved afgørelser i medfør af stk. 1 og 2 finder bestemmelserne i § 764 tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Hvis sigtede unddrager sig møde i retten eller fuldbyrdelse af dommen, kan retten, efter at der så vidt muligt er givet dem, afgørelsen vedrører, lejlighed til at udtale sig, ved kendelse bestemme, at en sikkerhed, der er stillet i medfør af stk. 2, nr. 7, er forbrudt. En forbrudt sikkerhed tilfalder statskassen, dog således at den forurettedes erstatningskrav kan dækkes af beløbet. Retten kan under særlige omstændigheder i indtil 6 måneder efter kendelsen bestemme, at en forbrudt sikkerhed, der er tilfaldet statskassen, helt eller delvis skal tilbagebetales.

§ 766. Retten kan til enhver tid omgøre kendelser om varetægt eller foranstaltninger, der træder i stedet herfor.

§ 767. Bortset fra tilfælde, hvor sigtede ikke er til stede her i landet, fastsættes der i kendelsen en frist for varetægtens eller foranstaltningens længde. Fristen skal være så kort som muligt og må ikke overstige 4 uger. Fristen kan forlænges, men højst med 4 uger ad gangen. Forlængelsen sker ved kendelse, medmindre sigtede erklærer sig indforstået med forlængelsen. Reglerne i § 764 finder, indtil dom er afsagt i 1. instans, tilsvarende anvendelse på retsmøder og kendelser om fristforlængelse. Fremstilling af en sigtet, der er undergivet varetægt eller anden frihedsberøvende foranstaltning, kan dog undlades, når han giver afkald derpå, eller fremstillingen vil være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder.

Stk. 2. Kæres en kendelse om fristforlængelse, hvorved varetægt eller anden frihedsberøvende foranstaltning udstrækkes ud over 3 måneder, skal kæremålet efter begæring behandles mundtligt. Når kæremål én gang er blevet behandlet mundtligt, afgør den overordnede ret, om en senere begæring om mundtlig behandling skal imødekommes. Bestemmelsen i stk. 1, sidste pkt., finder tilsvarende anvendelse.

§ 768. Varetægt eller foranstaltninger, der træder i stedet herfor, skal om fornødent ved rettens kendelse ophæves, når forfølgning opgives, eller betingelserne for iværksættelse ikke længere er til stede. Finder retten, at undersøgelsen ikke fremmes med tilstrækkelig hurtighed, og at fortsat varetægt eller anden foranstaltning ikke er rimelig, skal retten ophæve den.

§ 769. Bestemmelse om varetægt eller anden foranstaltning har kun virkning indtil sagens afgørelse i retten. På begæring træffer retten efter afgørelsen bestemmelse om, hvorvidt tiltalte under eventuel appel, eller indtil fuldbyrdelse kan iværksættes, skal tages eller forblive i varetægt eller undergives foranstaltninger, der træder i stedet for varetægt. Ved bestemmelsen herom finder reglerne i §§ 762, 764-766 og 768 tilsvarende anvendelse, medmindre tiltalte erklærer sig indforstået med at forblive under-

givet varetægt eller anden foranstaltning. Har den pågældende inden sagens afgørelse i retten været undergivet varetægt eller andre foranstaltninger, men finder retten ikke grundlag for fortsat anvendelse heraf, kan retten på anklagemyndighedens begæring bestemme, at varetægten eller foranstaltningen skal være i kraft, indtil afgørelse af varetægtsspørgsmålet foreligger fra den overordnede ret, hvortil sagen eller varetægtsspørgsmålet er indbragt.

Stk. 2. Indbringes den afgørelse, der er truffet i sagen, for højere ret, og er der i medfør af stk. 1 truffet bestemmelse om anvendelse af varetægt eller andre foranstaltninger efter afgørelsen, skal spørgsmålet om den fortsatte anvendelse heraf snarest forelægges for den overordnede ret, hvortil afgørelsen er indbragt. Ved denne rets behandling af spørgsmålet om varetægt eller andre foranstaltninger finder reglerne i §§ 762, 764, stk. 1, 3 og 4, 765, 766, 767, stk. 1, 1.-4. pkt., og 768 tilsvarende anvendelse.

§ 770. En varetægtsarrestant er alene undergivet de indskrænkninger, som er nødvendige til sikring af varetægtens øjemed eller opretholdelse af orden og sikkerhed i varetægtsfængslet.

Stk. 2. Varetægtsarrestanter anbringes i varetægtsfængsel (arresthus), så vidt muligt på det sted, hvor straffesagen behandles. Anbringelse uden for varetægtsfængsel kan ske af helbredsmæssige grunde eller i medfør af § 777.

Stk. 3. Politiet kan forlange, at en varetægtsarrestant af hensyn til varetægtens øjemed skal holdes helt eller delvis isoleret. Varetægtsarrestanten kan kræve, at spørgsmålet forelægges retten til afgørelse.

§ 771. En varetægtsarrestant kan modtage besøg i det omfang, opretholdelse af orden og sikkerhed i varetægtsfængslet tillader det. Politiet kan af hensyn til varetægtens øjemed modsætte sig, at varetægtsarrestanten modtager besøg, eller forlange, at besøg finder sted under kontrol. Nægter politiet besøg, skal varetægtsarrestanten underrettes herom, medmindre dommeren af hensyn til efterforskningen træffer anden bestemmelse. Varetægtsarrestanten kan kræve, at politiets afslag på besøg eller krav

om kontrol forelægges retten til afgørelse. Arrestanten har altid ret til ukontrolleret besøg af sin forsvarer.

Stk. 2. Når særlige omstændigheder taler derfor, kan institutionens ledelse med politiets samtykke give en varetægtsarrestant udgangstilladelse med ledsager for et kortere tidsrum.

§ 772. En varetægtsarrestant har ret til at modtage og afsende breve. Politiet kan gennemse brevene inden modtagelsen eller afsendelsen. Politiet skal snarest muligt udlevere eller sende brevene, medmindre indholdet vil kunne være til skade for efterforskningen eller opretholdelse af orden og sikkerhed i varetægtsfængslet. Tilbageholdes et brev, skal spørgsmålet, om tilbageholdelsen bør opretholdes, straks forelægges retten til afgørelse. Opretholdes tilbageholdelsen, skal afsenderen straks underrettes, medmindre dommeren af hensyn til efterforskningen træffer anden bestemmelse.

Stk. 2. En varetægtsarrestant har ret til ukontrolleret brevveksling med retten, forsvareren, justitsministeren, direktøren for kriminalforsorgen og folketingets ombudsmand. Justitsministeren kan fastsætte regler om varetægtsarrestanters ret til at afsende lukkede breve til andre offentlige myndigheder eller enkeltpersoner.

§ 773. Såfremt politiet bestemmer, at der af hensyn til varetægtens øjemed skal foretages andre begrænsninger i en varetægtsarrestants rettigheder, kan arrestanten forlange spørgsmålet om opretholdelsen af begrænsningerne forelagt retten til afgørelse.

§ 774. Hverken institutionens personale eller andre må benyttes til at udforske varetægtsarrestanter.

§ 775. Der kan ikendes varetægtsarrestanter disciplinærstraf i form af straffecelle i indtil 2 uger eller inddragelse af arbejdspenge. De nævnte disciplinærstraffe kan anvendes i forening.

Stk. 2. Bestemmelsen i straffelovens § 48 finder tilsvarende anvendelse på varetægtsarrestanter.

§ 776. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om behandlingen af varetægts-

arrestanter og om den bistand, der ydes dem for at begrænse de erhvervsmæssige, sociale og personlige ulemper, som følger af varetægten.

§ 777. En varetægtsarrestant kan med rettens godkendelse anbringes i en anstalt for personer, der udstår frihedsstraf eller forvaring, eller i hospital m. v., jfr. straffelovens §§ 68 og 69, hvis han selv, anklagemyndigheden og institutionens ledelse samtykker heri. Hvis helbreds-mæssige hensyn eller hensynet til andres sikkerhed gør det påkrævet, kan sådan anbringelse undtagelsesvis ske uden arrestantens samtykke. I institutionen behandles den pågældende efter de regler, der gælder for personer, der er anbragt dér i henhold til dom. Arrestanten må dog ikke uden rettens godkendelse forlade institutionen, bortset fra de tilfælde, der er nævnt i § 771, stk. 2.

§ 778. Varetægtsarrestanters klager over fængselspersonalets adfærd indgives til vedkommende fængselsinspektør (arrestinspektør) eller til direktoratet for kriminalforsorgen. Har klageren ikke fået medhold, eller er der ikke truffet endelig afgørelse inden 2 uger efter indgivelsen, kan klagen indbringes for retten på det sted, hvor varetægtsfængslet (arresthuset) er beliggende.

Stk. 2. Retten kan afvise at iværksætte en undersøgelse, hvis klagen findes åbenbart grundløs, hvis den angår forhold af uvæsentlig betydning, eller hvis den indgives mere end 4 uger efter, at det forhold, som klagen angår, har fundet sted. Rettens undersøgelse foretages i overensstemmelse med reglerne i § 1019 d, stk. 1, 2. pkt., og §§ 1019 f-1019 i.

Stk. 3. Når undersøgelsen er afsluttet, afgiver retten en redegørelse herfor, som sendes til klageren, til den, klagen angår, og til fængselsinspektøren (arrestinspektøren) samt til direktoratet for kriminalforsorgen.

§ 779. Til at føre tilsyn med varetægtsarrestanters behandling og forholdene i varetægtsfængsler (arresthuse) vælger Københavns borgerrepræsentation og amtsrådene efter forholdstalsvalg 2 medlemmer af deres midte for 4 år ad gangen. De pågældende skal have adgang til i forening at besøge varetægtsfængslerne (arresthusene) inden

for deres område og påse, at de bestemmelser, der gælder for varetægtsarrestanternes behandling, overholdes. De afgiver indberetning om formentlige misbrug og fejl til justitsministeren, der lader forholdene undersøge.

Stk. 2. Meddelelse til private eller andre myndigheder end justitsministeren om, hvad de har erfaret ved ovennævnte besøg, straffes med bøde.“

26. Andet afsnit, kapitel 67, ændres til kapitel 71. §§ 742 og 743 bliver herefter §§ 780 og 781.

27. Andet afsnit, kapitel 68, ændres til kapitel 72. §§ 745-748 og §§ 750-754 bliver herefter §§ 782-793.

28. I § 748, der bliver § 785, ændres i *stk. 1*, „§ 745“ til: „§ 782“.

29. I § 750, der bliver § 786, ændres i *stk. 1*, *2. pkt.*, „§ 738“ til: „§ 772“.

30. I § 750 b, der bliver § 788, ændres i *stk. 1, nr. 1*, „§ 750 a, stk. 1“ til: „§ 787, stk. 1“, og i *stk. 2* ændres „§ 750 a, stk. 3“ til: „§ 787, stk. 3“.

31. I § 750 c, der bliver § 789, ændres „§ 750 a, stk. 1 og 5“ til: „§ 787, stk. 1 og 5“.

32. I § 753, der bliver § 792, ændres i *2. pkt.* „§ 748“ til: „§ 785“.

33. Andet afsnit, kapitel 69, ændres til kapitel 73. §§ 755-761 bliver herefter §§ 794-800.

34. I § 758, der bliver § 797, ændres i *stk. 2, nr. 2*, „§ 756, 2 a og b“ til: „§ 795, stk. 1, nr. 2, litra a og b“, og i *stk. 4* ændres „§ 772“ til: „§ 758“.

35. I § 760, der bliver § 799, ændres i *stk. 2, 2. pkt.*, „§ 758, stk. 2“ til: „§ 797, stk. 2“, i *stk. 2, 3. pkt.*, „§ 759“ til: „§ 798“, og i *stk. 5, 2. pkt.*, „§ 752“ til: „§ 791“.

36. Andet afsnit, kapitel 73, ændres til kapitel 74. §§ 794-800 bliver herefter §§ 801-807.

37. Andet afsnit, kapitel 73 a, ændres til kapitel 75. §§ 800 a-d bliver herefter §§ 808-811.

38. *Lovens fjerde bog, fjerde-elleve afsnit, ændres til tredje-tiende afsnit.*

39. *§ 836, stk. 2, affattes således:*

„Stk. 2. Vil forsvareren fremsætte begæring om, at bevis, som er opført i statsadvokatens bevisfortegnelse, tilvejebringes på anden måde, bør skriftlig begæring indgives til rettens kontor inden den frist, der er anført i anklageskriftet. Genpart af begæringen tilstilles samtidig statsadvokaten.“

40. *I § 837, stk. 3, 1. pkt., udgår: „en forundersøgelse, der er begært i henhold til § 836, eller“, „under en sådan forundersøgelse eller“ og „såvel som, når retshandlingen skal foregå ved en ret, for hvilken der tidligere har været foretaget forundersøgelse i sagen, om, at samme vil være at beklæde af en anden dommer“.*

41. *I § 839 udgår i stk. 1, 1. pkt.: „forundersøgelse finde sted, eller skal“, og stk. 2, 1. pkt., affattes således:*

„Bevisoptagelse efter stk. 1 sker efter reglerne i kapitel 67 og 68.“

42. *§ 851 ophæves.*

43. *I § 865 udgår: „og de i § 765, stk. 1, ommeldte spørgsmål er rettede til tiltalte“.*

44. *§ 925, stk. 1, 1. pkt., affattes således:*

„Har sigtede i retten, jfr. § 694, stk. 3, afgivet en uforbeholden tilståelse, hvis rigtighed bestyrkes ved de i øvrigt foreliggende oplysninger, kan sagen, når sigtede og, hvis han er under 18 år, hans værge samtykker heri, og politimesteren, efter at der er givet ham lejlighed til at gøre sig bekendt med det under sagen fremkomne, erklærer sig enig deri, uden udfærdigelse af anklageskrift straks fremmes til dom.“

45. *I § 925, stk. 1, sidste pkt., ændres „kap. 75“ til: „kap. 67 og 68“.*

46. *§ 925, stk. 4, affattes således:*

„Stk. 4. Indtil dom er afsagt, kan dommen slutte behandlingen, hvis han finder, at omstændighederne gør det betænkeligt at pådømme sagen uden domsforhandling.“

47. *I § 925 a, stk. 1, 1. pkt., udgår: „under forundersøgelse“.*

48. *I § 928 ændres i stk. 1 „§§ 845-852 og § 853, stk. 1“ til: „§§ 845-850, 852 og 853“, og stk. 2, 1. pkt., affattes således:*

„Efter at anklageskriftet er oplæst, spørges tiltalte, om han erkender sig skyldig i det dér omhandlede forhold.“

49. *I § 931, stk. 3 og 5, 2. pkt., ændres: „§ 721, stk. 3“ til: „§ 749, stk. 3“.*

50. *I § 932, stk. 1, 2. pkt., ændres „affattes i overensstemmelse med bestemmelserne i § 764, stk. 2,“ til: „skal angive sigtelsens genstand“.*

51. *I § 934 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:*

„Stk. 2. Behandles sagen i en anden retskreds end den, i hvilken tiltalte bor eller opholder sig, kan retten dog, hvis tiltalte begærer det eller udebliver, bestemme, at tiltalte skal møde til afhøring i den kreds, hvor han bor eller opholder sig.“

Stk. 2 og 3 bliver stk. 3 og 4.

52. *I § 955, stk. 2, 2. pkt., ændres „kapitel 75“ til: „kapitel 67 og 68“.*

53. *I § 968, stk. 2, indsættes som 2. pkt.*

„Kæremål kan endvidere rejses mod de i §§ 730, stk. 3, 733, stk. 2, og 736, stk. 2, omhandlede kendelser.“

54. *§ 975 affattes således:*

„§ 975. Når retsforfølgning frafaldes, efter at tiltale er rejst, uden at der afsiges dom i sagen, kan udover det i § 749, stk. 3, nævnte tilfælde tiltale kun rejses, når nye beviser af vægt senere kommer for dagen, eller de i § 976 angivne betingelser er til stede.“

55. *§ 981, stk. 1, 2. pkt., affattes således:*

„Skal vidner eller tiltalte afhøres, sker afhøringen efter reglerne i kapitel 67 og 68, medmindre retten anser det nødvendigt til sagens fuldstændige oplysning selv at modtage de pågældende forklaringer.“

56. *§ 991, stk. 2, 2. og 3. pkt., ophæves.*

57. *§ 1002 affattes således:*

„§ 1002. Reglerne i kap. 74 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til beslag-

læggelse af gods for omkostninger og erstatning, efter at dom er afsagt. Afgørelsen træffes af den ret, som har afsagt dommen i første instans.

Stk. 2. Har den, som er idømt fængsel i 8 måneder eller mere, unddraget sig straf fuldbyrdelsen, kan hans formue beslaglægges efter reglerne i kapitel 74. Er der gået 10 år fra dommens afsigelse, kan begæring herom kun fremsættes med justitsministerens tilladelse. Foruden i de i § 803, stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte tilfælde bortfalder beslaglæggelsen, når benådning finder sted. Beslaglæggelsen bortfalder endvidere, når der er gået 10 år fra dommens afsigelse, medmindre justitsministeren begærer den opretholdt.“

58. §§ 1003-1005 ophæves.

59. Kapitel 93a affattes således:

„Kapitel 93a.

Erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning.

§ 1018a. Den, der har været anholdt eller taget i varetægt som led i en strafferetlig forfølgning, har krav på erstatning for den derved tilføjede skade, såfremt påtale opgives, eller tiltalte frifindes, uden at dette er begrundet i, at han findes utilregnelig. Erstatning ydes for økonomisk skade samt for lidelse, tort, ulempe og forstyrrelse eller ødelæggelse af stilling og forhold.

Stk. 2. Selv om betingelserne for at yde erstatning efter stk. 1 ikke er opfyldt, kan erstatning ydes, såfremt den under sagen anvendte frihedsberøvelse ikke står i rimeligt forhold til strafforfølgningens udfald, eller det af andre særlige grunde findes rimeligt.

Stk. 3. Erstatning kan nedsættes eller nægtes, såfremt den sigtede selv har givet anledning til foranstaltningerne.

§ 1018b. Efter samme regler som angivet i § 1018a kan erstatning tillægges en sigtet, der som led i en strafferetlig forfølgning har været udsat for andre straffeprocessuelle indgreb.

§ 1018c. Har der over for en person, der ikke har været sigtet, været iværksat indgreb som led i en strafferetlig forfølgning, kan erstatning ydes, hvis det findes rimeligt.

§ 1018d. Der tilkommer den, der har udstået frihedsstraf eller været undergivet anden strafferetlig retsfølge, erstatning efter reglerne i § 1018a, såfremt anke eller genoptagelse medfører bortfald af retsfølgen. I tilfælde af formildelse ydes der erstatning, såfremt den retsfølge, der er fuldbyrdet, er mere indgribende end den, der idømmes efter anke eller genoptagelse.

Stk. 2. Erstatning kan nægtes eller nedsættes, hvis den dømte ved sit forhold under sagen har givet anledning til domfældelsen.

§ 1018e. Krav om erstatning i medfør af §§ 1018a-d skal fremsættes over for anklagemyndigheden. Krav fra en person, der har været sigtet, skal fremsættes inden to måneder efter meddelelse til sigtede om strafforfølgningens ophør eller efter afsigelse af endelig dom. Har tiltalte ikke været til stede ved dommens afsigelse, regnes fristen fra den dag, da udskrift af dommen er forkyndt. Krav fra andre skal fremsættes inden to måneder efter, at indgrebet er ophørt.

Stk. 2. Fremsættes kravet efter udløbet af den i stk. 1 nævnte frist, kan det behandles, såfremt overskridelsen findes undskyldelig.

§ 1018f. Imødekommes erstatningskravet ikke, kan den erstatningssøgende inden to måneder efter meddelelse om afslaget begære kravet indbragt for den underret, som har pådømt straffesagen. Har straffesagen ikke været pådømt, eller er den pådømt af landsret i første instans, indbringer anklagemyndigheden erstatningskravet for retten i den retskreds, hvori den pågældende foranstaltning er besluttet, eller ved den erstatningssøgendes hjemting.

Stk. 2. På den erstatningssøgendes begæring beskikkes der en advokat for ham. De regler, der er fastsat for forsvarere, finder anvendelse for den beskikkede advokat.

Stk. 3. Erstatningssagen behandles i strafferetsplejens former. Retten kan dog nægte at behandle et erstatningskrav, som fremsættes af nogen, der ikke har været sigtet, såfremt kravet ikke på rimelig måde vil kunne behandles i strafferetsplejens former. Det står herefter den forurettede frit for at fremsætte kravet i den borgerlige retsplejes former.

Stk. 4. Sagen behandles under medvirken

af domsmænd, medmindre erstatningskravet udspringer af en politisag eller en sag, der er afgjort i retten uden medvirken af nævninger eller domsmænd.

§ 1018g. Erstatningskravet falder i arv efter de almindelige regler herom, dog således at krav på godtgørelse for en ikke-økonomisk skade falder i arv, når det er fremsat i overensstemmelse med reglerne i § 1018e.

§ 1018h. Erstatningskrav, der på grundlag af dansk rets almindelige erstatningsregler rejses af sigtede, domfældte eller andre i anledning af strafferetlig forfølgning, behandles på begæring efter reglerne i dette kapitel.“

§ 2.

§ 133 i færdselslov nr. 287 af 10. juni 1976 som ændret ved lov nr. 167 af 27. april

1977 og lov nr. 302 af 8. juni 1977 affattes således:

„**§ 133.** Reglerne i kapitel 93a i lov om rettens pleje finder anvendelse på krav om erstatning for frakendelse eller inddragelse af førerretten i anledning af strafforfølgning.“

§ 3.

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. oktober 1978.

Stk. 2. Følgende bestemmelser ophæves:

1) § 13, 3., 4. og 5. pkt., i lov af 11. februar 1863 angaaende Omordning af Kjøbenhavns Politi m. v.

2) § 11, stk. 2, 3 og 4, i lov nr. 21 af 4. februar 1871 indeholdende Bestemmelser om Politiet udenfor Kjøbenhavn.

3) 3. kap. i lov om ikrafttræden af borgerlig straffelov m. m., jfr. lovbekendtgørelse nr. 277 af 30. juni 1965.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

I. Indledning.

1. I 1968 nedsatte justitsministeriet et udvalg med den opgave at gennemgå bestemmelserne i retsplejeloven om straffesagers forberedelse og behandling inden domsforhandling.

Udvalget afgav i efteråret 1971 en betænkning om efterforskning i straffesager m. v. (nr. 622/1971), i efteråret 1974 en betænkning om anholdelse og varetægt (nr. 728/1974) og i efteråret 1977 en betænkning om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning (nr. 801/1977). Alle tre betænkninger indeholder udkast til lov om ændring af retsplejeloven.

Udvalget forventer i slutningen af 1977 at afgive en betænkning om forsvarerbeskikkelse under efterforskningen og vil herefter fortsætte gennemgangen af de særlige retsmidler under efterforskningen i straffesager: Besigtigelse, beslaglæggelse og telefonaflytning, ransagning og beslaglæggelse af sigtedes formue (kapitel 67-69 og 73) samt personundersøgelser (kapitel 73 a).

2. Betænkningerne har været sendt til udtalelse hos præsidenterne for østre landsret, vestre landsret, Københavns byret, Århus by- og herredsret, Aalborg by- og herredsret og Odense by- og herredsret, Den danske Dommerforening, Foreningen af dommerfuldmægtige i Danmark, rigsadvokaten, Foreningen af politimestre i Danmark, politidirektøren i København, Foreningen af politiassessorer og politifuldmægtige i Danmark, advokatrådet og, for så vidt angår betænkningerne nr. 622/1971 og nr. 728/1974, tillige foreningen KRIM.

3. Justitsministeriet fremsatte den 6. februar 1976 forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Efterforskning i straffesager, anholdelse og varetægt m. v.), jfr. Folketingstidende 1975-76, sp. 5422 og 8066, tillæg A, sp. 3697. Forslaget var til 1. behandling den 31. marts 1976, men nåede ikke at blive færdigbehandlet i folketingssamlingen 1975-76. Forslaget blev derefter genfremsat den 4. november 1976, jfr. Folketingstidende 1976-77, 1. samling, sp. 1261 og 1803, og var til 1. behandling den 18. november 1976. Forslaget bortfaldt som følge af folketingsvalget den 15. februar 1977, blev genfremsat den 3. marts 1977, jfr. Folketingstidende 1976-77, 2. samling, sp. 66 og 781, og var til 1. behandlingen den 16. marts 1977, men nåede på ny ikke at blive færdigbehandlet. Det forslag, der nu fremsættes, er i det væsentlige identisk med de tidligere fremsatte forslag for så vidt angår bestemmelserne om efterforskning i straffesager, an-

holdelse og varetægt m. v., men omfatter endvidere forslag til en revision af retsplejelovens kapitel 93 a om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, der er udarbejdet på grundlag af betænkning nr. 801/1977.

4. Under lovforslagets udarbejdelse har der foreligget en »Modbetænkning om anholdelse og varetægt« redigeret af landsretssagfører Jan Schultz-Lorenzen.

Endvidere har bl. a. rigsadvokaten, Foreningen af politimestre i Danmark, Dansk Kriminalpolitiforening samt Foreningen af beskikkede advokater i København og Sammenslutningen af beskikkede advokater i retskredsene omkring København fremkommet med udtalelser om lovforslaget efter dets fremsættelse i folketinget.

II. Efterforskning i straffesager.

A. Udvalgets betænkning

Betænkningen om efterforskning i straffesager m. v. angår hovedsagelig de almindelige regler om behandling af straffesager inden domsforhandlingen (kap. 70, 74 og 75).

De gældende regler bygger på en to-delt ordning, nemlig en efterforskning, der forestås af politiet, og en forundersøgelse, som foregår ved retten. Den historiske baggrund for forundersøgelsen er den inkvisitoriske procesordning, hvor en dommer havde ledelsen af undersøgelsen og af egen drift søgte sagen oplyst bedst muligt.

1. Det er udvalgets hovedsynspunkt, at disse regler bør afløses af et *énstrengt system* for straffesagers forberedelse, som tager sit udgangspunkt i den politimæssige undersøgelse – der fortsat foreslås betegnet som »efterforskningen« – men som tillige regulerer domstolenes medvirken under efterforskningen. Til støtte herfor henviser udvalget til, at forundersøgelsen har mistet en væsentlig del af sin betydning, idet undersøgelsesarbejdet i praksis forestås af politiet og anklagemyndigheden på egen hånd under rettens kontrol. Væsentligere er dog, at en retlig undersøgelsesform, hvor dommeren – som det sker ved forundersøgelsen – tillæges opgaver som undersøgelsesleder, efter udvalgets opfattelse er uførelig med dommerens stilling i retsplejen. Dommeren bør på efterforskningsstadiet ikke engageres i undersøgelsen, og hans opgaver bør derfor indskrænkes til at føre kontrol med lovligheden af politiets efterforskningsvirksomhed, at afgøre tvistigheder om sigtedes og forsvarerens beføjelser og at tage stilling til de efterforskningskridt, f. eks. fængsling, ransagning

og beslaglæggelse, der er så indgribende over for borgerne, at de kræver rettens godkendelse.

Som en konsekvens af udvalgets hovedsynspunkt foreslås en udbygning af den *lovmæssige regulering af politiets efterforskningsvirksomhed*, navnlig for så vidt angår politiets afhøringer.

Endvidere foreslår udvalget en *væsentlig styrkelse af forsvarerens stilling* under efterforskningen. Retsplejeloven indeholder ikke i sin nuværende affattelse almindelige regler herom. Forsvareren skal have adgang til at følge politiets efterforskning, og der indføres en principiel ligestilling mellem forsvareren og politiet med hensyn til sagens undersøgelse. Som modstykke hertil foreslås indført en adgang for retten til i visse tilfælde at udelukke en advokat fra at virke i en konkret straffesag både som valgt og som beskikket forsvarer, jfr. bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 18 og 20-22.

I forbindelse med de nye bestemmelser foreslås gennemførelse af regler om rettens afgørelser om lovligheden af politiets efterforskningsvirksomhed og af tvistigheder om sigtedes og forsvarerens beføjelser.

Der vil efter udkastet som hidtil være adgang til at begære rettens medvirken til afholdelse af efterforskningsforhør, herunder indenretlig behandling i større eller indviklede sager til afgørelse af tiltale spørgsmål og til udførelse af efterforskningshandling, når dette er nødvendigt eller formålstjenligt.

Der vil endvidere i samme omfang som hidtil kunne afholdes retsmøder med henblik på sagens behandling som tilståelsessag efter § 925 eller på sagens afslutning ved tiltalefrafald.

2. I forbindelse med reglerne om efterforskningsforhør har udvalget overvejet reglerne om *dørlukning og referatforbud* i straffesager. Udvalget foreslår af hensyn til de sigtede en udvidelse af adgangen til dørlukning og til at forbyde offentlig gengivelse af, hvad der forhandles i offentlig retsmøde. Retten skal endvidere under nærmere angivne betingelser kunne forbyde offentlig gengivelse af navn, stilling eller bopæl for sigtede eller andre under sagen nævnte personer.

Et mindretal (3 af udvalgets 7 medlemmer) foreslår, at forbud mod gengivelse af navn m. v. skal kunne udstrækkes til at gælde også efter sagens afgørelse, jfr. nærmere nedenfor under pkt. 4, litra b.

3. Udvalget har endvidere overvejet reglerne om *afhøring af børn i straffesager*. Udvalget har foreslået en lovregel om, at det sociale udvalg skal

underrettes, hvis der i alvorlige straffesager foretages afhøring af sigtede under 18 år, men er iøvrigt nået til det resultat, at de problemer, som afhøring af børn rejser, bedst løses gennem smidige ordninger, der giver mulighed for at tilrettelægge afhøringer på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag. Spørgsmålet egner sig derfor efter udvalgets opfattelse bedst til regulering ved administrativt udarbejdede bestemmelser, der fastlægger retningslinjerne for politiets afhøringer af børn. Udvalget har udarbejdet udkast til sådanne regler. For at sikre, at barnets interesser varetages behørigt, foreslår udvalget bl. a., at det sociale udvalg skal tilkaldes ved afhøring af børn under 15 år som vidner, hvis sagens art eller barnets forhold gør det ønskeligt.

4. Betænkningen indeholder endelig forslag til regler om klager over myndighedsmisbrug fra politiets side i forbindelse med behandlingen af straffesager. Efter modtagelsen af betænkningen anmodede justitsministeriet strukturudvalget vedrørende politiet om at overveje problemerne i forbindelse med en eventuel indførelse af en særlig undersøgelsesordning for klager over politiet. Strukturudvalgets forslag, som i vidt omfang bygger på forslaget i betænkningen om efterforskning i straffesager m. v., blev i det væsentlige gennemført ved lov nr. 325 af 13. juni 1973 om ændring af retsplejeloven (Lokalnavn vedrørende politiets virksomhed og behandling af klager over politiet m. v.), jfr. retsplejelovens kapitel 93 b. Der henvises til Folketingstidende 1972-73, sp. 3252, 4758, 6994 og 7230, tillæg A, sp. 4769, tillæg B, sp. 1789 og tillæg C, sp. 1633.

B. Lovforslaget.

Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets hovedsynspunkter med hensyn til en nyordning af reglerne om efterforskning i straffesager. Lovforslagets regler herom (§§ 742-754) bygger derfor i det væsentlige på udvalgets lovudkast.

1. På enkelte punkter har man dog fundet det rigtigst at fravige eller tydeliggøre udkastet. Dette gælder således bl. a. med hensyn til bestemmelsen i § 733, stk. 2, der giver retten adgang til at udelukke en advokat fra at virke som forsvarer i en konkret straffesag, og bestemmelserne i §§ 745, stk. 4, og 748, stk. 2, der giver politiet mulighed for under rettens kontrol at foretage begrænsninger i forsvarerens beføjelser under efterforskningen. Efter justitsministeriets opfattelse kan det ikke afvises, at de foreslåede betydelige udvidelser af forsvarers beføjelser på efterforskningsstadiet gør sådanne regler nødvendige, men justitsmini-

steriet har ønsket at begrænse og præcisere bestemmelse-ernes anvendelsesområde mest muligt, ligesom man har ønsket noget stærkere end udvalget at betone, at der bør udvises betydelig tilbageholdenhed med anvendelsen af disse undtagelsesbestemmelser. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 18 og 20-22 og til § 745.

2. Som nævnt ovenfor har udvalget foreslået, at der gives retten mulighed for under behandlingen af en straffesag at forbyde offentlig gengivelse af navn, stilling eller bopæl for sigtede eller andre under sagen nævnte personer. Forbud, der kun gælder indtil domsafsigelsen, kan efter forslaget udstedes, hvis der fremsættes begæring herom, og ingen offentlig interesse findes at tale herimod.

Udvalget har overvejet, om der bør indføres en bestemmelse, hvorefter retten kan bestemme, at domfældtes navn heller ikke efter *domsafsigelsen* må gengives offentligt. Udvalgets flertal (4) finder ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at foreslå en sådan bestemmelse og henviser herved især til princippet om retsplejens offentlighed. Udvalgets mindretal (3) foreslår derimod en udtrykkelig bestemmelse om, at forbudet efter begæring kan udstrækkes til at gælde også efter sagens afgørelse. Mindretallet, der ligesom flertallet tillægger princippet om offentlighed i retsplejen væsentlig betydning, mener ikke, at hensynet hertil kræver, at der består en ubegrænset adgang til gengivelse af navne på domfældte. Der henvises med hensyn til den nærmere begrundelse for de to standpunkter til betænkning nr. 622/1971, side 14-15.

Justitsministeriet kan i princippet tilslutte sig udvalgsflertallets standpunkt. De grunde, der kan anføres for udvalgets forslag med hensyn til forbud mod gengivelse af navne m. v. *under sagen*, taler dog efter justitsministeriets opfattelse også for at kunne strække forbudet til at gælde under en eventuel anke af sagen, og hensynet til princippet om offentlighed i retsplejen taler næppe afgørende imod en sådan udvidelse.

Det foreslås derfor, at der i § 31, stk. 3, indsættes en bestemmelse, hvorefter forbudet om offentlig gengivelse af navn, stilling og bopæl på domfældte kan udstrækkes til at gælde også under en eventuel anke af dommen, hvis der fremsættes begæring herom. Bestemmelsen foreslås endvidere begrænset til at angå tilfælde, hvor anken vedrører skyldsspørgsmålet. Begæring om forbud må fremsættes senest i forbindelse med domsafsigelsen. Har domfældte udbedt sig betænkningstid med hensyn til spørgsmålet om anke, bortfalder et eventuelt forbud, hvis domfældte frafalder anke,

og ellers ved ankefristens udløb, hvis anke ikke er iværksat forinden.

3. I sin udtalelse om betænkningen har advokatrådet på linje med udvalget peget på, at en gennemførelse af lovforslaget gør det nødvendigt, at spørgsmålet om i videre omfang at beskikke forsvarere på efterforskningsstadiet tages op. Efter de gældende regler om forsvarerbeskikkelse i retsplejelovens § 731 og § 732 vil der under efterforskningen i de fleste tilfælde først blive beskikket forsvarer, hvis sigtede underkastes varetægt. I arrestantsager vil der således ikke være beskikket en forsvarer i forbindelse med afhøring af anholdte inden grundlovsforhøret, og i andre sager ofte først, når tiltale rejses.

Justitsministeriet har anmodet udvalget om at undersøge dette spørgsmål, og udvalgets betænkning forventes at foreligge i slutningen af 1977.

III. Anholdelse og varetægt.

A. Udvalgets betænkning.

1. Anholdelse.

I betænkning nr. 728/1974 foreslås som nævnt en revision af reglerne om anholdelse og fængsling.

Efter de gældende regler kan *anholdelse* besluttes af retten, politiet og private. Lovens udgangspunkt er, at det er *retten*, der træffer beslutning om anholdelse. Dette gælder både, når anholdelsesgrundlaget er sigtedes udeblivelse fra et retsmøde, og når der er tale om anholdelse af mistænkte på efterforskningens indledende stadium. Politiet kan kun foretage anholdelse af mistænkte uden rettens forudgående beslutning, når forholdene er således, at øjemedet vil forspildes ved at afvente rettens beslutning. Ved opløb og ved forbrydelser, der begås af en samlet mængde, eller ved større slagsmål har politiet dog en selvstændig kompetence til at foretage anholdelse.

I praksis er det imidlertid undtagelsen, at rettens beslutning indhentes, når der ikke er tale om en sigtets udeblivelse fra et retsmøde. Dette skyldes, at øjemedet med anholdelsen i langt de fleste tilfælde vil forspildes, hvis politiet skal afvente en forudgående retsbeslutning.

Ved anholdelse på det indledende stadium af efterforskningen vil retten kun have begrænsede muligheder for at prøve politiets anbringender med hensyn til mistankens styrke og anholdelsens nødvendighed. En retsbeslutning på dette stadium af sagen er derfor af tvivlsom værdi og sætter retten i en vanskelig situation ved at pålægge den et medansvar for en beslutning, som den ikke reelt har mulighed for at efterprøve grundlaget for.

Udvalget anfører, at den gældende praksis ikke vides at have givet anledning til væsentlig kritik. Den er efter udvalgets opfattelse ubetænkelig og i vidt omfang nødvendig af praktiske efterforskningsmæssige grunde. En ændring af praksis, således at retsbeslutning i væsentlig større omfang blev indhentet inden foretagelse af anholdelse, ville medføre en forøgelse af personaleforbruget i domstolene uden nogen gevinst for retssikkerheden.

Udvalget foreslår på denne baggrund, at kompetencen til at foretage anholdelse flyttes fra retten til politiet. Udvalget foreslår endvidere en forenkling af reglerne om anholdelse, uden at der dog herved er tilsigtet nogen realitetsændring i forhold til gældende anholdelsespraksis.

2. Varetægt.

a. Udvalget har ved sin behandling af reglerne om varetægtsfængsling taget sit udgangspunkt i den kritik, som har været rejst mod den gældende praksis med hensyn til anvendelsen af dette retsmiddel. Kritikken har først og fremmest taget sigte på, at varetægt anvendes i videre omfang end fornødent, eller i hvert fald i situationer, der ikke er dækket af fængslingsbetingelsernes ordlyd. Kritikken har tillige rettet sig mod varetægtsfængslingernes varighed og mod, at begrundelserne for retternes fængslingskendelser er for summariske.

b. Hvad angår spørgsmålet om antallet af varetægtsfængslinger anfører udvalget, at kritikken ikke så meget har angået de i retsplejeloven fastlagte fængslingsgrunde som domstolenes praktisering af de gældende regler.

Udvalget fremhæver, at afgørelsen af, i hvilket omfang anvendelse af varetægt må anses for nødvendigt, afhænger af en afvejning af to modstående hensyn. På den ene side står hensynet til beskyttelse af individets frihed, på den anden side hensynet til en rimelig effektivitet i bekæmpelsen af kriminalitet.

En væsentlig indskrænkning i adgangen til at etablere varetægt vil beskære mulighederne for at modvirke kriminalitet, at opklare forbrydelser og at gennemføre forfølgningen til dom. En sådan indskrænkning vil dermed forringe de lovlydige borgers beskyttelse mod kriminalitet. Ved afvejningen mellem hensynet til individets retsbeskyttelse og hensynet til kriminalitetsbekæmpelsens effektivitet kan der ikke ses bort fra udviklingen i kriminaliteten. I tiåret fra 1960 til 1970 er der sket en fordobling af antallet af anmeldte lovovertrædelser. Denne stigning er fortsat i 1971 og igen i 1973, efter at der var indtrådt en vis stagnation i 1972. Der foreligger oplysninger, der peger

i retning af, at kriminaliteten også i kvalitativ henseende er ved at udvikle sig i en alvorligere retning. Den organiserede internationale narkotikahandel med den følgekriminalitet, som den giver anledning til, er et særligt iøjnefaldende eksempel herpå. Denne udvikling, der er kendt og mere fremskredet i udlandet, kan muligvis blive forstærket her i landet i de kommende år. Disse tendenser taler efter udvalgets opfattelse imod at opstille for restriktive regler om anvendelse af varetægt og derved begrænse effektiviteten i kriminalitetsbekæmpelsen.

Den udvikling, der er i gang i retning af at anvende mildere straffe, herunder en mere udbredt brug af betingede domme og friere afsoningsforhold, vil efter udvalgets mening kunne modvirkes, hvis samfundet samtidig oplever en mærkbar svækkelse i forfølgningen og opklaringen af lovovertrædelser.

Ved vurderingen af den rejste kritik anfører udvalget, at det endvidere må tages i betragtning, at antallet af varetægtsfængslinger i forhold til omfanget af den opklarede kriminalitet er mindre i dag end på noget tidligere tidspunkt inden for de sidste 40 år, for hvilke man har tilgængelige statistikker. Medens det årlige antal af opklarede forbrydelser i tidsrummet fra 1933 til 1973 er mere end fordoblet, er der kun sket en beskedent stigning i antallet af varetægtsfængslinger.

I debatten omkring varetægtsfængsling har det ofte været anført, at varetægtsfængsling bliver anvendt væsentligt mere her i landet end i de fleste andre europæiske lande. De undersøgelser, der er refereret i betænkningen, giver imidlertid efter udvalgets opfattelse ikke grundlag for dette synspunkt. En sammenligning med Sverige og Norge synes i hvert fald at vise, at man ikke varetægtsfængsler mere her i landet end i de to lande.

Udvalget kan på denne baggrund ikke tilslutte sig den kritik, der har været rejst mod omfanget af varetægtsfængslinger.

c. I forbindelse med overvejelserne om antallet af varetægtsfængslinger har udvalget gennemgået de gældende varetægtsbetingelser og stillet forslag om en række ændringer, hovedsagelig med det formål at skærpe eller præcisere betingelserne.

1°) Efter den gældende bestemmelse i straffelovens § 780 er det en grundlæggende betingelse for varetægtsfængsling, at lovovertrædelsen skal være af en sådan beskaffenhed, at straffen »efter det foreliggende skønnes at blive højere end bøde eller hæfte«, d.v.s. at der skal være konkret forskyldt straf af fængsel. Udvalget finder, at kravet

om konkret forskyldt fængselsstraf bør bibeholdes, men foreslår samtidig, at kravet suppleres med en bestemmelse om, at varetægt kun kan iværksættes, hvis den påsigtede lovovertrædelse er af en sådan grovhed, at strafferammen omfatter fængsel i 1 år og 6 måneder eller mere. Både i straffeloven og i særlovgivningen findes imidlertid en lang række straffbare forhold, som kan straffes med fængsel i indtil 3 måneder, indtil 6 måneder eller indtil 1 år. Udvalget har nøje gennemgået disse bestemmelser og er kommet til det resultat, at adgangen til varetægtsfængsling i disse tilfælde uden skade vil kunne bortfalde.

2°) Udvalget anfører, at der ved afgørelsen af, om varetægt bør anvendes, først og fremmest bør foretages en afvejning af indgrebets nødvendighed over for den skade og de forstyrrelser, som indgrebet kan forvolde hos sigtede, hans familie og andre, der bliver berørt heraf. Reglerne bør derfor udformes således, at domstolen, politiet og forvareren ansøres til at få alle relevante oplysninger frem, der er nødvendige for at kunne foretage denne afvejning, herunder oplysninger om anholdtes arbejdsmæssige og familiemæssige forhold. Udvalget foreslår derfor, at der i retsplejeloven indføres en udtrykkelig regel, hvorefter frihedsberøvelsen, også med hensyn til dens varighed, ikke må stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfølge, der kan ventes (lovforslagets § 762, stk. 3).

3°) I retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 1, findes en særlig adgang til varetægtsfængsling af personer uden fast bopæl eller opholdssted m. v. Udvalget foreslår denne bestemmelse ophævet under henvisning til, at man i tilfælde, hvor sigtede er udlænding eller har en så ringe social integration, at der er en reel flugtfare, vil kunne træffe bestemmelse om varetægt med henvisning til flugtfaren. Udvalget fremhæver, at med nutidens hurtige kommunikationsmidler vil en kortvarig tilbageholdelse af personer, der er uden fast bopæl, eller hvis identitet er usikker, normalt være tilstrækkeligt for at få oplysninger om identitet og eventuelle verserende sager.

4°) Ved siden heraf foreslår udvalget en skærpelse af bestemmelsen om varetægt på grund af flugtfare. Efter den gældende bestemmelse (§ 780, stk. 1, nr. 2, litra a) indgår »hensynet til sagens beskaffenhed« i vurderingen af, om sigtede må antages at ville unddrage sig ansvaret ved at flygte eller skjule sig. Udvalget fremhæver, at der på grundlag af dette kriterium har udviklet sig en

praksis, hvorefter der ved sigtelser for alvorligere forbrydelser ofte anvendes varetægt med henvisning til flugtfaren, og finder, at det ikke kan afvises, at der bag sådanne varetægtsfængslinger med henvisning til retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 2, litra a, reelt kan skjule sig en retshåndhævelsesarrest, der alene kan finde sted efter den restriktive bestemmelse i litra d. Udvalget foreslår derfor, at hensynet til »sagens beskaffenhed« udgår af bestemmelsen.

5°) Udvalget har overvejet, om der fortsat er behov for at opretholde den særlige varetægtsbestemmelse i § 780, stk. 1, nr. 2, litra d (varetægtsfængsling af hensyn til retshåndhævelsen), som i første række er begrundet i hensynet til befolkningens retsbevidsthed og den nødvendige alvor og konsekvens i retshåndhævelsen. Udvalget finder, at en sådan bestemmelse fortsat bør være gældende, men foreslår to ændringer, som må forventes at ville begrænse anvendelsesområdet for retshåndhævelsesarresten. Formuleringen foreslås ændret, således at det ikke er tilstrækkeligt til at anvende varetægt, at det påsigtede forhold efter sin art er af en særlig grovhed. Det kræves yderligere, at det efter de oplysninger om det konkrete forholds grovhed, der foreligger i sagen, skønnes påkrævet, at sigtede ikke forbliver på fri fod. Bestemmelsens anvendelsesområde er af udvalget endvidere søgt begrænset ved, at strafferammen for den påsigtede lovovertrædelse skal nå op til fængsel i 6 år eller derover.

d. På tre punkter foreslår udvalget en udvidelse af de gældende fængslingsbestemmelser:

1°) Efter retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 2, litra c, kan varetægtsfængsling ske, når der er særlig grund til at antage, at sigtede vil bestræbe sig for at »modvirke undersøgelsen ved at fjerne gerningens spor eller påvirke medsigtede eller vidner til at afgive urigtig forklaring eller på anden lignende måde«. Udvalget anfører, at der med hjemmel i denne bestemmelse undertiden træffes bestemmelse om varetægt, selv om anholdte tilstår det påsigtede forhold, hvis der er medskyldige på fri fod og grund til at frygte, at de vil blive advaret, eller at sigtede vil vanskeliggøre bevisførelsen mod dem, hvis han sættes på fri fod. Udvalget finder, at varetægt i disse tilfælde kan være påkrævet – i hvert fald, hvis sagens omstændigheder giver grund til at tro, at der foreligger organiseret kriminalitet eller et særligt afhængighedsforhold til medsigtede på fri fod – og foreslår derfor i betænkningen for at udelukke enhver tvivl om lovligheden af denne praksis, at varetægt kan etable-

res, når der er grund til at frygte, at sigtede vil vanskeliggøre forfølgningen ved at advare medskyldige. Udvalget har efter betænkningens afgivelse foreslået, at fængslingsgrunden ændres til »advare eller påvirke andre«, således at »medskyldige« udgår. Herved præciseres, at bestemmelsen også omfatter tilfælde, hvor den eller de mistænkte er på fri fod uden endnu at være afhørt af politiet og derfor formelt set ikke kan siges at være sigtet.

2°) Udvalget foreslår de gældende fængslingsgrunde suppleret med yderligere en fængslingsgrund om kortvarig varetægtsfængsling i tilfælde af pågribelse »på fersk geruing«, således at sigtede kan tages i varetægt, hvis han er »pågrebet under udøvelsen af lovovertrædelsen eller umiddelbart herefter, og sagens omstændigheder giver grundlag for mistanke om, at han har begået andre tilsvarende lovovertrædelser«. (Betænkningens lovudkast § 762, stk. 1, litra e). Udvalget anfører som begrundelse herfor, at der er et reelt behov for, at politiet får lejlighed til at undersøge den eller de anholdtes forhold nærmere under en kortvarig varetægt inden løsladelsen, selv om det enkelte, klarlagte forhold tilstås, og lovens betingelser for varetægt i øvrigt ikke er til stede. Varetægt i henhold til den foreslåede bestemmelse skal ikke kunne udstrækkes udover 7 dage.

3°) Endelig foreslår udvalget en udvidelse af adgangen til varetægtsfængsling i forbindelse med overtrædelse af vilkår, der er fastsat i forbindelse med prøveløsladelse, i betinget dom eller ved betinget benådning.

e. Med hensyn til *varigheden* af varetægtsfængslinger viser de foreliggende oplysninger, at varigheden af den enkelte varetægtsfængsling er blevet ca. fordoblet i de sidste 40 år. Den gennemsnitlige varighed ligger nu på 50-60 dage. Dette gennemsnit påvirkes i særlig grad opad af ankesager og sager, i hvilke der foretages mentalundersøgelser.

På denne baggrund har udvalget set det som en vigtig opgave at søge at begrænse varetægtsfængslingernes længde bl. a. ved at indrette varetægtsreglerne på en sådan måde, at de tilskynder til at fremme sagerne. Udvalget foreslår således, at den frit, der fastsættes for varetægtsfængsling, ikke må være længere end 4 uger, og at fristen højst kan forlænges med 4 uger ad gangen. Dette gælder også fristforlængelse under anke. I tilfælde af anke skal også ankeinstansen snarest muligt tage selvstændig stilling til opretholdelse af varetægt m. v., hvis underinstansen har truffet bestemmelse herom.

Udvalget anfører, at der kan være behov for mere indgående overvejelser af betimeligheden af forlængelse af langvarige varetægtsfængslinger, og foreslår derfor, at den fængslede og hans forsvarer får ret til at kræve mundtlig forhandling af kæremål over en fristforlængelse, der medfører, at varetægten udstrækkes ud over 4 måneder.

f. Spørgsmålet om *begrundelse* af afgørelser om varetægt må efter udvalgets mening ses i sammenhæng med ønsket om at udforme reglerne på en sådan måde, at de i størst muligt omfang tilskynder domstolene til at tage hensyn til den enkelte sags konkrete momenter ved afgørelsen af, om varetægt skal iværksættes.

Udvalget anfører, at det for sagens parter, sigtede, forsvareren og anklagemyndigheden kan være af stor interesse at få oplysning om de momenter, som retten har lagt vægt på. Herved bliver parterne bedre i stand til at tilrettelægge deres fremtidige arbejde med sagen. Også ved kære af kendelser om varetægt har en nærmere begrundelse værdi for den overordnede ret. Endelig vil udvalget ikke udelukke, at et begrundelseskrav i enkelte tilfælde vil kunne tvinge retten til en sådan fornyet overvejelse af sagen, at det vil få indflydelse på afgørelsen af varetægtsspørgsmålet allerede i første instans.

Udvalget foreslår derfor, at det ved en udtrykkelig regel præciseres, hvilket omfang begrundelseskravet har.

g. Udvalget har endelig gennemgået reglerne om *behandlingen af varetægtsfanger*. Udvalgets hovedsynspunkt har været, at varetægtsfanger bør undergives så få indskrænkninger i deres frihed som muligt. Udvalget foreslår derfor en række bestemmelser, der sikrer, at indskrænkningerne i varetægtsarrestanters rettigheder kun kan finde sted, hvis de er nødvendige enten af hensyn til de øjemed, der har motiveret varetægten, eller af hensyn til fængselsordenen. Endvidere foreslår udvalget, at varetægtsarrestanter får adgang til at indbringe tvister om de grundlæggende rettigheder, som retsplejeloven sikrer dem, for domstolene.

B. Lovforslaget.

1. Justitsministeriet kan tiltræde, at de gældende regler om *anholdelse* bør ændres i overensstemmelse med de hovedsynspunkter, som er fremlagt af udvalget. Lovforslaget svarer derfor på dette punkt stort set til udvalgets lovudkast.

Man har dog fundet det rigtigst, at det gældende kriterium for, under hvilke betingelser politiet kan foretage anholdelser i forbindelse med opløb m. v.

skærpes, således at der skal foreligge mistanke om, at den eller de pågældende kan mistænkes for strafbar deltagelse (lovforslagets § 755, stk. 3). Endvidere er det i bestemmelsen om politiets almindelige anholdelsesbeføjelse præciseret, at politiet kun kan anholde personer, der *med rimelig grund* mistænkes for et strafbart forhold (lovforslagets § 755, stk. 1).

2. Justitsministeriet kan i det væsentlige tilslutte sig de regler, som udvalget har foreslået med henblik på en styrkelse af kontrollen med *varigheden af varetægtsfængslingerne*. Lovforslaget (§§ 767-769) svarer derfor med enkelte ændringer til udvalgets lovudkast.

3. Justitsministeriet kan ligeledes tiltræde udvalgets synspunkter med hensyn til en præcisering af kravet om *begrundelse af afgørelser*, hvorved sigtede tages i varetægt. (Lovforslagets § 764, stk. 4).

4. Hvad angår *betingelserne for anvendelse af varetægt* kan justitsministeriet tilslutte sig de forslag, som udvalget har stillet med henblik på en skærpelse eller præcisering af betingelserne. Justitsministeriet finder ikke, at de senere års ændring i kriminalitetsudviklingen giver anledning til en principiel ændret vurdering af de hensyn, som indgår ved udformningen af varetægtsbetingelserne.

Justitsministeriet kan endvidere tilslutte sig udvalgets forslag til en vis udvidelse af adgangen til at iværksætte varetægt på grundlag af fare for bevisødelæggelse. Efter justitsministeriets mening vil den foreslåede ændring være af væsentlig betydning for politiets muligheder for at bekæmpe organiseret bandekriminalitet og bagmandskriminalitet.

På andre punkter indebærer lovforslaget en ændring af udkastet med henblik på en yderligere skærpelse eller præcisering af varetægtsbetingelserne:

a) I § 762, stk. 1, nr. 1-3, foreslås kravene til konkrete holdepunkter for tilstedeværelse af de i bestemmelsen nævnte varetægtsgrunde skærpet.

b) Justitsministeriet har ikke ment at burde opretholde udvalgets forslag om en særlig regel om varetægt i tilfælde af pågribelse på fersk gerning.

c) De gældende regler om varetægt i tilfælde af vilkårsovertrædelser er fastholdt i lovforslaget. Vilkårsovertrædelser, der må antages ikke at ville medføre genindsættelse m. v., kan således ikke i sig selv medføre, at den pågældende tages i varetægt.

5. Med henblik på en yderligere sikring af varetægtsfangernes rettigheder er udvalgets forslag til regler om behandlingen af varetægtsfanger skærpet på følgende punkter:

a) Der foreslås indført adgang til domstolsprøvelse af isolation under varetægten også inden for de første 14 dage af varetægsperioden.

b) Der foreslås indsat en udtrykkelig bestemmelse om, at varetægtsarrestanter, når særlige omstændigheder taler derfor, kan få udgang under varetægten.

IV Erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning.

A. Udvalgets betænkning.

Betænkningen (nr. 801/1977) indeholder på en række punkter forslag til en udbygning af de gældende regler i retsplejelovens kap. 93 a med det formål at styrke mulighederne for, at personer, der som sigtet under en straffesag har været underkastet straffeprocessuelle indgreb eller strafferetlige retsfølger, kan opnå erstatning. Som et væsentligt led heri foreslår udvalget afskaffelse af den såkaldte skyldformodningsregel. Efter denne regel nægtes erstatning, når de fremkomne oplysninger giver begrundet formodning om, at sigtede på trods af påtaleopgivelse eller frifindelse er skyldig i den forbrydelse, for hvilken han var anholdt eller undergivet varetægt eller andre straffeprocessuelle indgreb.

Hovedpunkterne i udvalgets forslag og overvejelser er i øvrigt følgende:

1. Kredsen af de indgreb, som kan begrunde erstatning foreslås udvidet. For så vidt angår straffeprocessuelle foranstaltninger (anholdelse, varetægt, ransgning osv.) kan erstatning efter de gældende regler kun ydes for de i loven opregnede indgreb. Dette foreslås ændret, således at erstatning gives for *ethvert straffeprocessuelt indgreb* (betænkningen s. 24 ff.).

Med hensyn til strafferetlige foranstaltninger indebærer udvalgets forslag, at erstatning skal ydes for *enhver strafferetlig retsfølge* ikke alene som i dag for foranstaltninger af frihedsberøvende karakter.

2. For så vidt angår *ansvarsgrundlaget* foreslår udvalgets flertal (6) den gældende ordning opretholdt. Dette indebærer en graduering af ansvarsgrundlaget, således at erstatning for uberettiget anholdelse og varetægt, samt udstået straf undergives et obligatorisk erstatningsansvar på objektivt grundlag, medens de øvrige indgreb, der kan med-

føre erstatningsansvar, er omfattet af en fakultativ regel, hvorefter der kan tilkendes erstatning efter rettens skøn. Et mindretal (1) foreslår, at alle indgreb undergives et obligatorisk, objektivt ansvar, dog således, at erstatningen kun kan ydes efter rimelighedsbetragtninger, hvis den erstatningsøgende har givet samtykke til indgrebet. Mindretallet finder, at det grundlæggende synspunkt bag reglerne bør være, at det offentlige må bære risikoen for alle de skades- eller lidelsesforvoldende indgreb, der i almenhedens interesse træffes som led i strafferetsplejen, og som rammer enkelte borgere, der senere viser sig ikke at være skyldige, jfr. betænkningen s. 60. Flertallet lægger blandt andet vægt på, at andre straffeprocessuelle indgreb end anholdelse og varetægt i praksis kun sjældent kan forventes at medføre skade og tab, og at en obligatorisk, objektiv ansvarsregel derfor i disse tilfælde ville få et fiktivt præg. Flertallet fremhæver endvidere, at en fakultativ ansvarsregel gør det mindre betænkeligt, at der ikke drages nogen helt skarp grænse for de foranstaltninger, der ikke karakteriseres som indgreb (og derfor ikke kan begrunde erstatning) jfr. betænkningen s. 27 ff.

3. Som nævnt går udvalget ind for, at den såkaldte skyldsformodningsregel afskaffes. Som den væsentlige indvending imod skyldformodningsreglen fremhæver udvalget, at reglen bevirker, at der skabes to klasser af frifindelser: De frifindelser, som giver grundlag for erstatning og de frifindelser, hvor erstatning ikke søges eller opnås på grund af skyldsformodningsreglen.

Derimod foreslås den gældende regel om erstatningsudelukkelse eller -nedsættelse på grund af »egen skyld« opretholdt. Efter reglen kan erstatning *udelukkes eller nedsættes*, hvis sigtede selv har givet anledning til indgrebet. (Betænkningen s. 32 f.).

4. Med hensyn til de *omstændigheder, der skal kunne udløse et erstatningskrav*, går udvalget ind for, at erstatning, som hidtil skal ydes, når sagen slutter med, at sigtede frifindes eller at påtale mod ham opgives (betænkningen s. 36 ff.). Herudover anbefaler udvalget, at erstatning for anholdelse og varetægt skal kunne ydes dels, hvis indgrebet ikke har stået i rimeligt forhold til straffeforfølgningens udfald dels, hvor det af andre særlige grunde findes rimeligt.

Samtidig foreslår udvalget ophævelse af reglen i retsplejeloven § 1018 a om erstatning i tilfælde af ulovlig anholdelse og varetægt. Efter udvalgets mening er reglen overflødig ved siden af

reglen om erstatning på objektivt grundlag kombineret med den almindelige adgang til at kræve erstatning i tilfælde af uforvarlig (culpøs) adfærd fra myndighedernes side.

5. Med hensyn til *kredsen af personer*, som skal kunne opnå erstatning, har udvalget overvejet, om bestemmelserne som hidtil kun skal omfatte personer, der har været sigtet, eller tillige andre personer, der som et led i en strafferetlig efterforskning lider økonomisk eller ideel skade, f. eks. i forbindelse med foretagelse af ransagning, herunder undersøgelse af personer og udtagelse af prøver, og beslaglæggelse. Udvalgets flertal (6) finder det vanskeligt at begrunde, hvorfor sådanne personer skal stilles anderledes i form af lettere erstatningsadgang end personer, der i øvrigt i forbindelse med offentlig forvaltningsvirksomhed påføres skade. Spørgsmålet om ikke-sigtedes erstatningsansvar bør derfor efter flertallets opfattelse løses i sammenhæng med generelle overvejelser om det offentliges erstatningsansvar (betænkningen s. 50). Såfremt der ønskes en særlig regel om erstatning til ikke-sigtede personer, kan flertallet tilslutte sig mindretallets forslag til bestemmelsesernes udformning.

Udvalgets mindretal (1) har derimod foreslået, at erstatningsreglerne også skal omfatte erstatningskrav fra personer, der ikke har været sigtet. Mindretallet finder, at selv om indgreb mod en ikke-sigtet sjældnere vil medføre økonomisk skade, lidelse og tort, er der i de tilfælde, hvor sådan skade faktisk foreligger, ingen grund til at stille den ikke-sigtede ringere end den sigtede (betænkningen s. 60 f.).

6. Udvalget foreslår en *forenkling af fremgangsmåden* ved fremsættelsen og behandlingen af erstatningskravene. Den gældende regel om, at erstatningskravet skal fremsættes i umiddelbar tilslutning til den frifindende afgørelse, foreslås erstattet af en bestemmelse om, at kravet kan rejses senere inden for en frist på 2 måneder. Som begrundelse herfor henviser udvalget til, at opgivelsen af skyldformodningsreglen formindsker behovet for en samtidig vurdering af erstatningsspørgsmålet, og fristen giver den erstatningsøgende og hans forsvarer rimelig tid til at overveje, hvorvidt kravet bør rejses (betænkningen s. 42 f.).

Udvalget foreslår endvidere, at erstatningssager som hidtil skal behandles i strafferetsplejens former, men uden medvirken af domsmænd, idet det læge element i pådømmelsen anses for unødvendigt, når skyldformodningsreglen ophæves.

Med henblik på en styrkelse af den administrative sagsbehandling anbefales det endelig, at erstatningskrav først kan indbringes for domstolene, når det har vist sig, at kravet ikke imødekommes af forvaltningen.

7. I alle tilfælde, hvor der tilkendes erstatning, skal der kunne ydes godtgørelse for ikke-økonomisk skade.

For så vidt angår *erstatningsniveauet* anfører udvalget på baggrund af de foreliggende oplysninger om praksis, at man ikke mener at have tilstrækkelig mulighed for at fremsætte specificerede forslag vedrørende selve erstatningsudmålingen. Da der knytter sig megen usikkerhed til, hvor det eksisterende niveau for godtgørelse for ideel skade må placeres, er det næppe muligt at udmønte et ønske om en eventuel forhøjelse af niveauet i lovbestemmelser. En takstmæssig fastsættelse i loven af godtgørelsen for uforskyldt frihedsberøvelse pr. dag kan endvidere næppe anses for hensigtsmæssig. Udvalget foreslår på denne baggrund, at der bør tilstræbes en vis fastlæggelse af udmålingsniveauet for ideel skade i bestemte typer af sager, og at det ved erstatningsfastsættelsen – hvad enten den sker administrativt eller ved domstolene – bør fastslås, hvilken del af erstatningen der dækker formuetab, og hvilken del af beløbet der er godtgørelse for ideel skade (betænkningen s. 49 f.)

8. Endelig foreslår udvalget, at reglerne i færdselslovens § 133 om erstatning i anledning af *frakendelse eller inddragelse af førerretten* bringes i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kap. 93 a. Dette indebærer navnlig, at der skabes hjemmel til at yde erstatning for ikke-økonomisk skade ved inddragelse eller frakendelse af førerretten (betænkningen s. 57 f.)

B. Lovforslaget.

1. Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets hovedsynspunkter med hensyn til en nyordning af reglerne om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning.

Justitsministeriet kan således tiltræde, at kredsen af straffeprocessuelle indgreb, der begrunder erstatning, udvides, at skyldformodningsreglen afskaffes, at der indføres en almindelig adgang til at yde erstatning i tilfælde af anholdelse eller varetægt, hvis indgrebet ikke har stået i rimeligt forhold til strafforfølgningens udfald eller det af andre særlige grunde findes rimeligt, og at reglerne i færdselslovens § 133 bringes i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kap. 93 a.

2. Justitsministeriet kan endvidere tiltræde udvalgets forslag med hensyn til *fremgangsmåden ved behandlingen af erstatningskrav*. Dog finder justitsministeriet det rigtigst, at erstatningskravene som udgangspunkt fortsat behandles under medvirken af domsmænd. Man har herved lagt vægt på det principielt betænkelige i at indskrænke lægdommeres medvirken i strafferetsplejen. Hertil kommer, at det – også efter afskaffelsen af skyldformodningsreglen – vil kunne forekomme, at der i afgørelsen om erstatning indgår spørgsmål, som gør lægdommerens medvirken ønskelig. Dette gælder navnlig spørgsmålet om afgrænsningen af de indgreb, som skal kunne begrunde erstatning, og spørgsmålet om nedsættelse eller bortfald af erstatningen på grund af egen skyld. Det må herved erindres, at sagen kun kommer for retten, hvor erstatning ikke kan opnås administrativt, og hvor der derfor er en formodning for, at kravet eller dets størrelse giver anledning til tvivl. Efter forslaget skal der herefter medvirke domsmænd, medmindre erstatningskravet udspringer af en politisag eller en sag, der er afgjort i retten uden medvirken af nævninger eller domsmænd.

3. Med hensyn til *ansvarsgrundlaget*, hvor udvalget har delt sig, kan justitsministeriet tiltræde udvalgsflertallets forslag om en obligatorisk regel omfattende anholdelse, varetægt, samt straffetlige retsforfølger og en fakultativ regel omfattende andre erstatningsbegrundende indgreb. Ud over de synspunkter, som er refereret foran, har justitsministeriet lagt vægt på, at mindretallets forslag om obligatorisk erstatning ved alle indgreb indebærer, at det for erstatningsansvaret efter den obligatoriske regel bliver afgørende, om sigtede har givet samtykke til indgrebet. Efter justitsministeriets mening er det i den foreliggende sammenhæng ikke ønskeligt at knytte så afgørende retsvirkninger til spørgsmålet om, hvorvidt der er meddelt samtykke fra sigtedes side.

4. I overensstemmelse med indstillingen hos en betydelig del af de hørte myndigheder og organisationer finder justitsministeriet, at mindretallets forslag om en udvidelse af kredsen af personer, der kan kræve erstatning efter reglerne i kap. 93 a, bør følges. En bestemmelse herom er medtaget i lovforslagets § 1018 c.

V Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Som nævnt ovenfor søges længden af varetægtsfængslingerne begrænset bl. a. ved ændring

af reglerne om fastsættelse af frister for disse fængslinger. Disse regler må antages at ville medføre et vist merarbejde såvel for anklagemyndigheden som for domstolene. Omfanget af dette merarbejde kan ikke anslås med sikkerhed. Reglerne om ligestilling mellem forsvareren og politiet må endvidere antages at ville medføre en vis forøgelse af statens udgifter til forsvarersalærer, men merudgiften kan dog ikke anslås med sikkerhed.

Udvidelse af reglerne om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning til at omfatte alle straffeprocessuelle indgreb og indgreb over for ikke-sigtede personer, kan antages at ville medføre en forøgelse af udgifterne til erstatning, men heller ikke denne merudgift kan anslås med sikkerhed.

I øvrigt vil forslaget ikke medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Lovforslaget svarer i det væsentlige til de lovudkast, som findes i betænkningerne om efterforskning i straffesager m.v., om anholdelse og varetægt og om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, og der kan derfor henvises til betænkningerne med hensyn til de nærmere overvejelser, som ligger til grund for såvel lovforslaget i sin helhed som dets enkelte bestemmelser. I bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser er derfor hovedsagelig kun omtalt de paragrafer, der har et andet indhold end de tilsvarende bestemmelser i betænkningensudkastene.

I *bilaget* til lovforslaget er de gældende bestemmelser og de foreslåede ændringer heri optaget som paralleltekster.

Til § 1.

Til nr. 1.

Den foreslåede bestemmelse svarer i det væsentlige til udvalgets lovudkast i betænkning nr. 622/71, § 1, nr. 1. I overensstemmelse med et forslag fremsat af udvalget efter betænkningens afgivelse er bestemmelsen dog ændret, således at beslutning om at lukke dørene i en straffesag kan træffes også i tilfælde, hvor offentlig forhandling vil medføre fare for nogens sikkerhed. Der tænkes herved især på vidner, der afgiver forklaring i retten, og hvor omstændighederne giver grund til at antage, at afgivelsen af vidneforklaring kan medføre risiko for den pågældendes sikkerhed, f. eks. fordi der er medsigtede på fri fod. Bestemmelsen er dog ikke

begrænset til alene at angå vidner, men omfatter også personer, der uden at skulle afgive forklaring som vidne, i øvrigt har en sådan tilknytning til sagen, at oplysning om den pågældendes identitet kan antages at medføre risiko for hans sikkerhed. Referatforbud af hensyn til sigtede (tiltalte) kan kun gives med hans samtykke, når han er til stede i retten.

Til nr. 2.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af gennemførelsen af lov nr. 333 af 19. juni 1974 om social bistand, der indeholder ændrede regler om hjælpeforanstaltninger m. v. over for børn og unge.

Til nr. 3.

Bestemmelsen svarer til udvalgets lovudkast i betænkning nr. 622/71, § 1, nr. 2.

I forhold til udvalgets forslag er bestemmelsen om referatforbud udvidet til også at omfatte tilfælde, hvor der er grund til at antage, at offentlig gengivelse vil medføre fare for nogens sikkerhed. Der henvises til bemærkningerne ovenfor til nr. 1.

Endvidere er foreslået indsat en bestemmelse, hvorefter forbudet om offentlig gengivelse af navn, stilling og bopæl på domfældte kan udstrækkes til at gælde også under en eventuel anke af dommen, såfremt anken vedrører skyldsspørgsmålet. Der henvises herom til de almindelige bemærkninger ovenfor under punkt 4, litra b.

Til nr. 4-6 og 8.

Ændringerne er af redaktionel karakter.

Til nr. 7 og 9.

Der henvises til bemærkningerne til nr. 2.

Til nr. 10-13.

Bestemmelserne svarer til udvalgets lovudkast i betænkning nr. 622/71, § 1, nr. 4-7.

Til nr. 14.

Ændringen er af redaktionel karakter.

Til nr. 15 og 16.

Bestemmelserne svarer til udvalgets lovudkast i betænkning nr. 622/71, § 1, nr. 8 og 9.

Til nr. 17.

Der henvises til bemærkningerne til nr. 2.

Til nr. 18 og 20-22.

Bestemmelserne svarer med enkelte ændringer til udvalgets lovudkast i betænkning nr. 622/71, § 1, nr. 11-14.

Retsplejeloven indeholder ikke i sin nuværende affattelse almindelige regler om forsvarerens stilling under efterforskningen. Forsvareren har således efter gældende ret ikke krav på at følge med i politiets udenrettlige efterforskning. Han kan f. eks. ikke forlange at være til stede under politiets afhøringer, og han har intet krav på at blive gjort bekendt med de af politiet foretagne efterforskningskridt, før tiltale rejses eller dokumenterne fremlægges i retten. Den valgte forsvarer kan endog nægtes aktindsigt med hensyn til dokumenter, der fremlægges i retten, indtil efterforskningens afslutning. Forsvarerens indflydelse på sagens gang inden tiltalerejsningen må således efter gældende ret siges at være forholdsvis begrænset og mindre end forudsat ved retsplejelovens tilblivelse, hvilket bl. a. skyldes at forundersøgelse i almindelighed ikke finder sted som led i forberedelsen af straffesager, jfr. betænkning nr. 622/71, side 7-9. Opklaringsarbejdet i straffesager sker nu i alt væsentligt under politiets udenrettlige efterforskningsvirksomhed, og udvalget har derfor fundet, at der er behov for regler, der fastslår, at forsvareren har adgang til at følge politiets efterforskning, og som i øvrigt indfører en principiel ligestilling mellem politiet og forsvareren med hensyn til sagens efterforskning. Sådanne regler er optaget i lovforslagets § 745.

I gældende ret skelnes der med hensyn til aktindsigt mellem den beskikkede og den valgte forsvarer, idet den valgte forsvarer kan afskæres fra aktindsigt, som den beskikkede har krav på. Denne sondring skyldes retstilstanden før 1946, hvor forsvarere i almindelighed kun kunne beskikkes inden for en snæver kreds af advokater, som var udpeget af justitsministeren, og hvis egnethed som forsvarere var konstateret. Ved lov nr. 396 af 12. juli 1946 indførtes den gældende regel i § 733, 3. pkt., hvorefter enhver mødeberettiget advokat efter sigtedes begæring kan beskikkes som forsvarer. Spørgsmålet om eventuelt at indføre begrænsninger i den beskikkede forsvarers beføjelser blev ikke drøftet i forbindelse med lovændringen, og retten fik alene tillagt beføjelse til at nægte beskikkelse, når dette ikke fandtes forsvareligt. Efter denne ændring af retsplejeloven er der efter udvalgets opfattelse ikke længere tilstrækkelig grund til at opretholde de bestående forskelle mellem den beskikkede og den valgte forsvarers beføjelser. Forslagets regler om forsvarerens beføjelser er derfor ens for beskikkede og valgte forsvarere.

Som et modstykke til den foreslåede ligestilling mellem valgte og beskikkede forsvarere og de øvrige også for beskikkede forsvarere foreslåede udvidelser af beføjelserne, herunder ikke mindst reg-

len om fuld aktindsigt på efterforskningsstadiet, har udvalget fundet det nødvendigt, at der dels indføres en adgang for retten til at udelukke en advokat fra at virke i en konkret straffesag, jfr. forslagens §§ 730, stk. 3, 733, stk. 2, og 736, stk. 2, dels åbnes mulighed for under rettens kontrol at begrænse forsvarerens rettigheder under efterforskningen, jfr. forslagens § 745, stk. 4, og § 748, stk. 2.

Justitsministeriet er enig med udvalget i, at de foreslåede betydelige udvidelser af forsvarers beføjelser på efterforskningsstadiet gør sådanne udelukkelses- og begrænsningsregler nødvendige, og lovforslagets regler herom er derfor med visse ændringer i overensstemmelse med udvalgets forslag. Ganske vist vil der være tale om et strafbart forhold, hvis en forsvarer røber hemmeligheder, som han har erfaret i sin egenskab af forsvarer, og som han ellers ikke ville have haft adgang til, men straf kan kun pålægges, hvis der kan føres bevis for krænkelsen, og et sådant bevis vil det ofte ikke være muligt at føre, og hertil kommer, at de pågældende oplysninger i almindelighed vil være kommet til uvedkommendes kundskab på det tidspunkt, hvor forsvarerens strafbare handling konstateres.

Udelukkelse af en advokat fra at virke som forsvarer i en bestemt sag og begrænsning af en forsvarers aktindsigt er imidlertid så vidtgående foranstaltninger, at de kun bør kunne bringes i anvendelse, hvor tungtvejende hensyn gør det påkrævet, og justitsministeriet har derfor påny overvejet, om bestemmelsernes anvendelsesområde kan begrænses eller præciseres yderligere.

Efter bestemmelsen i det tidligere fremsatte lovforslags § 733, stk. 2, 1. pkt., som var identisk med udvalgets forslag, kunne retten på ethvert tidspunkt under sagen udelukke en advokat fra at virke i en konkret straffesag, »hvis hans medvirken på grund af særlige omstændigheder, herunder hensynet til sigtedes tarv eller sagens behørlige fremme eller opklaring, ikke kunne anses for forsvareligt«. Bestemmelsen om udelukkelse af hensyn til »sagens behørlige fremme« kan f. eks. tænkes anvendt i tilfælde, hvor den advokat, som sigtede ønsker beskikket til forsvarer, er så optaget, at han ikke vil være i stand til at udføre sagen indenfor rimelig tid. Ikke mindst i arrestantsager vil beskikkelse i et sådant tilfælde kunne være uforsvareligt. Bestemmelsen om udelukkelse af hensyn til »sagens opklaring« vil navnlig kunne tænkes anvendt i tilfælde, hvor en advokat gør sig skyldig i tilsidesættelse af påbud meddelt i medfør af forslagens §§ 745 eller 748. Justitsministe-

riet finder det påkrævet at opretholde adgangen til at udelukke en advokat fra at virke i en konkret straffesag, hvor de her nævnte hensyn gør hans medvirken uforvarselig. Derimod har justitsministeriet efter fornyet overvejelse fundet det forvarseligt, at det ved udtagelse af ordene »særlige omstændigheder, herunder« og »sigtedes tarv eller« præciseres, at bestemmelsen kun kan anvendes i tilfælde, hvor vedkommende advokats medvirken på grund af hensynet til sagens behørlige fremme eller opklaring ikke kan anses for forvarselig.

Efter bestemmelsen i § 733, stk. 2, 2. pkt., i udvalgets forslag og i det tidligere fremsatte lovforslag kunne udelukkelse af en bestemt advokat som forsvarer endvidere ske uden særlig begrundelse i »sager, der angår statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter«. Denne regel begrundes af udvalget med, at det i spionagesager og lignende er ønskeligt, at der består en mulighed for at udelukke en advokat fra at virke som forsvarer uden at skulle angive de nærmere grunde herfor, jfr. betænkning nr. 622/71, side 39.

Ud fra ønsket om en begrænsning af bestemmelsens anvendelsesområde foreslog justitsministeriet i forbindelse med det forslag, der blev fremsat i november 1976, at bestemmelsen blev begrænset til alene at omfatte sager, der angår overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

På grundlag af den kritik, der er fremkommet under de tidligere behandlinger, har justitsministeriet på ny overvejet bestemmelsens udformning. Justitsministeriet har fundet, at bestemmelsens anvendelsesområde kan præciseres yderligere ved at udforme reglen således, at udelukkelse af en bestemt forsvarer i sager, der angår overtrædelse af straffelovens kapitel 12 og 13 kun kan ske, »hvis hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter undtagelsesvis gør det påkrævet«. Formuleringen bringes herved på dette punkt på linie med § 745, stk. 4, og § 748, stk. 2 og 5. Ved den foreslåede udformning angives, hvilke grunde der kan bevirke, at en begæring om forsvarerbeskikkelse afslås. Retten vil efter forslaget kun kunne udelukke en forsvarer under henvisning til de anførte grunde, men retten vil dog ikke være forpligtet til i kendelsen at anføre de konkrete oplysninger, der danner grundlag for udelukkelsen.

Ved den foreslåede udformning betones endvidere, at der er tale om en ekstraordinær foranstaltning, der kun undtagelsesvis kan bringes i anvendelse.

Afviser retten en bestemt advokat som forsva-

rer, kan sigtede efter forslaget begære en hvilken som helst anden advokat beskikket. Bestemmelserne om udelukkelse, der som nævnt kun kan tænkes at ville blive anvendt helt undtagelsesvis, er således ikke på nogen måde til hinder for, at sigtede sikres et kvalificeret og betryggende svar.

En kendelse, ved hvilken en advokat er blevet udelukket fra at virke som forsvarer i en sag, kan kæres til højere ret, jfr. forslagets § 1, nr. 53 (§ 968, stk. 2, 2. pkt.)

Til nr. 19.

Ændringen er af redaktionel karakter.

Til nr. 23.

Ophævelsen af *stk. 1* er i overensstemmelse med udvalgets lovudkast i betænkning nr. 622/71, § 1, nr. 15.

Den ændrede affattelse af *stk. 2*, hvorefter der åbnes adgang til, at retten undtagelsesvis kan beskikke flere offentlige forsvarere for samme sigtede, er i overensstemmelse med en udtalelse fra advokatrådet.

Til nr. 24.

§ 738 regulerer spørgsmålet om sigtedes samkvem med sin forsvarer. Efter den gældende bestemmelse har sigtede »også når han er fængslet, ret til ukontrolleret samkvem – skriftligt eller mundtligt – med sin beskikkede forsvarer. I henseende til en sigtets samkvem med sin valgte forsvarer i fængslingstiden kan dommeren, når han anser det fornødent, så længe tiltale ikke er rejst, anordne fornøden kontrol«.

Regler om varetægtsarrestanters ret til ukontrolleret besøg af forsvareren og til ukontrolleret brevveksling med denne er optaget i lovforslagets § 771, stk. 1, og § 772, stk. 2. § 738 kan herefter ophæves som overflødig.

Til nr. 25.

Lovforslaget indeholder en ny affattelse af reglerne om efterforskning og afhøringer samt anholdelse og varetægtsfængsling. Forslaget erstatter de gældende regler i kapitel 70–72, 74 og 75. Samtidig foreslås systematikken ændret, således at samtlige retsskridt inden tiltalerejsning samles i fjerde bog, 2. afsnit, og således, at reglerne om efterforskning og afhøringer indsættes som henholdsvis kapitel 67 (§§ 742–749) og kapitel 68 (§§ 750–754), reglerne om anholdelse og varetægtsfængsling som kapitel 69 (§§ 755–761) og kapitel 70 (§§ 762–779). Reglerne om de øvrige retsmidler, besigtigelse, beslag-

F. t. l. vedr. retsplejeloven.

læggelse og ransgning, kapitlerne 67, 68 og 69, indsættes efter reglerne om varetægtsfængsling som kapitlerne 71 (§§ 780 og 781), 72 (§§ 782-793) og 73 (§§ 794-800). Samtidig foreslås kapitel 73 om beslag på sigtedes formue og forbud mod foreninger og skrifter ændret til kapitel 74 (§§ 801-807) og kapitel 73 a om personundersøgelser ændret til kapitel 75 (§§ 808-811).

Som konsekvens af disse forslag til ændret systematik i 2. og 3. afsnit ændres afsnittene 4-11 til 3-10.

Lovforslagets §§ 742-754 svarer til udvalgets lovudkast i betænkningen nr. 622/71, § 1 nr. 16 (§§ 742-754). Lovforslagets §§ 755-779 svarer til udvalgets lovudkast i betænkning nr. 728/74, §§ 755-775.

Til § 745.

Bestemmelsen vedrører forsvarerens rettigheder under politiets efterforskning og er i det væsentlige i overensstemmelse med udvalgets forslag.

Stk. 1 angår forsvarerens adgang til det materiale, politiet har tilvejebragt.

Advokatrådet har i sin udtalelse anført, at bestemmelsen om, at forsvareren ikke uden politiets samtykke må udlevere det modtagne materiale til sigtede, næppe er af større betydning, da politiet erfaringsmæssigt ikke modsætter sig, at sigtede får materialet udleveret til gennemgang, og da forsvareren i øvrigt har både ret og pligt til at gennemgå materialet under møder, eventuelt under fængselsbesøg, med klienten. Da det ofte vil være hensigtsmæssigt, at forsvareren udleverer materialet til sigtede til gennemlæsning, bør bestemmelsen efter rådets opfattelse ændres, således at udgangspunktet bliver, at forsvareren har ret til at udlevere materialet til sigtede, medmindre de omstændigheder, der er nævnt i stk. 4, foreligger.

Justitsministeriet er enig i, at det ofte vil være en fordel, at sigtede får lejlighed til at gennemgå materialet. Som nævnt er det da også sjældent, at politiet modsætter sig, at materialet udleveres til sigtede. Den foreslåede regel er endvidere ikke til hinder for, at forsvareren foreviser materialet for sigtede, f. eks. under et fængselsbesøg.

Under hensyn hertil og til, at en videregående regel kunne medføre risiko for, at materialet kom uvedkommende i hænde, er bestemmelsen medtaget uændret i lovforslaget.

Politiets nægtelse af at give samtykke kan indbringes for retten, jfr. § 746, stk. 1.

I betænkningen har udvalget som stk. 3 foreslået en bestemmelse, hvorefter politiet »så vidt muligt« skal underrette forsvareren om efterforsk-

ningsskridt, som kan formodes at ville finde anvendelse som bevis under domsforhandlingen, således at han kan få lejlighed til at være til stede. Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets vurdering af, at udenretlige efterforskningskridt, der ikke kan opsættes, bør kunne foretages, selv om det ikke har været muligt at komme i forbindelse med forsvareren. Man har dog fundet det rettest at præcisere rækkevidden af denne undtagelse fra underretningens pligten i bestemmelsen. Den foreslåede bestemmelse i § 748, stk. 2, om underretning til forsvareren om afholdelse af retsmøder er ændret på tilsvarende måde i forhold til udvalgets forslag.

Efter stk. 4 i udvalgets forslag kan bestemmelserne i stk. 1 og 3 fraviges, hvis hensynet til statens sikkerhed, sagens opklaring eller tredjemand gør det påkrævet. Politiet kan endvidere under tilsvarende betingelser give forsvareren pålæg om ikke at videregive de oplysninger, han har modtaget fra politiet.

Advokatrådet har i sin udtalelse udtrykt betænkelighed ved denne bestemmelse. Rådet fremhæver, at det f. eks. ikke er ligegyldigt for forsvareren, når han skal tilrettelægge forsvaret, om han kan få at vide, hvem der har indgivet anmeldelse eller i øvrigt har afgivet oplysninger til politiet.

I betænkning nr. 622/71, side 12, anfører udvalget, at det af hensyn til opklaringen i vidt omfang er nødvendigt, at de oplysninger, som politiet tilvejebringer, ikke kommer til den mistænkte kundskab i utide, således at han kan indrette sin forklaring efter denne viden. Opklaringen af straffesager kunne modvirkes, dersom forsvareren straks lod det kendskab til politiets materiale, som disse regler åbner ham adgang til, gå videre til sigtede. Dette gælder ikke mindst sager, hvor sigtede benytter sig af sin ret til at nægte at udtale sig til politiet. I visse sager kan også hensynet til statens sikkerhed føre til, at forsvareren ikke kan få del i den samme viden, som politiet har.

Den foreslåede udvidede adgang til aktindsigt og deltagelse i bevisoptagelse på efterforskningsstadiet må afbalanceres med disse hensyn. Udvalget foreslår derfor i § 745, stk. 4, at reglerne om aktindsigt og adgang til at overvære udenretlige efterforskningskridt, som kan formodes at ville finde anvendelse som bevis, skal kunne fraviges, hvis hensynet til statens sikkerhed, til sagens opklaring eller til tredjemand - f. eks. en anmelder - gør det påkrævet, eller at der skal kunne gives forsvareren pålæg om ikke at videregive de oplysninger, han herved er blevet bekendt med.

Udvalget er opmærksom på, at nogle forsvarere måske ikke ønsker på efterforskningsstadiet at

modtage oplysninger, som ikke straks kan videregives til sigtede eller andre. Inden sådanne oplysninger afgives til forsvareren, bør det derfor tilkendes ham, at han kun kan få dem med pålæg om indtil videre ikke at videregive dem, således at forsvareren kan tage stilling til, om han under disse omstændigheder slet ikke ønsker at modtage oplysningerne eller først ønsker spørgsmålet om pålægets betimelighed afgjort af retten.

Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets begrundelse for den foreslåede bestemmelse. Som nævnt i de almindelige bemærkninger bør der imidlertid udvises betydelig tilbageholdenhed med anvendelsen af disse undtagelsesbestemmelser. For at understrege dette foresloges det allerede i det tidligere fremsatte lovforslag, at indskrænkningerne i forsvarerens rettigheder kun skal kunne anvendes, når de nævnte hensyn *undtagelsesvis* gør det påkrævet.

Justitsministeriet har i forbindelse med overvejelserne vedrørende bestemmelsen i forslagets § 733, stk. 2, som nævnt også overvejet, om anvendelsesområdet for bestemmelserne i forslagets § 745, stk. 4, og § 748, stk. 2 og 5, kan begrænses eller præciseres yderligere. Disse bestemmelser medfører visse begrænsninger i forsvarerens og sigtedes rettigheder af hensyn til statens sikkerhed, sagens opklaring eller tredjemand. Om forståelsen af udtrykket »hensynet til statens sikkerhed« henvises til bemærkningerne til lovforslagets nr. 18 og 20-22. Justitsministeriet har navnlig overvejet, om bestemmelserne i § 745 og 748 ligesom forslagets § 733 kan begrænses til kun at omfatte sager, der angår overtrædelse af straffelovens kap. 12 eller 13. Man har imidlertid ikke fundet dette forsvarligt, idet også straffesager, som ikke angår overtrædelse af straffelovens kap. 12 eller 13, undtagelsesvis vil kunne indeholde oplysninger om forhold, som det af hensyn til statens sikkerhed eller af hensyn til fremmede magter er af afgørende betydning ikke kommer til uvedkommendes kendskab. Når justitsministeriet har fundet det nødvendigt foruden hensynet til statens sikkerhed også at medtage hensynet til fremmede magter i §§ 745 og 748, er grunden den, at der, selv om udtrykkene ofte vil kunne dække samme situation, kan forekomme tilfælde, hvor der ikke opstår spørgsmål om statens sikkerhed, men hvor hensynet til fremmede magter gør begrænsninger i adgangen til aktindsigt m. v. påkrævet. Der henvises i denne forbindelse til, at retsplejeloven om adskillige andre spørgsmål indeholder tilsvarende bestemmelser, der fraviger de almindelige retsplejeregler, såfremt dette af hensyn

til fremmede magter eller til statens sikkerhed er påkrævet, jfr. således bl. a. § 41, stk. 2, om adgang til at få udskrift af retsbøger m. v. og § 189, stk. 1, om tavshedspligt for vidner.

Til § 748.

Udvalget har foreslået, at underretning ikke skal gives sigtede og forsvareren om retsmøder, der afholdes med henblik på at opnå rettens forudgående kendelse om foretagelse af særlige foranstaltninger (anholdelse, ransagning, telefonaflytning m. v.). Udvalget anfører, at de pågældende foranstaltninger ofte vil være uden værdi, hvis sigtede i forvejen er bekendt med deres foretagelse, og derfor må underretning af ham undlades. Sædvanligvis vil der ikke være nogen forsvarer på det tidspunkt, hvor der er tale om at indhente forudgående retskendelse vedrørende de nævnte foranstaltninger. Der kan imidlertid være en valgt forsvarer, ligesom der vil være beskikket forsvarere i arrestantsager. Hvis der blev givet underretning til forsvareren, måtte politiet samtidig give ham pålæg om ikke at underrette sin klient. Herved ville forsvareren efter udvalgets opfattelse blive stillet i en loyalitetskonflikt, som kunne skade forholdet til klienten, og som forsvareren næppe ville finde ønskelig. Udvalget foreslår derfor, at også underretning til forsvareren undlades.

Justitsministeriet kan i det væsentlige tiltræde udvalgets forslag. For så vidt angår spørgsmålet om underretning til forsvareren om de nævnte retsskridt finder justitsministeriet det dog rettest, at forsvareren som udgangspunkt underrettes om retsmødets afholdelse og har adgang til at overvære det. En hertil sigtende bestemmelse er foreslået indsat som stk. 2. Hvis hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed eller til sagens opklaring eller tredjemand undtagelsesvis gør det påkrævet, skal der dog kunne gøres undtagelse fra reglen. Afgørelsen om at udelukke forsvareren fra retsmødet træffes af retten efter politiets begæring. Har forsvareren overværet retsmødet, må han kun med rettens samtykke videregive oplysninger, han har modtaget under mødet, jfr. princippet i de tilsvarende bestemmelser i § 745, stk. 4.

Vedrørende anvendelsesområdet for bestemmelserne i stk. 2 og 5 henvises i øvrigt til bemærkningerne til nr. 18 og 20-22 og til § 745.

Til § 749.

Den foreslåede bestemmelse, der svarer til udvalgets forslag, samler de gældende bestemmelser om, hvilke myndigheder der kan bestemme, at en anmeldelse skal henlægges eller en indledt efter-

forskning sluttet, samt om hvilken fremgangsmåde der skal anvendes herved, herunder om den overordnede anklagemyndigheds omgørelsesadgang. Det er i stk. 3 præciseret, at ikke alene anmelderen, men også sigtede skal have underretning om denne omgørelsesadgang.

Til § 750.

Bestemmelsen i 2. pkt. om pligt til på forlangende at opgive navn, adresse og fødselsdato til politiet er i overensstemmelse med gældende ret for så vidt angår pligten til at oplyse navn og adresse, jfr. de i lovforslagets § 2, stk. 2, nr. 1 og 2, nævnte bestemmelser i politilovene fra 1863 og 1871. Forslaget om at udvide oplysningspligten til også at omfatte fødselsdato er i overensstemmelse med udvalgets forslag.

Til § 751.

Efter forslagets *stk. 2* skal der gives den afhørte mulighed for at gøre sig bekendt med gengivelse af den forklaring, han har afgivet til politirapporten. Endvidere skal den afhørtes eventuelle rettelser og tilføjelser medtages.

I praksis anmodes den afhørte undertiden om at underskrive sin forklaring, således som denne er gengivet i rapporten. Advokatrådet har i sin udtalelse anført, at politiet bør oplyse afhørte om, at han ikke har pligt til at underskrive rapporten, og at afhørte bør vejledes om, at han senere, eventuelt i retten, kan blive foreholdt rapportens gengivelse af hans forklaring.

Justitsministeriet er enig i det af advokatrådet anførte. Bestemmelser herom vil blive fastsat administrativt.

Til § 752.

Bestemmelsen svarer med mindre sproglige ændringer til udvalgets forslag.

Efter *stk. 2* skal det sociale udvalg så vidt muligt underrettes, hvis en sigtet under 18 år skal afhøres om alvorlige lovovertrædelser. Ifølge det tidligere fremsatte lovforslag skulle det sociale udvalg altid underrettes i sådanne tilfælde. Det vil imidlertid ikke altid være muligt at opnå kontakt med en repræsentant for det sociale udvalg, og en undtagelsesfri underretningspligt vil derfor i visse tilfælde kunne føre til, at en sigtet under 18 år må tilbageholdes urimeligt længe, inden afhøringen kan finde sted. Efter lovforslaget skal det sociale udvalg derfor kun underrettes, hvis det er muligt.

Som nævnt i bemærkningerne til udvalgets forslag er den gældende bestemmelse i § 322, stk. 4, 2. og 3. pkt., hvorefter børneværnet skal tilkaldes,

når et barn under 15 år afhøres i anledning af en sædelighedsforbrydelse, udeladt. Udvalget har i stedet foreslået, at bestemmelsen afløses af administrative bestemmelser, der ikke er begrænset til alene at angå sædelighedssager.

Udformningen af de administrative bestemmelser overvejes for tiden i justitsministeriet.

Til § 755.

Bestemmelsen vedrører politiets almindelige anholdelsesbeføjelse. Efter den gældende bestemmelse i § 771, stk. 1, er det en betingelse for politiets anholdelse af andre end omstrejfere, at der foreligger »bestemte grunde« til at mistænke en person for nærmere angivne forbrydelser. I udvalgets udkast er der ikke stillet krav til mistankens styrke, idet der blot er angivet, at »personer, der mistænkes«, under nærmere angivne omstændigheder kan anholdes. Justitsministeriet har ved indsættelsen af ordene »med rimelig grund« ønsket at præcisere, at mistanken skal have en vis styrke. I øvrigt svarer bestemmelsen til udvalgets udkast. Forslaget tilsigter ingen realitetsændring i forhold til gældende anholdelsespraksis.

Stk. 3 vedrører politiets anholdelsesbeføjelse i forbindelse med opløb m. v. Efter den gældende bestemmelse kan politiet anholde enhver, der under nærmere angivne omstændigheder træffes i et opløb eller et slagsmål, medmindre den pågældende straks formår at rense sig for mistanken om strafbar deltagelse. Denne regel, hvorefter det påhviler de tilstedeværende at bevise, at de *ikke* på strafbar måde har deltaget i opløbet eller slagsmålet, bør efter justitsministeriets opfattelse ikke opretholdes. I stedet foreslås en regel om, at anholdelse kan ske af personer, som kan mistænkes for strafbar deltagelse. Det frengår af formuleringen, at der ikke kan stilles store krav til mistankens styrke i denne situation.

Til § 758.

Bestemmelsen vedrører bl. a. politiets adgang til at fratage anholdte genstande under anholdelsen. Efter den gældende bestemmelse i § 772, stk. 2, kan politiet fratage anholdte genstande, som kan benyttes til vold eller undvigelse, eller som kan tjene til sagens oplysning. Udvalget har foreslået denne adgang udvidet, så den foruden genstande, der kan benyttes til vold eller undvigelse eller tjener til sagens oplysning, også omfatter andre genstande i det omfang, det findes påkrævet. Som eksempel nævner udvalget, at det ofte vil være påkrævet, at penge tages i bevaring under fornøden kontrol for at sikre bevis for, at beløb ikke er forsvundet

under anholdelsen. Justitsministeriet kan tiltræde, at lovens gengivelse af, hvilke genstande m. v., der kan fratages anholdte, udvides, men finder det rettest, at denne udvidelse præciseres i bestemmelsen.

Bestemmelsen om, at anholdte kan fratages penge og visse genstande, indebærer alene, at han afskæres fra under frihedsberøvelsen at være i besiddelse af de pågældende genstande m. v. Spørgsmål om i øvrigt at begrænse anholdtes dispositionsret, f. eks. med hensyn til udlevering af pengene eller genstandene til pårørende, må afgøres efter retsplejelovens almindelige regler om bevaringsdagelse og beslaglæggelse, jfr. retsplejelovens §§ 745 og 746, der efter lovforslaget bliver §§ 782 og 783.

Til § 760.

Stk. 4 og 5 vedrører den opretholdte anholdelse, dvs. rettens adgang til at træffe bestemmelse om, at sigtede skal forblive under anholdelse i indtil 3×24 timer, hvis dommeren finder, at han ikke straks kan tage stilling til spørgsmålet om varetægt. I *stk. 4* er det i overensstemmelse med den gældende bestemmelse i § 777, stk. 2, 2. pkt., præciseret, at sigtede under den opretholdte anholdelse skal have lejlighed til at angive eventuelle oplysninger, som han ønsker tilvejebragt.

Til § 762.

De foreslåede bestemmelser indeholder betingelserne for at tage en sigtet i varetægt. Som nævnt i de almindelige bemærkninger ovenfor under punkt 6, litra c, har udvalget foreslået forskellige ændringer i forhold til de gældende bestemmelser med henblik på en skærpelse eller præcisering af betingelserne. Som anført kan justitsministeriet tilslutte sig udvalgets forslag på disse punkter (almindelige bemærkninger punkt 7, litra d). Det samme gælder udvalgets forslag om en vis udvidelse af adgangen til at iværksætte varetægt af fare for bevisdelæggelse (forslagets § 762, stk. 1, nr. 3).

Justitsministeriet har overvejet, hvorvidt der herudover er grundlag for at foretage en yderligere skærpelse af bestemmelserne. Som det fremgår af betænkningen om anholdelse og varetægt side 41 ff, har udvalget lagt betydelig vægt på, at kendelser om iværksættelse af varetægt ledsages af en udførlig begrundelse. Udvalget anfører i denne forbindelse, at det ikke kan udelukkes, at et begrundelseskrav i enkelte tilfælde vil kunne tvinge retten til en sådan fornyet overvejelse af sagen, at det vil få indflydelse på afgørelsen af varetægts-spørgsmålet i første instans.

Det er justitsministeriets opfattelse, at den foreslåede indførelse af en udtrykkelig regel om begrundelse af varetægtskendelser må tillægges betydelig vægt. Med henblik på at understrege betydningen heraf og bidrage til, at anvendelsen af varetægt holdes inden for de snævrere mulige grænser foreslås en skærpelse af kravene til konkrete holdepunkter for tilstedeværelsen af de varetægtsgrunde, der er nævnt i bestemmelsen. I § 762, stk. 1, nr. 1-3, foreslås således »grund til at antage/frygte« ændret til: »bestemte grunde til at antage/frygte«.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1, nr. 2*, der med sproglige ændringer svarer til den gældende bestemmelse i § 780, stk. 1, nr. 2, litra b, er identisk med udvalgets forslag bortset fra den nævnte skærpelse af kravet til konkrete holdepunkter for tilstedeværelsen af den varetægtsgrund, der er nævnt i bestemmelsen. Som nævnt i bemærkningerne til udvalgets forslag er der ved den ændrede formulering ikke tilsigtet nogen realitetsændring i forhold til den gældende bestemmelse. Varetægtsgrunden er den samme, nemlig risiko for, at sigtede, hvis han forbliver på fri fod, vil begå ny kriminalitet af samme art som den, han nu sigtes for. Ved udtrykket »ny lovovertrædelse af den foran nævnte beskaffenhed« sigtes til ligeartet kriminalitet i bredeste forstand på samme måde som efter den gældende bestemmelse.

Stk. 2 vedrører betingelserne for at iværksætte varetægt af hensyn til retshåndhævelsen (§ 780, stk. 1, nr. 2, litra d, i den gældende bestemmelse). Bestemmelsen, der svarer til udvalgets forslag, er af systematiske grunde foreslået udskilt som et selvstændigt stykke.

Til § 763.

Bestemmelsen vedrører spørgsmålet om varetægt i forbindelse med overtrædelse af vilkår, der er fastsat i forbindelse med prøveløsladelse, i betinget dom eller ved betinget benådning eller overtrædelse af bestemmelser, der er fastsat i dom eller kendelse efter straffelovens §§ 68, 69, 70 eller 72.

Efter den gældende bestemmelse i § 1004, stk. 3 og 4, er det en grundlæggende betingelse for varetægtsfængsling, at vilkårsovertrædelsen er af en sådan art, at der efter rettens opfattelse foreligger spørgsmål om fuldbyrdelse af fængselsstraf eller indsættelse i anstalt (genindsættelse).

Udvalget har foreslået bestemmelsen ændret, således at det afgørende for anvendelse af varetægt er, at varetægten må anses for påkrævet for at forebygge ny lovovertrædelse eller anden vilkårs-overtrædelse, og om frihedsberøvelsen samtidig er

forsvarlig under hensyn til bl. a. karakteren af vilkårsovertrædelsen og sigtedes personlige forhold. Udvalget anfører, at bestemmelsen kan anvendes til at afbryde en påbegyndt social deroute, der må frygtes at ville ende i ny kriminalitet.

I betænkningen Kriminalforsorg-Socialforsorg (nr. 752/75) foreslås anvendelsen af § 1004 begrænset til tilfælde, hvor der er truffet afgørelse efter straffelovens §§ 68-70 og 72. Justitsministeriet har på denne baggrund fundet det rettest indtil videre at bibeholde de gældende regler på dette område. § 763 svarer med sproglige ændringer til den gældende § 1004, stk. 3 og 4.

Til § 764.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* svarer til den gældende § 731, stk. 1, litra a, men foreskriver, at forsvarerbeskikkelse skal ske allerede i det retsmøde, hvor varetægtsspørgsmålet behandles. Det er således efter forslaget ikke tilstrækkeligt først at beskikke forsvarer, når kendelse om varetægt er afsagt.

Udvalget har overvejet, hvorvidt der i retsplejeloven bør optages en bestemmelse, der pålægger forsvareren at tale med sigtede inden retsmødet. Udvalget har dog afstået fra at foreslå en sådan udtrykkelig bestemmelse under henvisning til, at en samtale, der alene fremtvinges af lovens ord, næppe vil være af væsentlig værdi. Efter udvalgets opfattelse får samtalen større værdi, hvis den alene er motiveret af forsvarerens professionelle ansvarsfølelse for hvervets udførelse. Det vil formentlig være hensigtsmæssigt, hvis dommeren ved retsmødet begyndelse sikrer sig, at sigtede har haft lejlighed til at tale med forsvareren, og om fornødent på begæring giver en kort udsættelse med henblik herpå.

Justitsministeriet er enig i, at det er af afgørende betydning, at sigtede har mulighed for at tale med sin forsvarer inden retsmødet. Efter justitsministeriets opfattelse bør en sådan regel dog ikke optages i loven af de grunde, som udvalget har anført.

Som nævnt under de almindelige bemærkninger punkt 6 f har udvalget tillagt kravet om begrundelse af varetægtskendelser betydelig vægt og foreslået, at det ved en udtrykkelig regel præciseres, hvilket omfang begrundelseskravet har. Udvalget har i sit udkast foreslået, at varetægtskendelsen »skal anføre de omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for varetægt er opfyldt«. Som det fremgår af den ændrede formulering af varetægtsbetingelserne i lovforslagets § 762, stk. 1, foreslås en skærpselse af kravene til

konkrete holdepunkter for tilstedeværelsen af de varetægtsgrunde, der er nævnt i bestemmelsen, idet »grund til at antage/frygte« ændres til »bestemte grunde til at antage/frygte«. Som en konsekvens heraf foreslås bestemmelsen i § 764, *stk. 4*, ændret, således at kendelsen skal angive de konkrete omstændigheder i sagen, der begrundes, at sigtede tages i varetægt.

Til § 765.

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til udvalgets forslag. Som nævnt i bemærkningerne til udvalgets forslag har bestemmelsen til formål at fremme en udvikling, hvor varetægtsurrogater anvendes hyppigere end i dag. Det forudsættes, at politiet, såfremt anvendelse af surrogater kan komme på tale, rejser spørgsmålet herom over for retten og i forvejen undersøger de praktiske muligheder for anvendelse af varetægtsurrogater.

Varetægtsurrogater kan kun anvendes, hvis betingelserne for anvendelse af varetægt er opfyldt, jfr. *stk. 1*. I bestemmelsen er det endvidere præciseret, at varetægtsurrogater kun kan anvendes, hvis sigtede samtykker heri. Sigtede vil således f. eks. ikke kunne tvinges til at undergive sig psykiatrisk behandling eller afvænningsbehandling på hospital eller særlig institution, jfr. *stk. 2*, nr. 4.

Til § 767.

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til udvalgets forslag.

Udvalget har foreslået indført en bestemmelse, hvorefter sigtede har krav på, at kære af en kendelse om fristforlængelse behandles mundtlig i appelinstansen, hvis frihedsberøvelsen udstrekkes ud over 4 måneder. Når kæremål én gang har udvalget anført (betænkningen side 45), at der kan være behov for mere indgående overvejelser af betimeligheden af forlængelse af langvarige varetægtsfængslinger.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets forslag og den anførte begrundelse herfor. I overensstemmelse med en udtalelse fra advokatrådet foreslås fristen for obligatorisk mundtlig behandling nedsat til 3 måneder. Når kæremål én gang har været behandlet mundtligt efter denne bestemmelse, synes der på den anden side ikke i alle tilfælde at være samme behov for mundtlig behandling af senere kæremål over fortsat fristforlængelse. De hensyn, som bestemmelsen tilsigter at varetage, må efter justitsministeriets opfattelse normalt antages at være tilgodeset ved én mundtlig behandling. Ved senere fristforlængelser bør det være appelinstansens afgørelse, om begæring om mundt-

lig behandling bør imødekommes. En bestemmelse herom foreslås indsat som 2. pkt. i stk. 2.

Til § 769.

Bestemmelsen, der svarer til udvalgets forslag, vedrører spørgsmålet om varetægt efter domsafsigelsen. *Stk. 1* omfatter tilfælde, hvor dommen enten ikke ankes, eller hvor spørgsmålet om anke endnu ikke er afgjort. *Stk. 2* vedrører de tilfælde, hvor dommen er anket til højere instans.

Efter stk. 1 skal retten, d.v.s. retten i første instans, på begæring tage stilling til, om domfældte (fortsat) skal være i varetægt efter dommen, indtil afsoning kan finde sted. Har retten truffet bestemmelse om varetægt, og dommen ankes, skal ankeinstansen snarest muligt træffe selvstændig afgørelse. Kun i sidstnævnte tilfælde finder fristreglerne anvendelse. § 769, stk. 1, henviser i modsætning til § 769, stk. 2, ikke til fristreglerne i § 767, stk. 1.

Til §§ 770-773 og 776.

Bestemmelserne svarer med enkelte ændringer til udvalgets lovudkast i betænkning nr. 728/74 § 770. Bestemmelserne er af lovtekniske grunde opdelt i flere paragraffer.

Til § 770.

I den foreslåede bestemmelse, der med nogle sproglige ændringer svarer til § 770, stk. 1 og 2, i udvalgets forslag er i *stk. 2* optaget en bestemmelse om anbringelsesstedet for varetægtsarrestanter, der i det væsentlige svarer til gældende praksis. Efter forslaget skal arrestanten så vidt muligt anbringes på det sted, hvor straffesagen behandles. Er sådan anbringelse ikke muligt f. eks. af pladmæssige grunde, eller er det af efterforskningsmæssige grunde nødvendigt at anbringe arrestanten andetsteds, kan anbringelse ske i et andet varetægtsfængsel. Efter bestemmelsen er der endvidere mulighed for at anbringe arrestanten uden for varetægtsfængslet, hvis helbredsmæssige grunde gør det påkrævet, eller hvis betingelsen i § 777 for at overføre arrestanten til afsoningsanstalt eller institution er opfyldt.

Stk. 3, der i det væsentlige svarer til stk. 2 i udvalgets forslag, angiver, i hvilket omfang og under hvilke betingelser en arrestant kan holdes isoleret under varetægtsfængslingen.

I forhold til udvalgets forslag er bestemmelsen ændret således, at arrestanten kan indbringe spørgsmålet om isolation for retten også inden for de første 14 dage af isolationen.

Til § 771.

I *stk. 1*, der svarer til § 770, stk. 3, i udvalgets udkast, er det præciseret, at også politiets krav om besøgskontrol kan forelægges for retten.

Som *stk. 2* foreslås indsat en bestemmelse, der giver hjemmel til, at varetægtsarrestanter kan få tilladelse til kortvarige udgange i særlige situationer. Efter gældende praksis har varetægtsarrestanter i begrænset omfang fået tilladelse til udgang, men justitsministeriet har fundet det rigtigst at optage en udtrykkelig bestemmelse herom i loven. Efter forslaget gives tilladelse til udgang af institutionens ledelse efter forud indhentet samtykke fra politiet. Udgang kan alene ske med ledsager, og kun når der foreligger særlige omstændigheder. Som tilfælde, hvor udgangstilladelsen i praksis er blevet givet, kan nævnes udgang til nærpårørendes bryllup, sygdom eller begravelse.

Til § 772.

Efter *stk. 1*, der svarer til § 770, stk. 4, i udvalgets udkast, har en varetægtsarrestant ret til at modtage og afsende breve. Politiet kan gennemse brevene og skal snarest muligt udlevere brevene til arrestanten eller videresende dem til adressaten, medmindre indholdet vil være til skade for efterforskningen. Hvis et brev tilbageholdes, og retten opretholder tilbageholdelsen, skal afsenderen straks underrettes, medmindre retten træffer anden bestemmelse af hensyn til efterforskningen.

Folketingets ombudsmand har i nogle udtalelser (F.O. beretning 1972, side 230 og 1973, side 42) henstillet til justitsministeriet, at det over for politiet præciseres, at der bør gives varetægtsfængslede underretning allerede ved politiets standsning af deres breve, medmindre ganske særlige grunde måtte være til hinder herfor. Udvalget har i betænkningen om anholdelse og varetægt (side 53) anført, at »i praksis gives underretning normalt straks ved politiets standsning. Udvalget har ikke fundet grundlag for at foreslå, at det i loven pålægges politiet at give underretning straks ved standsningen af brevet. Udvalget mener ikke, at man i loven bør foreskrive, at adressaten skal underrettes om tilbageholdelsen. En sådan underretning vil efter omstændighederne kunne være til skade for efterforskningen. Hvor dette ikke er tilfældet, bør underretning efter udvalgets opfattelse dog normalt gives.«

Til § 773.

Bestemmelsen svarer med en redaktionel ændring til § 770, stk. 5, i udvalgets forslag. Be-

stemmelsen vedrører ikke begrænsninger i en varetægtsarrestants rettigheder, som er nødvendige til opretholdelse af orden og sikkerhed i varetægtsfængslet.

Til § 774.

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende bestemmelse i § 784, stk. 1, nr. 7. Justitsministeriet har fundet det rigtigst, at reglen om, at hverken fængslets personale eller andre må benyttes til at udforske arrestanten, fortsat er optaget i loven. Bestemmelsen vedrører alene den aktive udforskning, det vil i første række sige positive handlinger med det formål at indhente oplysninger om eller fra arrestanten f. eks. til brug under efterforskningen. Personalets mere passive modtagelse af oplysninger rejser derimod betydelige afgrænsningsvanskeligheder, og spørgsmålet om, i hvilket omfang personalet er berettiget til at videregive sådanne oplysninger, kan mest hensigtsmæssigt løses gennem administrative bestemmelser.

Til § 775.

De foreslåede bestemmelser svarer til den gældende bestemmelse i § 13 i lov om ikrafttræden af borgerlig straffelov m. m., jfr. lovbekendtgørelse nr. 277 af 30. juni 1965.

For personer, der udstår frihedsstraf, er der i henhold til justitsministeriets bekendtgørelse nr. 423 af 21. juni 1973 om fuldbyrdelse af frihedsstraf gennemført en ordning, hvorefter anstaltslederne som disciplinærstraf alene kan anvende straffecelle i indtil 4 uger og inddragelse af arbejdspenge. Over for hæftedømte kan dog kun anvendes straffecelle i indtil 2 uger. Ikendelse af straffecelle i mere end 4 uger over for fængselsdømte eller anvendelse af andre disciplinærstraffe inden for de rammer, der er fastlagt i straffelovens § 47, kan kun ske med godkendelse af direktoratet for kriminalforsorgen.

I forbindelse med en kommende revision af straffeloven er det justitsministeriets tanke at overveje en ændring af § 47, hvorefter de disciplinærstraffe, der kan bringes i anvendelse, fastsættes til straffecelle og inddragelse af arbejdspenge. Dette vil for så vidt angår fængselsdømte indebære, at direktoratet ikke får mulighed for at foreskrive anden disciplinærstraf i det enkelte tilfælde.

Forslaget vedrørende disciplinærstraf over for varetægtsarrestanter betyder, at varetægtsfanger kan undergives samme former for disciplinærstraf som dem, der forventes gennemført med hensyn til domfældte.

Efter de gældende regler er domfældte, der udstår straffecelle, ikke undergivet andre begrænsninger end dem, der følger af udelukkelsen fra fællesskab. Da anvendelse af straffecelle vil være uden selvstændigt indhold for så vidt angår varetægtsarrestanter, der er anbragt i enrum, forudsættes der gennemført enkelte begrænsninger i forbindelse med hensættelse i straffecelle, f. eks. med hensyn til adgangen til radio og fjernsyn.

Stk. 2 er identisk med den gældende bestemmelse i ikrafttrædelseslovens § 13, stk. 2.

Bestemmelsen i ikrafttrædelseslovens § 13 kan herefter ophæves, jfr. lovforslagets § 2, stk. 2, nr. 3.

Til § 776.

Bestemmelsen svarer til § 770, stk. 6, i udvalgets forslag.

Til § 777.

Efter bestemmelsen, der i det væsentlige svarer til § 771 i udvalgets udkast, kan en varetægtsarrestant med rettens godkendelse anbringes i en afsoningsanstalt eller behandlingsinstitution, hvis han selv, anklagemyndigheden og institutionens ledelse samtykker heri.

Det er således en betingelse, at arrestantens samtykke indhentes. Der er imidlertid i den foreslåede bestemmelse åbnet mulighed for, at sådan overførsel undtagelsesvis kan ske uden arrestantens samtykke. Der har i praksis vist sig et vist behov herfor, når helbredsmæssige grunde eller hensynet til andres sikkerhed har gjort en overførsel påkrævet. En hertil sigtende bestemmelse er foreslået indsat som 2. pkt. Det er en forudsætning også i disse tilfælde, at rettens godkendelse foreligger. Uanset bestemmelsen i 3. pkt. forudsættes den pågældende behandlet som varetægtsarrestant i det omfang, hensynet til orden og sikkerhed i institutionen gør det muligt. Således forudsættes det, at vedkommende ikke undergives arbejdspligt.

Til nr. 26-38.

Ændringerne er af redaktionel karakter.

Til nr. 39-43, 45, 46 og 48-50.

De foreslåede ændringer i nr. 39-41 er en konsekvens af den foreslåede ophævelse af forundersøgelsesinstitutionen. Ophævelsen af retsplejelovens § 851 (nr. 42) og ændringen af § 928, stk. 1 (nr. 48) er en konsekvens af de foreslåede ændringer i reglerne om referatforbud i § 31, stk. 3, jfr. forslaget § 1, nr. 3. Ændringerne i nr. 43 og 48 (§ 928, stk. 2) er en følge af, at bestemmelsen i retsplejelovens § 765, stk. 1, foreslås ophævet som

overflødig. Ændringerne i nr. 45 og 49 er af redaktionel karakter. Den foreslåede ændring i nr. 46 skyldes, at § 825 foreslås ophævet. Ændringen i nr. 50 skyldes, at § 764, stk. 2, delvis foreslås ophævet.

Til nr. 44 og 47.

Efter retsplejelovens § 925 kan statsadvokatsager fremmes til dom uden medvirken af domsmænd, hvis tiltalte i et retsmøde under forundersøgelsen tilstår det eller de forhold, han er sigtet for. Efter § 925 a kan visse nævningsager, som ikke kan behandles efter § 925, fordi der bliver spørgsmål om anvendelse af særforanstaltninger efter straffeloven, behandles ved underret under medvirken af domsmænd i overensstemmelse med de almindelige regler om statsadvokatsager. En forudsætning herfor er bl. a., at sigtede under forundersøgelse har afgivet en uforbeholden tilståelse. De foreslåede ændringer er en konsekvens af, at forundersøgellesinstituttet foreslås ophævet. Retsemøder med henblik på sagens fremme som tilståelses-sag efter §§ 925 og 925 a afholdes herefter under efterforskningen. Hjemmelen hertil findes i forslaget til § 747. Spørgsmålet om, i hvilken retskreds retsmøde skal afholdes til sagens fremme efter § 925, afgøres efter reglerne i den foreslåede bestemmelse til § 694, stk. 3.

Til nr. 51 og 53.

Bestemmelserne svarer til udvalgets lovudkast i betænkning nr. 622/71, § 1, nr. 17 og 18.

Til nr. 52.

Ændringen er af redaktionel karakter.

Til nr. 54.

Den foreslåede ændring skyldes dels, at bestemmelsen i § 825 foreslås ophævet som overflødig, dels at § 826 foreslås overflyttet til § 749, stk. 3.

Til nr. 55 og 56.

De foreslåede ændringer er en konsekvens af den foreslåede ophævelse af forundersøgellesinstituttet.

Til nr. 57.

§ 1002, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, er overført til § 769, der indeholder en samlet fremstilling af spørgsmålet om varetægt eller varetægtsurrogater efter dommen og under eventuel anke. Den foreslåede bestemmelse svarer i øvrigt til gældende ret.

Til nr. 58.

Ophævelsen af retsplejelovens §§ 1003–1005 er en konsekvens af de foreslåede ændringer i reglerne om anholdelse og varetægt.

§ 1003 svarer til § 761, § 1004, stk. 1 og 2, til § 756, og § 1004, stk. 3 og 4, til § 763. Endelig er den gældende bestemmelse i § 1005 optaget i § 777.

Til nr. 59.

Til § 1018 a.

Stk. 1 og 2 svarer til udvalgsflertallets forslag i betænkning nr. 801/1977. Bestemmelsen, der er i overensstemmelse med de gældende regler i § 1918 b, stk. 1, stk. 2, nr. 2, og stk. 3, indeholder de materielle betingelser for at yde erstatning i anledning af anholdelse og varetægt.

Efter *stk. 1* er erstatning obligatorisk, såfremt strafforfølningen munder ud i frifindelse eller påtaleopgivelse. En undtagelse gøres dog som hidtil, hvor frifindelsen skyldes, at sigtede findes utilregnelig.

Udtrykket »påtale opgives« omfatter tilfælde, hvor anklagemyndigheden skønner, at undersøgelsen ikke kan forventes at føre til, at en person findes skyldig til straf, f. eks. hvis undersøgelsen viser, at den sigtede ikke har begået noget strafbart, hvis strafskylden er forældet, eller hvis den sigtede vel kan antages at have begået noget strafbart, men dette ikke kan godtgøres på grund af bevisets stilling.

I stk. 1, 2. pkt., fastslås, at erstatning skal ydes for såvel økonomisk som ideel skade. For så vidt angår godtgørelse for ideel skade, er bestemmelsen udformet i tilslutning til reglen i § 15, stk. 1, i ikrafttrædelsesloven til straffeloven. Udtrykket »erstatning« anvendes terminologisk som også omfattende »godtgørelse« for ikke-økonomisk skade.

Stk. 2 indeholder en generel udvidelse af muligheden for at tilkende erstatning i anledning af straffeprocessuel frihedsberøvelse. I modsætning til stk. 1 er der her tale om en fakultativ regel. Erstatning kan tilkendes, uanset at strafforfølningen ikke er mundet ud i frifindelse eller påtaleopgivelse, såfremt der består et misforhold mellem den under sagen anvendte frihedsberøvelse og den senere idømte sanktion. Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets bemærkninger i betænkningen side 38–39 om de momenter, som der bør lægges vægt på ved udøvelse af skønnet over, om erstatning skal ydes. Herefter må det i almindelighed være en forudsætning for erstatning, at der kan påvises et klart misforhold mellem på den ene side det processuelle indgreb og på den anden

F. t. l. vedr. retsplejeloven.

den side sagens karakter og det påsigtede forholds grovhed. I de tilfælde, hvor sanktionen er umiddelbart sammenlignelig med tvangsforanstaltningen (f. eks. hvor 8 måneders varetægt efterfølges af 4 måneders ubetinget fængsel), vil erstatning relativt ofte kunne gives, idet sanktionen i disse tilfælde i højere grad er udtryk for en egentlig vurdering af forholdets grovhed end ved andre sanktioner som f. eks. påtalefrafald på vilkår. Hvor indgrebet (især varetægt) er afgørende for, at den mildere sanktion overhovedet vælges, vil erstatning normalt ikke kunne ydes.

Efter bestemmelsen i stk. 2, 2. led, kan erstatning endvidere tilkendes efter rimelighedssynspunkter, såfremt der foreligger ganske særlige holdepunkter derfor.

Bestemmelsen i *stk. 3* regulerer spørgsmålet om nedsættelse eller udelukkelse af erstatning på grund af sigtedes egen skyld. Udvalget har i betænkningen s. 31 ff. på baggrund af retspraksis angivet en række omstændigheder, der kan begrunde nedsættelse eller udelukkelse af erstatning. På baggrund af udvalgets gennemgang anføres det i udtalelsen fra præsidenten for vestre landsret, at ikke enhver culpøs adfærd fra sigtedes side, der har de straffeprocessuelle foranstaltninger som følge, bør kunne begrunde nedsættelse eller bortfald af erstatningen. Der peges i denne forbindelse på, at udelukkelse ikke bør ske hvor det udviste forhold må antages at være foranlediget af frygt, forvirring eller undskyldelig misforståelse. Uanset at reglen om nedsættelse eller bortfald af erstatning er fakultativ, foreslår præsidenten en bestemmelse af dette indhold indsat i *stk. 3*.

Justitsministeriet kan tiltræde de synspunkter, som præsidenten har givet udtryk for. Under hensyn til, at bestemmelsen i den foreslåede udformning giver domstolene tilstrækkelig mulighed for at tage hensyn til forhold af den nævnte karakter, finder man det imidlertid ikke påkrævet at indsætte en udtrykkelig regel i loven.

Hvis der i stedet for et erstatningskrav fremsættes begæring om, at en uforskyldt varetægt afkortes i en ikke afsonet frihedsstraf, må sagen afgøres ved benådning, således at et afkald på erstatning sættes som betingelse for benådning.

Til § 1018 b.

Bestemmelsen, der svarer til udvalgsflertallets forslag og til den gældende § 1018 c, vedrører adgang til at opnå erstatning for *andre straffeprocessuelle indgreb end anholdelse og varetægt*.

Som nævnt i de almindelige bemærkninger 151 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev. lovforslag).

pkt. IV A, 1. foreslås det, at erstatning fremtidig skal kunne ydes for ethvert straffeprocessuelt indgreb. Forslaget indebærer, at erstatningsadgangen for straffeprocessuelle indgreb, der ikke har karakter af frihedsberøvelse – foruden de indgreb, der hidtil har været erstatningssgivende (suspension fra advokatvirksomhed, besigtigelse, beslaglæggelse, ransagning, anholdelses- og varetægtsurrogater samt beslag og forbud) – kommer til at omfatte mentalundersøgelser og indgreb, der foretages med hjemmel i analogi fra reglerne om besigtigelse og ransagning, f. eks. sigtedes pligt til at underkaste sig legemlige undersøgelser, jfr. herved retsplejelovens § 742 og færdselslovens § 55, og som hidtil ikke udtrykkeligt har været omfattet af erstatningsreglerne. Endvidere vil en række forskellige efterforsknings handlinger, f. eks. konfrontationer, fotografering med indsættelse i fototek, personundersøgelser o.a. også være indgreb, der kan berettige til erstatning.

Udvalget har overvejet, om politiets afhøring af mistænkte eller sigtede personer og selve fremsættelsen af sigtelsen bør kunne udløse erstatning. Udvalget fremhæver herved blandt andet, at en adgang til erstatning ville kunne føre til tilbageholdenhed med at rejse formel sigtelse. Herved ville mistanke kunne blive udelukket fra de retsplejemæssige garantier, som er knyttet til den formelle sigtelse. Præsidenten for vestre landsret har anført, at selv om det forhold, at en person afhøres eller sigtes af politiet i almindelighed ikke vil være et indgreb, der er omfattet af de særlige erstatningsregler, kan det ikke udelukkes, at der, navnlig i sager om alvorlige forbrydelser, vil kunne forekomme afhøringer, f. eks. meget langvarige afhøringer, og sigtelser, der opleves så belastende og krænkende, at de vil kunne henføres under begrebet indgreb og dermed begrunde erstatning, når den pågældende har vist sig ikke at være skyldig. Justitsministeriet kan tiltræde, at erstatning i overensstemmelse med de synspunkter, præsidenten for vestre landsret har fremført, undtagelsesvis bør kunne ydes for afhøringer og sigtelser.

Udvalget har overvejet, hvorvidt den skade, der kan påføres i forbindelse med *sigtelsens udbrødelse* til omverdenen, bør medføre erstatning. Da retsmøder i straffesager i almindelighed er offentlige, vil det ikke være rimeligt at lade sigtelsen i et offentligt retsmøde medføre erstatningsansvar, idet det blot ville tilskynde til dørlukning videre omfang, hvilket ikke anses for ønskeligt.

I andre tilfælde kan afsløringen eller videre-

bringelsen af sigtelser – selv om den ikke kan karakteriseres som uberettiget – efter udvalgets opfattelse alligevel indebære et for den sigtede alvorligt, dybtgående indgreb, der er forbundet med en betydelig ideel krænkelse, f. eks. ved offentlig efterlysning. Der må derfor kunne gives erstatning, såfremt sigtelsen viser sig at være urigtig. Hvis udbredelsen af sigtelsen derimod kun sker til en begrænset personkreds, f. eks. ved en rutinemæssig afhøring, finder udvalget, at det ikke er tilstrækkeligt til at lade det være omfattet af det særlige erstatningsansvar uden culpa. Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets synspunkter.

Til § 1018 c.

Bestemmelsen svarer til § 1018 b i udvalgsminiretallets udkast. Bestemmelsen giver personer, der ikke har været sigtet, men som i forbindelse med en strafferetlig forfølgning mod en anden person har været udsat for straffeprocessuelle foranstaltninger, f. eks. sagsøgning eller beslaglæggelse, ret til at få erstatning efter reglerne i kapitel 93 a. Erstatningen ydes efter rimelighedsbetragtninger. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger under pkt IV. A. 5.

Til § 1018 d.

Stk. 1 svarer til § 1018 c i udvalgets forslag. Bestemmelsen medfører en udvidelse af erstatningsansvaret, idet den omfatter alle *strafferetlige retsfølger*, der bortfalder efter anke og genoptagelse, og ikke som efter den gældende § 1018 b, stk. 4, kun frihedsberøvende retsfølger. Dette medfører blandt andet, at også strafferetlige retsfølger i form af betingede domme, rettighedsfortabelse og konfiskation er omfattet af reglen. Erstatningsansvaret er som hidtil objektivt. Henvisningen til § 1018 a medfører, at erstatningen kan ydes både for økonomisk og ideel skade.

Stk. 2 svarer til den gældende § 1018 b, stk. 4, 2. pkt. Efter bestemmelsen kan kun tiltaltes adfærd under strafforfølgningen komme i betragtning. Udvalget har ikke fundet anledning til formelt at opretholde denne afvigelse i forhold til reglerne om straffeprocessuelle indgreb (Betænkningen s. 33). For at udelukke tvivl om, at forhold forud for den strafferetlige forfølgning fortsat ikke skal kunne medføre nedsættelse eller bortfald af erstatningen, har justitsministeriet fundet det rigtigst at bibeholde den gældende bestemmelses udtrykkelige regel herom.

Til § 1018 e.

Bestemmelsens indhold og formulering svarer

med en redaktionel ændring til § 1018 e i mindretallets udkast.

Behandlingen af erstatningskravet foreslås frigjort fra straffesagen, fordi samtidig pådømmelse ikke er nødvendig, når skyldformodningsreglen ophæves. Den erstatningssøgende og hans forsvarer får hermed mere tid til at overveje, om erstatningskravet bør rejses.

Fristen for fremsættelse af kravet regnes fra dommens afsigelse, hvis tiltalte har været til stede ved dommens afsigelse. Ellers regnes fristen fra den dag, da udskrift af dommen er forkyndt for ham. Er sagen mod en sigtet ikke gennemført til dom, regnes fristen fra meddelelsen til ham om straffeforfølgningens ophør. For personer, der ikke har været sigtet, regnes fristen fra ophøret af indgrebet.

Kravet skal altid fremsættes over for anklagemyndigheden, således at der er mulighed for en administrativ imødekommelse af kravet. Afgørelsen af, om et erstatningskrav kan imødekommes administrativt, vil som hidtil blive truffet af justitsministeren eller den, han bemyndiger dertil.

Stk. 2 svarer i forenklet udformning til den gældende § 1018 g, stk. 3.

Til § 1018 f.

Bestemmelsen svarer med enkelte ændringer til § 1018 e i udvalgets forslag.

Stk. 1 erstatter de gældende bestemmelser i § 1018 h, stk. 2, 1. pkt., § 1018 i og § 1018 k. Efter forslaget kan den erstatningssøgende først indbringe kravet for domstolene, når han har fået meddelelse om, at kravet ikke er imødekommet ved den administrative behandling efter forslagets § 1018 e. I tilfælde af helt eller delvis afslag indbringer anklagemyndigheden sagen for retten efter den erstatningssøgendes begæring.

Stk. 2 svarer til den gældende § 1018 h, stk. 4. I § 1018 e, stk. 2, i udvalgets forslag findes en bestemmelse om, at advokatbeskikkelse kan ske før sagens indbringelse for retten. Justitsministeriet har under lovforslagets udarbejdelse anmodet udvalget om at præcisere rækkevidden af denne bestemmelse. Udvalget har i den anledning udtalt, at behovet for advokatbeskikkelse inden sagens indbringelse for retten er begrænset, og at der næppe kan anføres stærke grunde for at bevare bestemmelsen. Justitsministeriet har herefter ikke fundet grundlag for at medtage bestemmelsen i forslaget.

Ifølge *stk. 3* skal erstatningssagen behandles i strafferetsplejens former. Ifølge 2. pkt. kan retten i visse tilfælde nægte at behandle et erstatnings-

krav, som fremsættes af nogen, der ikke har været sigtet. Denne bestemmelse svarer til § 1018 h, 2. pkt., i mindretallets udkast, der dog kun omfatter de særlige tilfælde, hvor erstatningskravet rejses på grundlag af dansk rets almindelige erstatningsregler. Efter lovforslaget omfatter bestemmelsen imidlertid alle erstatningskrav, der fremsættes af personer, der ikke har været sigtet.

Ifølge *stk. 4* skal sagen behandles i strafferetsplejens former. I modsætning til udvalgets udkast skal der efter forslaget medvirke domsmænd, medmindre erstatningskravet udspringer af en politisag eller en sag, der er afgjort i retten uden medvirken af nævninger eller domsmænd, jfr. de almindelige bemærkninger IV. B. 2. Der skal således ikke medvirke domsmænd, hvis erstatningskravet udspringer af en sag, der er blevet fremmet som tilståelsessag i medfør af § 925 og som alene har været behandlet i underretten. For så vidt angår færdselsager, skal der herefter kun medvirke domsmænd, hvis sagen angår et forhold, hvor der opstår spørgsmål om ubetinget frakendelse af førerretten, jfr. færdselslovens § 119, stk. 3.

I de tilfælde, hvor erstatningskravet udspringer af, at den erstatningssøgende er blevet frifundet, bør erstatningskravet så vidt muligt behandles under medvirken af de domsmænd, som har deltaget i underrettens behandling af straffesagen.

Til § 1018 g.

Bestemmelsen, der svarer til § 1018 f i udvalgets udkast og den gældende § 1018 e, henviser til de almindelige regler om succession i erstatningskrav. For så vidt angår krav på godtgørelse for ikke-økonomisk skade drejer det sig om ikrafttrædelseslovens § 15, stk. 4. I forhold til denne bestemmelse præciseres, at successionen i godtgørelseskravene indtræder, når den erstatningssøgende har fremsat kravet over for anklagemyndigheden i overensstemmelse med forslagets § 1018 e.

Til § 1018 h.

Bestemmelsen svarer til § 1018 g i udvalgets forslag. Bestemmelsen, som er ny, er medtaget, fordi det må anses for rimeligt, at den fremgangsmåde, som anvendes ved behandlingen af erstatningskrav på grundlag af de særlige ansvarsgrundlag efter forslagets § 1018 a-d, efter begæring også kan finde anvendelse, hvor der rejses erstatningskrav alene for en ulovlig embedshandling inden for strafferetsplejen, som kan lægges vedkommende tjenestemand eller myndighed til last. Bestemmelsen må blandt andet ses på bag-

grund af forslaget om ophævelse af den gældende § 1018 a om erstatning for ulovlig frihedsberøvelse.

Til § 2.

Bestemmelsen svarer til strafferetsplejeudvalgets udkast, jfr. betænkning nr. 801/1977, side 57.

Efter den gældende § 133 kan der kun gives erstatning for økonomisk tab. Ved forslagets bestemmelse skabes hjemmel for at yde godtgørelse for ikke-økonomisk skade også ved uberettiget inddragelse eller frakendelse af førerretten. Om baggrunden for bestemmelsen henvises i øvrigt til betænkningen side 57.

Hovedsynspunktet er, at inddragelsen og frakendelse af førerretten bør danne grundlag for erstatning efter de samme regler som andre straffeprocessuelle indgreb eller strafferetlige foranstaltninger af ikke-frihedsberøvende karakter. Denne ordning kunne formelt etableres blot ved at ophæve de særlige erstatningsbestemmelser i færdselsloven. Lovforslaget vedrørende retsplejelovens kapitel 93 a om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning omfatter efter sin ordlyd alle indgreb og foranstaltninger, der sker i forbindelse med strafeforfølgning, også sådanne der er hjemlet i særlovgivningen. Da der imidlertid findes erstatningsbestemmelser i den gældende færdselslov, finder udvalget det mest oplysende og hensigtsmæssigt til forebyggelse af misforståelser at bevare en regel i færdselsloven i form af en henvisningsbestemmelse til retsplejeloven.

Herved overføres det differentierede ansvarsgrundlag, således at erstatning for uforskyldt inddragelse er undergivet den fakultative bestemmelse og den supplerende billighedsregel, jfr. forslagets § 1018 b, jfr. § 1018 a, stk. 2, mens frakendelse af førerretten giver adgang til erstatning efter den obligatoriske regel i udkastets § 1018 d. For så vidt angår frakendelse, er der tale om en ændring i forhold til den gældende - fakultative - bestemmelse i færdselslovens § 133, stk. 1. Dette gælder også i henseende til betinget frakendelse (jfr. § 133, stk. 2). I disse tilfælde vil der dog kun undtagelsesvis være påført en skade af ikke-økonomisk art, og retstilstanden vil derfor i praksis næppe adskille sig væsentligt fra den nuværende.

Den erstatningssøgendes egen foranledning af inddragelsen eller frakendelsen, jfr. forslagets §§ 1018 b og 1018 d, jfr. § 1018 a, stk. 3, vil som hidtil kunne nedsætte eller udelukke erstatning. Derimod kan en eventuel formodning om den erstatningssøgendes skyld i den forseelse, der gav anledning til inddragelsen eller frakendelsen, ikke tages i betragtning efter den foreslåede regel.

Endelig medfører henvisningsbestemmelsen, at retsplejelovens bestemmelser om fremgangsmåden ved erstatningskravets behandling finder anvendelse i lighed med den gældende ordning efter færdselslovens § 133, stk. 3, jfr. lovforslagets § 1018 e og f. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til disse bestemmelser.

Til § 3.

Loven foreslås sat i kraft den 1. oktober 1978. Ophævelsen af de i stk. 2, nr. 1 og 2, nævnte bestemmelser i politilovene fra 1863 og 1871 skyldes, at disse bestemmelser er overført til § 750, 2. pkt. Bestemmelsen i ikrafttrædelseslovens § 13 er overført til § 775.

Bilag.

I dette bilag opføres i venstre spalte de i lovforslaget nævnte bestemmelser i den nugældende formulering, medens de foreslåede ændringer opføres i højre spalte.

Gældende formulering.

§ 29. — — —

Stk. 4. I straffesager kan retten beslutte, at dørene skal lukkes, når sigtede (tiltalte) er under 18 år, samt undtagelsesvis

- 1) når særegne omstændigheder giver grund til at antage, at offentlig forhandling ville tilføje nogen en uforholdsmæssig krænkel- se, herunder når forklaring skal afgives om forretnings- eller driftshemmeligheder. I første række skal dette hensyn tages til de ved forbrydelsen forurettede og vidner, men det skal ikke være aldeles udelukket, at bestemmelse i så hense- ende træffes for at undgå at tilføje sig- tede (tiltalte) eller hans nærmeste en uforholdsmæssig stor lidelse. Det er dog i sidstnævnte tilfælde en betingelse, at sigtede (tiltalte) selv begærer det;

§ 31. — — —

Stk. 3. Offentlig gengivelse af forhandlin- gen i straffesager kan ved kendelse forby- des, såfremt sigtede er under 18 år, og det begæres af værgen eller en repræsentant for børneværnsudvalget (i København børneværnet). Endvidere kan offentlig gengivelse af, hvad der i straffesager forhandles i of- fentlige retsmøder, af retten undtagelsesvis ved kendelse helt eller delvis forbydes, når særegne omstændigheder giver grund til at antage, at sådan gengivelse vil tilføje en person, der ikke er sigtet under sagen, uforholdsmæssig stor lidelse, eller når det begæres af en sigtet, og retten skønner, at offentlig gengivelse vil forvolde ham eller hans nær- meste en uforholdsmæssig stor lidelse.

Forslaget.

1. 29, stk. 4, nr. 1, affattes således:

„1) når særegne omstændigheder giver grund til at antage, at offentlig forhandling vil medføre fare for nogens sikkerhed eller vil tilføje nogen en uforholdsmæssig krænkel- se, herunder når oplysning skal afgives om for- retnings- eller driftshemmeligheder. Dørluk- ning af hensyn til en sigtet (tiltalt), der er til stede, kan kun besluttes, hvis han selv be- gærer det.“

2. I § 31, stk. 3, 1. pkt., ændres „børneværns- udvalget (i København børneværnet)“ til: „det sociale udvalg“.

3. § 31, stk. 3, 2. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

„Endvidere kan retten ved kendelse helt eller delvis forbyde offentlig gengivelse af, hvad der i straffesager forhandles i offent- ligt retsmøde, når sådan gengivelse er egnet til at skade sagens oplysning, eller der er grund til at antage, at sådan gengivelse vil medføre fare for nogens sikkerhed eller vil tilføje nogen en uforholdsmæssig krænkel- se. Refe- ratforbud af hensyn til en sigtet (tiltalt), der er til stede, kan kun besluttes, hvis han selv begærer det. Retten kan endvidere forbyde offentlig gengivelse af navn, stilling eller bopæl for sigtede (tiltalte) eller andre under sagen nævnte personer, såfremt der frem-

Gældende formulering.

§ 694. Enkeltstående retshandlinger foretages i reglen ved undersøgelsesretten (§ 686) i den retskreds, hvor den person, som skal afhøres, bor eller opholder sig, eller hvor den ting findes eller antages at være, til hvilken retshandlingen har hensyn.

§ 695. Forundersøgelse kan begæres enten i den retskreds, hvor forbrydelsen er begået, eller hvor sigtede er pågrebet, eller hvor han bor eller opholder sig, eller hvor oplysninger i sagen antages bedst at kunne tilvejebringes.

§ 720. I alle sager, hvis forfølgning ikke er henvist til politimesteren eller private (§§ 721 og 725), tilkommer det statsadvokaten at påtale for den dømmende ret. Forfølgning ved undersøgelsesret rejses i sådanne sager af politimesteren, medmindre statsadvokaten undtagelsesvis overtager forfølgningen overensstemmende med reglerne i kap. 74 og 75. Politimesteren kan i disse sager kun frafalde forfølgning med statsadvokatens samtykke.

§ 721. — — —

Stk. 3. I de tilfælde, hvor afgørelse ved en advarsel af en politisag mod en tiltalt, der findes skyldig, er udelukket (se § 937), kan politimesteren kun med statsadvokatens

Forslaget.

sættes begæring herom, og ingen offentlig interesse findes at tale derimod. Forbudet kan efter begæring udstrækkes til at gælde også under en eventuel anke af sagen, såfremt anken omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld.“

11. § 694 affattes således:

„§ 694. Retsmøder under efterforskningen på begæring af politiet kan afholdes ved retten i enhver kreds, hvor oplysning i sagen må antages at kunne tilvejebringes, jfr. dog stk. 2, sidste pkt., og stk. 3.

Stk. 2. Begæring fra sigtede eller forsvareren om retsmøder under efterforskningen indgives til den ret, hvor sagen behandles, eller hvor den kan forventes behandlet. Ved samme ret afgøres tvistigheder mellem politiet og forsvarer om efterforskningsskridt.

Stk. 3. Retsmøder med henblik på sagens behandling i medfør af § 925 eller med henblik på sagens afslutning ved tiltalefrafald afholdes ved retten i den kreds, hvor sigtede bor eller opholder sig, eller ved gerningsstedets værneting. Kan intet af disse værneting anvendes, vil sagen kunne behandles, hvor den sigtede er pågrebet.“

12. § 695 ophæves.

15. I § 720 udgår i 2. pkt.: „overensstemmende med reglerne i kap. 74 og 75“, og 3. pkt. ophæves.

16. § 721, stk. 3, ophæves.
Se ad gældende § 805.

Gældende formulering.

samtykke unnlade påtale eller standse forfølgning. I øvrigt binder politimesterens beslutning om at unnlade påtale eller standse forfølgning ikke de overordnede påtalemyndigheder; dog må påtalens iværksættelse eller forfølgningens fortsættelse i henhold til den overordnede myndigheds beslutning finde sted snarest muligt og senest inden 2 måneder efter politimesterens beslutning, der skal påtegnes sagen.

§ 733. Til at beskikkes som offentlige forsvarere antager justitsministeren efter overenskomst et passende antal af de til møde for vedkommende domstol berettigede advokater eller, om fornødent, andre dertil egnede mænd. I påtrængende tilfælde kan dog også en advokat, der ikke er antaget af justitsministeren, men dog berettiget til møde for vedkommende ret, beskikkes til forsvarer. Efter sigtedes begæring kan endvidere en advokat, der ikke er antaget af justitsministeren, beskikkes til forsvarer, for så vidt det findes forsvarligt, og han er mødeberettiget for den pågældende ret og er villig til at lade sig beskikke.

Forslaget.

18. I § 730 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

„*Stk. 3.* Retten kan på ethvert tidspunkt under sagen ved kendelse afvise en valgt forsvarer, hvis betingelserne efter § 733, *stk. 2*, for at nægte at beskikke ham foreligger. Der skal i så fald på begæring beskikkes sigtede en offentlig forsvarer.“

Stk. 3 bliver herefter *stk. 4*.

20. I § 733, *3. pkt.*, udgår „det findes forsvarligt, og“.

21. I § 733 indsættes som *stk. 2*:

„*Stk. 2.* Retten kan ved kendelse nægte at beskikke den advokat, som sigtede ønsker til forsvarer, hvis hans medvirken på grund af hensynet til sagens behørig fremme eller opklaring ikke kan anses for forsvarlig. I sager, der angår overtrædelse af straffelovens kap. 12 eller 13, kan sigtedes begæring om at få en bestemt advokat beskikket som forsvarer afslås, hvis hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter undtagelsesvis gør det påkrævet.“

22. I § 736 indsættes som *stk. 2*:

„*Stk. 2.* Beskikkelse kan endvidere ved kendelse tilbagekaldes, hvis betingelserne

Gældende formulering.

§ 737. Forsvareren er berettiget til at overvære alle retsmøder, selv om disse holdes for lukkede døre (§ 29), den valgte forsvarer dog kun, for så vidt han ikke er udelukket fra tilstedeværelse i medfør af § 821, nr. 3. I de retsmøder, der afholdes, forinden tiltale er rejst, er forsvareren berettiget til at fremføre bemærkninger og til i korthed at få disse tilført protokollen; men dommeren bestemmer, på hvilket tidspunkt af retsmødet dette kan ske, jfr. dog § 824. I retsmødet er forsvareren berettiget til at samtale med den sigtede angående disse tilførsler, men i anden anledning kun med dommerens samtykke.

Stk. 2. Under domsforhandlingen kan det af retten tillades, at flere valgte forsvarere optræder for samme sigtede, dog kun én for hver enkelt del af forhandlingen. Sigtede er berettiget til selv tillige at tage ordet til sit forsvar.

§ 738. Sigtede har, også når han er fængslet, ret til ukontrolleret samkvem — skriftligt eller mundtligt — med sin beskikkede forsvarer. I henseende til en sigtets samkvem med sin valgte forsvarer i fængslings-tiden kan dommeren, når han anser det fornødent, så længe tiltale ikke er rejst, anordne fornøden kontrol.

Kapitel 70.

Sigtedes indkaldelse for retten.

§ 762. Den sigtede, som befinder sig på fri fod, er pligtig efter lovlig indkaldelse personlig at møde for retten til afhørelse og i øvrigt, når loven kræver hans nærværelse. Udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan efter de nærmere i loven givne regler med-

Forslaget.

efter § 733, stk. 2, for at nægte at beskikke den pågældende kommer til at foreligge.“

§ 748. — — —

Stk. 2. Forsvareren underrettes om alle retsmøder og er berettiget til at overvære dem. Er det ikke muligt at give forsvareren meddelelse, kan der kun afholdes retsmøder, som ikke kan opsættes. For så vidt angår de i stk. 1, 2. pkt., nævnte retsmøder kan reglen dog fraviges, hvis hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed eller til sagens opklaring eller tredjemand undtagelsesvis gør det påkrævet. Afgørelsen træffes af retten efter politiets begæring. Forsvareren må kun med rettens samtykke videregive oplysninger, han har modtaget i retsmødet.

Stk. 3. Forsvareren er berettiget til at fremsætte bemærkninger og kort at få disse tilført protokollen, men dommeren bestemmer, på hvilket tidspunkt af retsmødet dette kan ske.

23. § 737, stk. 1 og 2, ophæves, og i stedet indsættes:

„Retten kan tillade, at flere valgte forsvarere optræder for samme sigtede. Retten kan endvidere undtagelsesvis beskikke flere offentlige forsvarere for sigtede. Sigtede er berettiget til selv tillige at tage ordet til sit forsvar.“

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 2 og 3.

24. § 738 ophæves.

Se ad gældende § 784.

Se ad gældende § 764.

Gældende formulering.

føre anholdelse, fængsling, beslaglæggelse af formuen eller sagens pådømmelse i sigtedes fraværelse.

§ 763. Sigtede er ordentligvis pligtig at møde for den ret, ved hvilken tiltale er rejst eller forundersøgelse indledet.

Stk. 2. Foregår forundersøgelse eller er tiltale i en politisag rejst i en anden underretskreds end den, i hvilken sigtede bor eller opholder sig, kan dog retten, når sigtede begærer det eller udebliver, bestemme, at han skal møde til afhørelse ved undersøgelsesretten (§ 686) i den kreds, hvor han bor eller opholder sig.

Stk. 3. Hvor sigtedes helbredstilstand gør dette nødvendigt, bliver retten at sætte på sådant sted, som omstændighederne udkræver.

Stk. 4. Retten bestemmer indkaldelsesvarslet, hvor loven ikke indeholder forskrift herom.

§ 764. For så vidt sigtede ikke under møde for retten af denne har fået pålæg om yderligere møde til bestemt tid og sted, bliver han at indkalde til retsmøde ved en efter reglerne i kap. 17 forkyndt skriftlig tilsigelse, der, hvor ikke andet er bestemt, udgår fra den ret, for hvilken mødet skal finde sted.

Stk. 2. Foruden sigtedes navn, og hvad der i øvrigt hører til hans nøjagtige betegnelse, sted og tid for mødet, det varsel, som skal gives, samt bemærkning om følgerne af udeblivelse uden oplyst forfald skal tilsigelsen, første gang sigtede indkaldes i en sag, angive, hvorpå sigtelsen går ud. I indkaldelse til møde under domsforhandling (stævning) bliver sagen at betegne ved henvisning til anklageskriftet.

§ 765. Sigtede, som møder eller fremstilles for retten til afhørelse, adspørges først om navn, alder, stilling samt bopæl og andet, som findes fornødent til oplysning om hans identitet.

Stk. 2. Efter dernæst at have gjort sigtede bekendt med den imod ham rettede sigtelse og med, at han ikke er forpligtet til at udtale sig, spørger dommeren ham, om han er villig til at forklare sig nærmere om de for-

Forslaget.

51. I § 934 indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:

„*Stk. 2.* Behandles sagen i en anden retskreds end den, i hvilken tiltalte bor eller opholder sig, kan retten dog, hvis tiltalte begærer det eller udebliver, bestemme, at tiltalte skal møde til afhøring i den kreds, hvor han bor eller opholder sig.“

Stk. 2 og *3* bliver *stk. 3* og *4*.

§ 748. — — —

Stk. 4. Retten kan pålægge sigtede at indfinde sig til et retsmøde. Er pålægget ikke givet i et tidligere retsmøde, meddeles det ved en skriftlig tilsigelse. Tilsigelse sker med mindst aftens varsel. Retten kan dog fastsætte andet varsel eller pålægge sigtede at møde straks. Tilsigelsen skal indeholde oplysning om sigtelsens genstand. Udeblivelse kan kun medføre retsvirkninger, hvis tilsigelsen er lovligt forkyndt og indeholder oplysning om virkningerne af udeblivelse.

§ 754. Ved afhøringer i retten finder §§ 751 og 752 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Om fremgangsmåden ved afhøring af sigtede gælder regler svarende til dem, der er fastsat om vidner i § 183, *stk. log 2*.

Gældende formulering.

hold, sigtelsen angår. I bekræftende fald udspørger påtalemyndigheden ham nærmere om sagen. Derefter kan forsvareren, hvis en sådan er til stede, stille spørgsmål til sigtede. Yderligere spørgsmål kan, foruden af dommeren, stilles af påtalemyndigheden og forsvareren.

Stk. 3. Når særlige omstændigheder i det enkelte tilfælde gør det påkrævet, kan dommeren i fornødent omfang fravige reglerne i stk. 2, 2. og 3. pkt., ved selv i stedet for påtalemyndighed og forsvarer at udspørge sigtede.

Stk. 4. Når dommeren finder det hensigtsmæssigt, kan han bestemme, at sigtedes forklaring helt eller delvis først vil være at afgive på et senere tidspunkt af retsforhandlingen.

Stk. 5. Sigtede er berettiget til på ethvert trin af sagen at tage sin erkendelse af sigtelsens rigtighed tilbage.

§ 766. Sigtede fremstilles i retten fri for bånd.

Stk. 2. Ingen tvang må anvendes imod en sigtet, der vægrer sig ved at svare i det hele eller på enkelte spørgsmål, eller som hindrer afhørelsen ved forstilt afsindighed eller på lignende måde. Kan sådant forhold medføre sagens forhaling eller vanskeliggøre forsvaret, bør dommeren gøre ham opmærksom derpå.

§ 767. Sigtede skal tiltales med ro og værdighed. Spørgsmålene til ham bør være bestemte, tydelige og således stillede, at det er ham klart, hvad han bekræfter eller benægter ved sine svar, og intet spørgsmål må fremsættes således, at noget, der er benægtet eller ikke vedgået, forudsættes som tilstået.

Stk. 2. Løfter, urigtige foregivender eller trusler må ikke anvendes. Ej heller må afhøringen forlænges i det øjemed at fremskaffe en tilståelse.

Stk. 3. Det er ikke sigtede tilladt at rådføre sig med en forsvarer angående den umiddelbare besvarelse af de ham gjorte spørgsmål.

Stk. 4. Er sigtede under 15 år, finder reglerne i § 183, stk. 3, anvendelse.

Forslaget.

Se ad gældende § 765, stk. 2.

Gældende formulering.

Kapitel 71.

Anholdelse.

§ 768. Når en mistænkt, som befinder sig på fri fod, er udeblevet efter behørig indkaldelse uden oplyst lovligt forfald, kan retten beslutte hans anholdelse. I politisager kan anholdelse af denne grund dog kun finde sted, når det i tilsigelsen eller under møde for retten er betydet ham, at han må møde personlig og i udeblivelsetilfælde må vente at blive anholdt.

§ 769. Uden foregående indkaldelse kan retten beslutte en mistænks anholdelse:

1) når den pågældende er en person, der strejfer om uden midler til lovligt ophold, eller som ikke har bolig eller dog varigere opholdssted i riget, eller er en ubekendt, om hvis navn og opholdssted ingen antagelige oplysninger haves eller kan fremskaffes, og

2) når mistanken angår et forhold, som det ifølge lovens almindelige regel tilkommer statsadvokaten at forfølge, eller en af de i straffelovens §§ 138, 197-199, 203-04, 229, stk. 4, 233, 265, 266, og 293, stk. 1, værnepligtslovens § 39, stk. 1, og sømandslovens § 73 omhandlede overtrædelser, og det skønnes nødvendigt at sikre den mistænks foreløbige tilstedeværelse eller at hindre hans samkvem med andre.

§ 770. Anholdelsesbeslutningen tilføres retsbogen straks, eller så snart ske kan, med en så nøjagtig betegnelse af den pågældende som muligt samt angivelse af sigtelens genstand, i det mindste i almindelighed, og grunden til anholdelsen. Udskrift skal på forlangende meddeles den anholdte inden 24 timer.

Stk. 2. Ved pågribelsen, eller så snart det kan ske, skal beslutningen med tilhørende begrundelse oplæses eller forevises for den anholdte.

§ 771. Er der grund til at frygte for, at øjemedet ville forspildes ved ophold for at fremskaffe rettens forudgående beslutning, kan politiet uden sådan foretaget anholdelse af de i § 769, nr. 1, betegnede personer, når de mistænkes for at have begået en forbrydelse,

Forslaget.

Kapitel 69.

Anholdelse.

§ 757. Når en sigtet, der er behørigt til sagt til et retsmøde, udebliver uden oplyst lovligt forfald, kan retten beslutte, at han skal anholdes, såfremt det i tilsigelsen eller under møde for retten er tilkendegivet, at han skal møde personligt og i udeblivelsetilfælde må vente at blive anholdt.

§ 755. — — —

Stk. 5. Efter politiets begæring kan beslutning om anholdelse træffes af retten.

§ 755. Politiet kan anholde en person, der med rimelig grund mistænkes for et strafbart forhold, der er undergivet offentlig påtale, såfremt anholdelse må anses for påkrævet for at hindre yderligere strafbart forhold, for at sikre hans foreløbige tilstede-

Gældende formulering.

der er offentlig forfølgning undergivet, og af andre personer, når de træffes under udførelsen af en offentlig forfølgning undergivet strafbar handling, eller der er bestemte grunde til at mistænke dem for nogen af de i § 769, nr. 2, omtalte forbrydelser.

Stk. 2. Samme beføjelse har enhver anden, når den pågældende træffes i udførelsen af en forbrydelse eller på friske spor.

Stk. 3. Finder oprør eller de i straffelovens §§ 120 og 133 nævnte forbrydelser sted, eller udøves de i straffelovens §§ 113 og 116 nævnte forbrydelser af en samlet mængde, eller er drab eller betydeligere legemsbeskadigelse påfulgt i slagsmål, i hvilke flere har deltaget, og omstændighederne ikke umiskendelig udpeger den eller de skyldige, kan politiet anholde enhver, der træffes i den samlede mængde eller indviklet i slagsmålet, og som ikke straks formår at rense sig for mistanken om strafbar deltagelse.

§ 772. Ved en anholdelses iværksættelse skal der gås frem med så megen skånsel mod den pågældende, som øjemedet tillader. Anholdes en person under 18 år, skal politiet drage omsorg for, at han så vidt muligt undgår samkvem med ældre anholdte personer.

Stk. 2. Genstande, som kan benyttes til vold eller undvigelse, eller som kan tjene til sagens oplysning, kan fratages den pågrebne, og i dette øjemed kan personlig ransagning finde sted.

§ 773. Ransagning af hus for at eftersøge den, som skal anholdes, kan foretages, når der er grund til at antage, at han holder sig skjult dér, i andenmands hus, dog kun under betingelser, svarende til de i § 756 angivne, medmindre der efter husets bestemmelse tilstedes enhver adgang til det.

Stk. 2. Sådan ransagning kan foretages af politiet uden retskendelse:

1) når en person eftersættes, der er truffet i udførelsen af forbrydelsen eller på friske

Forslaget.

værelse eller for at hindre hans samkvem med andre.

Stk. 2. Samme beføjelse har enhver, der træffer nogen under eller i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af et strafbart forhold, der er undergivet offentlig påtale. Den anholdte skal snarest muligt overgives til politiet med oplysning om tidspunktet og grundlaget for anholdelsen.

Stk. 3. Finder opløb sted, hvorunder der øves eller trues med vold på person eller gods, eller er slagsmål, hvori flere har deltaget, resulteret i drab eller betydelig legemsbeskadigelse, og den eller de skyldige ikke med sikkerhed kan udpeges, kan politiet anholde enhver, der er til stede, og som kan mistænkes for strafbar deltagelse.

Stk. 4. Anholdelse må ikke foretages, hvis frihedsberøvelse efter sagens art eller omstændighederne i øvrigt ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

§ 758. Anholdelsen skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Politiet kan foretage ransagning af den anholdte person. Penge og genstande, som kan benyttes til vold eller undvigelse, eller som i øvrigt kan medføre fare for den anholdte eller andre, kan fratages ham. Det samme gælder genstande, som kan tjene til sagens oplysning. Under anholdelsen er han i øvrigt ikke undergivet andre indskrænkninger i sin frihed, end anholdelsens øjemed og ordenshensyn nødvendiggør.

Stk. 2. Politiet skal snarest muligt gøre den anholdte bekendt med sigtelsen og tidspunktet for anholdelsen. Af rapporten skal fremgå, at denne regel er iagttaget.

§ 759. Ransagning af hus for at eftersøge en mistænkt, der skal anholdes, kan foretages, når der er grund til at antage, at han opholder sig der, og ransagning i det foreliggende tilfælde ikke står i misforhold til sagens betydning.

Stk. 2. Bestemmelse om ransagning træffes af retten ved kendelse. Politiet kan dog foretage ransagning uden retskendelse,

1) når den, der har rådighed over huset, udtrykkeligt samtykker i eftersøgningen,

Gældende formulering.

spor, eller som er undvejet efter at være pågrebet;

2) og ellers, når der er grund til at antage, at øjemedet vil forspildes, hvis kendelse skal afventes, og navnlig, at en blot bevogtning af huset så længe vil være utilstrækkelig.

Stk. 3. Uden for disse tilfælde udkræves retskendelse, medmindre den pågældende udtrykkelig frafalder krav herpå. I øvrigt finder ved disse ransagninger reglerne i §§ 758-761 anvendelse.

§ 774. Enhver, der anholdes, skal senest inden 24 timer fra pågribelsen at regne stilles for retten, medmindre han forinden løslades. Klokkeslettet, da pågribelsen og da fremstillingen fandt sted, skal anføres i retsbogen. Kan han ikke straks føres for retten, sørger politiet for den fornødne midlertidige bevogtning på den lempeligst mulige måde. Er anholdelsen iværksat af en privat, og den anholdte ikke straks kan føres for retten, skal anholderen uopholdelig foranstalte den anholdte afleveret til politiet, som afkræver anholderen nøjagtig forklaring om det forefaldne og pålægger ham, hvis det ikke straks løslader den anholdte, at møde ved fremstillingen for retten.

Stk. 2. I retsmødet skal den anholdte høres om sigtelsen. For det tilfælde, at den anholdte fremstilles for en anden ret end den, som har taget beslutning om anholdelsen, må der af politiet om muligt være sørget for, at de fornødne oplysninger står til den førstnævnte rets rådighed.

§ 775. Har anholdelse fundet sted for en handling, for hvilken fængsling er udelukket, skal den anholdte sættes på fri fod, når det i § 774 ommeldte retsmøde er sluttet.

§ 776. Har anholdelse fundet sted for en handling, for hvilken fængsling ikke er udelukket, og findes anholdte ikke at kunne løslades straks, kan retten enten ved kendelse beslutte, at han skal fængsles, eller, når der på grund af de foreliggende oplysningers utilstrækkelighed eller af anden grund ikke findes føje til straks at afsige fængslingskendelse, eller retten ifølge § 781 mangler beføjelse hertil, beslutte, at han

Forslaget.

2) når den mistænkte eftersættes under eller i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af strafbart forhold, eller .

3) når der er grund til at antage, at øjemedet vil forspildes, hvis kendelse skal afventes.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 797, stk. 3, samt §§ 798-800 finder tilsvarende anvendelse.

§ 760. Enhver, der anholdes, skal løslades, så snart begrundelsen for anholdelse ikke længere er til stede. Tidspunktet for løsladelsen skal fremgå af rapporten.

Stk. 2. Inden 24 timer efter anholdelsen skal den anholdte, der ikke forinden er løsladt, fremstilles for en dommer. Tidspunktet for anholdelsen og for fremstillingen i retten anføres i retsbogen.

Stk. 3. Har anholdelse fundet sted for et strafbart forhold, for hvilket varetægt er udelukket, skal den anholdte inden retsmødets afslutning sættes på fri fod.

Stk. 4. Har anholdelse fundet sted for et strafbart forhold, for hvilket varetægt ikke er udelukket, eller i medfør af § 756, og findes anholdte ikke at kunne løslades straks, kan retten, når den på grund af de foreliggende oplysningers utilstrækkelighed eller af anden grund ikke finder straks at kunne tage stilling til spørgsmålet om varetægt, beslutte, at han foreløbig skal forblive under anholdelse. I beslutningen anføres de omstændigheder, der bevirker, at anholdelsen opretholdes. Under den opretholdte anholdelse finder § 765 tilsvarende anvendelse. Sigtede skal have lejlighed til at angive eventuelle oplysninger, som han ønsker tilvejebragt.

Gældende formulering.

foreløbig skal forblive under anholdelse. Det samme finder anvendelse, hvor den pågældende er mødt uden foregående anholdelse.

Stk. 2. Beslutningen tilføres retsbogen under iagttagelse af reglerne i § 770; med hensyn til bevogtningen iagttages reglen i § 774.

§ 777. Senest inden 3 gange 24 timer efter slutningen af det retsmøde, hvori den i § 774 omhandlede fremstilling fandt sted, skal enten den under anholdelse forblevne løslades, eller kendelse afsiges om fængsling eller anden endelig forholdsregel.

Stk. 2. I de nævnte 3 gange 24 timer skal der, så vidt det i dette tidsrum er muligt, søges tilvejebragt enhver oplysning af betydning for spørgsmålet, om sigtede bør fængsles. Der skal gives sigtede lejlighed til at angive de oplysninger, som han i sin interesse ønsker tilvejebragt.

Stk. 3. I stedet for den i § 776 nævnte forholdsregel bliver med tilsvarende begrænsning de i §§ 785 ff. nævnte forholdsregler og navnlig løsladelse mod sikkerhed, indtil endelig bestemmelse træffes, at anvende under de dér angivne betingelser og nærmere bestemmelser.

§ 778. (Ophævet).

Kapitel 72.

Fængsling.

§ 779. Fængsling kan kun finde sted i kraft af en retskendelse; en sådan kan først afsiges, efter at den pågældende er hørt for en ret angående sigtelsens genstand, medmindre det forhindres ved hans ophold i udlandet, eller afhørelse har været umulig på grund af andre omstændigheder, der da må anføres i kendelsen.

Stk. 2. Børn under 15 år må ikke undergives varetægtsfængsel. Under en strafferetlig undersøgelse angående lovovertræ-

Forslaget.

Stk. 5. Den, over hvem anholdelsen er opretholdt, skal, såfremt han ikke forinden er løsladt, påny fremstilles for en dommer, der inden 3×24 timer efter afslutningen af det første retsmøde træffer bestemmelse om, hvorvidt anholdte skal løslades eller undergives varetægt eller foranstaltninger efter § 765.

§ 761. Ved pågribelse af en person med henblik på fuldbyrdelse af en straffedom eller forvandlingsstraffen for bøde finder reglerne i §§ 758, stk. 1, og 759 anvendelse.

Kapitel 70.

Varetægt.

Gældende formulering.

delsler, begåede af børn i den nævnte alder, kan de, hvor omstændighederne og deres livsforhold i høj grad taler derfor, i stedet for at fængsles efter rettens beslutning sættes under tilsyn af pålidelige personer, forældre eller andre, hvorved der tillige tages hensyn til, at de holdes fri for for-dærvelig påvirkning.

§ 780. Fængsling kan kun besluttes, når der foreligger skellig grund til at antage, at den sigtede har gjort sig skyldig i en forbrydelse, hvorfor straffen efter det foreliggende skønnes at ville blive højere end bøder eller hæfte, og derhos

- 1) den mistænkte er en person, der strejfer om uden midler til lovligt underhold, eller som ikke har bolig eller dog varigere opholdssted i riget, eller er en ubekendt, om hvis navn og opholdssted ingen antagelige oplysninger haves eller kan fremskaffes;
- 2) eller sigtelsen angår en forbrydelse, hvis forfølgning er henvist til statsadvokaten, eller nogen af de i § 769, nr. 2, nævnte forbrydelser, og der *enten*
  - a) på grund af sagens beskaffenhed eller den sigtedes forhold er føje til at antage, at han vil unddrage sig ansvaret ved at flygte eller skjule sig, eller han vil udeblive fra domsforhandling, hvortil han er indkaldt, *eller*
  - b) er særlig grund til at frygte for, at han, hvis han lades på fri fod, vil gentage eller fortsætte sin forbryderiske virksomhed, *eller*
  - c) efter sagens omstændigheder er særlig grund til at antage, at han vil bestræbe sig for at modvirke undersøgelsen ved at fjerne gerningens spor eller påvirke medsigtede eller vidner til at afgive urigtig forklaring eller på anden lignende måde, *eller*
  - d) foreligger forhold, der i væsentlig grad bestyrker sigtelsen, og forbrydelsens grovhed samt arten eller omfanget af de strafferetlige foranstaltninger, der kan blive spørgsmål om at anvende, skønnes at kræve, at sigtede af hensyn til retshåndhævelsen ikke bør være på fri fod.

Stk. 2. Beslutter retten fængsling under efterforskningen, fastsætter den i forbin-

Forslaget.

§ 762. En sigtet kan tages i varetægt, når der er begrundet mistanke om, at han har begået en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, såfremt lovovertrædelsen efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, og

1) der efter det om sigtedes forhold oplyste er bestemte grunde til at antage, at han vil unddrage sig forfølgningen eller fuldbyrdelsen, eller

2) der efter det om sigtedes forhold oplyste er bestemte grunde til at frygte, at han på fri fod vil begå ny lovovertrædelse af den foran nævnte beskaffenhed, eller

3) der efter sagens omstændigheder er bestemte grunde til at antage, at sigtede vil vanskeliggøre forfølgningen i sagen navnlig ved at fjerne spor eller advare eller påvirke andre.

Stk. 2. En sigtet kan endvidere tages i varetægt, når der foreligger en særlig bestyrket mistanke om, at han har begået en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, og som efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover, og hensynet til retshåndhævelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod.

Stk. 3. Varetægt kan ikke anvendes, hvis lovovertrædelsen kan ventes at ville medføre straf af bøde eller hæfte, eller hvis frihedsberøvelsen vil stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfulge, som kan ventes, hvis sigtede findes skyldig.

§ 767. Bortset fra tilfælde, hvor sigtede ikke er til stede her i landet, fastsættes der i

Gældende formulering.

delse med fængslingen en bestemt tidsfrist, inden hvis udløb forundersøgelse må begæres eller tiltale rejses. Retten kan dog efter begæring fra påtalemyndigheden forlænge fristen.

Stk. 3. Når sigtede er fængslet, eller når hans anholdelse er opretholdt i medfør af § 776, må udspørgning af ham angående sigtelsen kun ske i retten, medmindre *enten*

- a) sigtede inden retten har afgivet en uforbeholden tilståelse, *eller*
- b) sigtelsen angår vold på person, forbrydelse mod kønsædeligheden eller nogen af de i straffelovens kap. 18-19 og 28-29 omhandlede forbrydelser, og den sigtede forhen for forbrydelse, begået efter hans 18. år, har været dømt til fængsel i mindst 8 måneder (eller strafarbejde) eller mindst 2 gange til højere straf end hæfte (simpelt fængsel), og der ikke er forløbet 5 år efter udståelsen af den sidste straf til udøvelsen af den handling, for hvilken han sigtes, *eller*
- c) dommeren i det enkelte tilfælde tillader, at sigtede afhøres af politiet uden for retten, og sigtede i forvejen har udtalt ønske om at afgive forklaring.

§ 781. Under efterforskningen kan fængsling besluttes af en hvilken som helst undersøgelsesret, for hvilken sigtede er fremstillet,

Forslaget.

kendelsen en frist for varetægtens eller foranstaltningens længde. Fristen skal være så kort som muligt og må ikke overstige 4 uger. Fristen kan forlænges, men højst med 4 uger ad gangen. Forlængelsen sker ved kendelse, medmindre sigtede erklærer sig indforstået med forlængelsen. Reglerne i § 764 finder, indtil dom er afsagt i 1. instans, tilsvarende anvendelse på retsmøder og kendelser om fristforlængelse. Fremstilling af en sigtet, der er undergivet varetægt eller anden frihedsberøvende foranstaltning, kan dog undlades, når han giver afkald derpå, eller fremstillingen vil være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder.

Stk. 2. Kæres en kendelse om fristforlængelse, hvorved varetægt eller anden frihedsberøvende foranstaltning udstrækkes ud over 3 måneder, skal kæremålet efter begæring behandles mundtligt. Når kæremål én gang er blevet behandlet mundtligt, afgør den overordnede ret, om en senere begæring om mundtlig behandling skal imødekommes. Bestemmelsen i stk. 1, sidste pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Gældende formulering.

jfr. § 809 og § 813. Ellers tages beslutning om fængsling af den ret, ved hvilken forundersøgelse er indledet eller tiltale rejst (jfr. § 907), eller for hvilken sagen er indanket. Når sigtede er anholdt og det antages, at han ikke så betimeligt vil kunne fremstilles for den nævnte ret, at fængslingskendelse dér kan blive afsagt inden udløbet af den frist, i hvilken en person kan forblive under anholdelse, kan fængslingskendelse afsiges af en hvilken som helst undersøgelsesret, for hvilken han fremstilles. Af kendelsen og det i den anledning retsbogen tilførte tilstilles der i så fald den ret, ved hvilken sagen svæver, udskrift.

§ 782. Enhver kendelse om fængsling eller forlængelse af samme skal, foruden sigtedes navn og den i øvrigt nøjagtigst mulige betegnelse af ham, angive sigtelsens genstand og de grunde, hvorpå fængslingen støttes. Udskrift meddeles på forlangende den fængslede inden 24 timer.

Stk. 2. Er sigtede til stede i retten ved kendelsens afsigelse, oplæses den for ham. Er han ikke til stede, overgives en udskrift af retsbogen politiet til iværksættelse. Ved denne finder reglerne i §§ 770, 772 og 773 tilsvarende anvendelse.

§ 783. Er fængslingskendelsen afsagt, uden at den fængslede har været hørt angående sigtelsen, skal afhørelse for retten finde sted inden 24 timer efter pågribelsen eller indbringelsen i riget, eller efter at hindringen for hans fremstilling er ophørt, jfr. § 774.

Stk. 2. Den fængslede hensættes så vidt muligt i varetægtsfængslet på det sted, hvor sagens første behandling foregår. Om hans senere henbringelse til andet vare-

Forslaget.

§ 764. Retten afgør på begæring af politiet, om sigtede skal tages i varetægt.

Stk. 2. En sigtet, der er til stede her i landet, afhøres i retten om sigtelsen og skal have lejlighed til at udtale sig, inden afgørelsen træffes, medmindre retten finder, at fremstillingen af særlige grunde må anses for nytteløs eller skadelig for sigtede. Er kendelse om varetægt afsagt, uden at sigtede har haft lejlighed til at udtale sig i retten, skal han fremstilles i retten inden 24 timer, efter at han er indbragt her til landet, eller hindringen for hans fremstilling er ophørt.

Stk. 3. I det retsmøde, der afholdes til afgørelse af spørgsmålet om varetægt, skal sigtede så vidt muligt have adgang til bistand af en forsvarer.

Stk. 4. Rettens afgørelse træffes ved kendelse. Tages sigtede i varetægt, anføres i kendelsen de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for varetægt er opfyldt. Er den sigtede til stede i retsmødet, skal han straks gøres bekendt med, hvilke bestemmelser om varetægt retten har anvendt, og med de i kendelsen anførte grunde for varetægt samt med sin adgang til at kære. Udskrift af en kendelse, hvorved nogen undergives varetægt, overgives på forlangende snarest muligt til den pågældende.

§ 770. — — —

Stk. 2. Varetægtsarrestanter anbringes i varetægtsfængsel (arresthus), så vidt muligt på det sted, hvor straffesagen behandles. Anbringelse uden for varetægtsfængsel

Gældende formulering.

tægtsfængsel tager vedkommende rets formand beslutning. Dog kan politimesteren, når hensynet til varetægtsfangens betryggende forvaring gør det påkrævet, midlertidigt lade ham overføre til et andet varetægtsfængsel.

§ 784. Den fængslede er undergivet de indskrænkninger, som er nødvendige til sikring af fængslingens øjemed eller til opretholdelse af fængselsordenen, overensstemmende med derom givne bestemmelser. Særlig fastsættes følgende regler med hensyn til den fængsledes behandling:

1) Varetægtsfanger må ikke uden eget samtykke sættes sammen med fanger, der udstår straf, afsoner bøder el. desl., og heller ikke sammen med andre varetægtsfanger, medmindre deres alder, legems- eller sindstilstand gør afsondring utilrådelig, eller pladmangel umuliggør afsondring. Varetægtsfanger under 18 år må ikke sættes sammen med fanger over denne alder. Undtagelse fra den sidstnævnte bestemmelse kan dog gøres, for så vidt angår undervisning og arbejde under direkte tilsyn.

2) Politimesteren er beføjet til med de indskrænkninger, som fængselsordenen kræver, og under det opsyn, som måtte findes fornødent, at give andre end de ved fængslet ansatte adgang til fangen, såfremt denne måtte ønske det, jfr. dog med hensyn til forsvarere § 738. Tilladelse til at modtage besøg af læge eller præst efter eget valg, af slægtninge eller af personer, som står i forretningsforhold til fangen, eller med hvem han ønsker at rådføre sig, bør kun nægtes, når særlige omstændigheder giver grund til at frygte, at deraf vil opstå skade for undersøgelsen. Såfremt politimesteren måtte skønne, at tilladelsen bør nægtes, skal anmodningen om tilladelsen snarest muligt forelægges rettens formand til afgørelse.

3) Breve, fangen afsender eller modtager, jfr. dog med hensyn til forsvarere § 738, tilstilles politiet, der, såfremt brevene ikke kan befrygtes at være til skade for undersøgelsen og ikke er af usømmeligt indhold, foranlediger deres afsendelse eller udlevering; såfremt retten i det enkelte tilfælde måtte ytre ønske derom, skal de dog forinden tilsendes retten til gennemsyn. Måtte

Forslaget.

kan ske af helbredsmæssige grunde eller i medfør af § 777.

§ 770. En varetægtsarrestant er alene undergivet de indskrænkninger, som er nødvendige til sikring af varetægtsøjemed eller opretholdelse af orden og sikkerhed i varetægtsfængslet.

Stk. 3. Politiet kan forlange, at en varetægtsarrestant af hensyn til varetægtsøjemed skal holdes helt eller delvis isoleret. Varetægtsarrestanten kan kræve, at spørgsmålet forelægges retten til afgørelse.

§ 771. En varetægtsarrestant kan modtage besøg i det omfang, opretholdelse af orden og sikkerhed i varetægtsfængslet tillader det. Politiet kan af hensyn til varetægtsøjemed modsætte sig, at varetægtsarrestanten modtager besøg, eller forlange, at besøg finder sted under kontrol. Nægter politiet besøg, skal varetægtsarrestanten underrettes herom, medmindre dommeren af hensyn til efterforskningen træffer anden bestemmelse. Varetægtsarrestanten kan kræve, at politiets afslag på besøg eller krav om kontrol forelægges retten til afgørelse. Arrestanten har altid ret til ukontrolleret besøg af sin forsvarer.

Stk. 2. Når særlige omstændigheder taler derfor, kan institutionens ledelse med politiets samtykke give en varetægtsarrestant udgangstilladelse med ledsager for et kortere tidsrum.

§ 772. En varetægtsarrestant har ret til at modtage og afsende breve. Politiet kan gennemse brevene inden modtagelsen eller afsendelsen. Politiet skal snarest muligt udlevere eller sende brevene, medmindre indholdet vil kunne være til skade for efterforskningen eller opretholdelse af orden og sikkerhed i varetægtsfængslet. Tilbageholdes et brev, skal spørgsmålet, om tilbageholdelsen bør opretholdes, straks forelægges retten til afgørelse. Opretholdes tilbageholdelsen, skal afsenderen straks under-

Gældende formulering.

politiet finde, at et brev ikke uden skade for undersøgelsen kan komme adressaten i hænde, eller at det er af usømmeligt indhold, forelægges spørgsmålet om dets afsendelse eller udlevering snarest muligt rettens formand til afgørelse. Den af rettens formand truffene beslutning meddeles politiet. Afsendes eller udleveres brevet ikke, bør der uden ophold gives henholdsvis den fængslede eller afsenderen underretning derom. Afsendelse af lukkede skrivelser til ret eller øvrighed kan ikke nægtes fangen, og fængslets forstander har at sørge for, at sådanne skrivelser fremsendes uden uforudt ophold.

4) Varetægtsfanger har ret til at syssel sætte sig, dog med de begrænsninger, som følger af fængslingens øjemed og fængselsordenen. Om fangen ønsker det, skal han så vidt muligt søges beskæftiget ved arbejde i fængslet mod passende godtgørelse. Fangen har adgang til udlån af fængslets bogsamling samt til uden for denne at forskaffe sig bøger af videnskabelig, teknisk eller lignende art, men anden læsning kun med fængselsforstanderens tilladelse. Disse rettigheder kan kun betages en fange, når han har forskyldt det som disciplinær straf.

5) Det skal i almindelighed pålægges varetægtsfanger under 18 år, der ikke selv skaffer sig passende beskæftigelse, at holde sig beskæftiget ved anvist arbejde. Såfremt der gennemføres undervisning i fængslet, skal det i almindelighed pålægges varetægtsfanger under 21 år at deltage i undervisningen.

6) Det kan, uden for tilfælde af disciplinær straf, ikke formenes en varetægtsfange ved egne eller andres midler at forskaffe sig anden og bedre kost end den almindelige fængselskost, for så vidt sådant kan ske, uden at fængselsordenen derved forstyrres. Med samme begrænsning er fangen berettiget til at benytte andre klæder end den almindelige fangedragt.

7) Hverken fængslets personale eller andre personer må benyttes til at udforske fangen.

Stk. 2. Nærmere regler om fængselsordenen fastsættes ved kongelig anordning under iagttagelse af det i nærværende paragraf foreskrevne.

Forslaget.

rettes, medmindre dommeren af hensyn til efterforskningen træffer anden bestemmelse.

Stk. 2. En varetægtsarrestant har ret til ukontrolleret brevveksling med retten, forsvareren, justitsministeren, direktøren for krimi-nalforsorgen og folketingets ombudsmand. Justitsministeren kan fastsætte regler om arvetægtsarrestanters ret til at afsende lukkede breve til andre offentlige myndigheder eller enkeltpersoner.

§ 773. Såfremt politiet bestemmer, at der af hensyn til varetægtsens øjemed skal foretages andre begrænsninger i en varetægtsarrestants rettigheder, kan arrestanten forlange spørgsmålet om opretholdelsen af begrænsningerne forelagt retten til afgørelse.

§ 774. Hverken institutionens personale eller andre må benyttes til at udforske varetægtsarrestanter.

§ 776. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om behandlingen af varetægtsarrestanter og om den bistand, der ydes dem for at begrænse de erhvervmæssige, sociale

Gældende formulering.

§ 773. Klager over utilbørlig behandling i fængslet kan forebringes for fængselsforstanderens foresatte, og, hvis de ikke af denne tages til følge, for retten. I hvert fangerum skal findes opslag, indeholdende de væsentligste bestemmelser i fængselsreglementet og navnlig de i denne paragraf givne regler.

§ 785. Er sigtede en frugtsummelig eller diegivende kvinde eller en person mellem 15 og 18 år, bliver hun eller han, for så vidt det efter sigtelsens genstand, sigtedes personlighed og de forhåndenværende forhold lader sig gøse, efter rettens beslutning, i stedet for at fængsles, at sættes under tilsyn af pålidelige personer, forældre eller andre. For de unge personers vedkommende tages der tillige hensyn til, at de holdes fri for fordærlig påvirkning. Når forældre eller andre fremsætter ønske om, at en sådan sigtet må betros til deres tilsyn, kan retten, om det findes nødvendigt, knytte indvilgelse heri til den betingelse, at sikkerhed stilles af de pågældende overensstemmende med reglerne i §§ 786 og 787.

Stk. 2. I andre tilfælde kan, hvor sådant må anses for tilstrækkeligt til formålets opnåelse, i stedet for fængsling efter rettens beslutning anvendes bevogtning i hjemmet, efter omstændighederne efter sikkerhedsstillelse for det hertil sandsynlig medgående beløb, tilhold om ikke uden dommerens til-

Forslaget.

og personlige ulemper, som følger af varetægten.

§ 778. Varetægtsarrestanters klager over fængselspersonalets adfærd indgives til vedkommende fængselsinspektør (arrestinspektør) eller til direktoratet for kriminalforsorgen. Har klageren ikke fået medhold, eller er der ikke truffet endelig afgørelse inden 2 uger efter indgivelsen, kan klagen indbringes for retten på det sted, hvor varetægtsfængslet (arresthuset) er beliggende.

Stk. 2. Retten kan afvise at iværksætte en undersøgelse, hvis klagen findes åbenbart grundløs, hvis den angår forhold af uvæsentlig betydning, eller hvis den indgives mere end 4 uger efter, at det forhold, som klagen angår, har fundet sted. Rettens undersøgelse foretages i overensstemmelse med reglerne i § 1019 d, stk. 1, 2. pkt., og §§ 1019 f-1019 i.

Stk. 3. Når undersøgelsen er afsluttet, afgiver retten en redegørelse herfor, som sendes til klageren, til den, klagen angår, og til fængselsinspektøren (arrestinspektøren) samt til direktoratet for kriminalforsorgen.

§ 765. Er betingelserne for anvendelse af varetægt til stede, men kan varetægtsens øjemed opnås ved mindre indgribende foranstaltninger, træffer retten, hvis sigtede samtykker heri, i stedet for varetægt bestemmelse derom.

Stk. 2. Retten kan således bestemme, at sigtede skal

- 1) undergive sig et af retten fastsat tilsyn,
- 2) overholde særlige bestemmelser vedrørende opholdssted, arbejde, anvendelse af fritid og samkvem med bestemte personer,
- 3) tage ophold i egnet hjem eller institution,
- 4) undergive sig psykiatrisk behandling eller afvænningsbehandling for misbrug af alkohol, narkotika eller lignende om fornødent på hospital eller i særlig institution,
- 5) give møde hos politiet på nærmere angivne tidspunkter,
- 6) hos politiet deponere pas eller andre legitimationspapirer,
- 7) stille en af retten fastsat økonomisk sikkerhed for sin tilstedeværelse ved rets-

Gældende formulering.

ladelse at forlade et anvist opholdssted eller en bestemt kreds, pålæg om til bestemte tider at fremstille sig for politiet, beslaglæggelse af pas eller andre legitimationsdokumenter eller sikkerhedsstillelse efter de nærmere regler i efterfølgende paragraffer.

Stk. 3. Dersom sigtede er under 18 år, kan dommeren anmode børneværnsudvalget (i København børnenævnet) om at yde bistand til gennemførelsen af de fornævnte foranstaltninger.

§ 786. Sikkerhedsstillelse kan ikke træde i stedet for fængsling, når den i § 780, nr. 2 c eller d, nævnte fængslingsgrund er forhånden.

Stk. 2. I de i § 780, nr. 1 og 2 a, nævnte tilfælde skal fritagelse for fængsling tilstedes, når formålet må antages tilstrækkelig betrygget ved, at sikkerhed stilles for, at sigtede vil møde i retten til enhver forhandling i sagen efter behørig indkaldelse samt indfinde sig til dommens fuldbyrdelse, hvis den går ham imod. Det påhviler i så fald sigtede at opgive bolig eller opholdssted i kongeriget, hvor alle forkyndelser til ham kan ske.

§ 787. Sikkerheden, hvis størrelse i det enkelte tilfælde fastsættes af retten, stilles ved overlevering af rede penge eller gode værdipapirer, der på forlangende, eller når det af dommeren findes hensigtsmæssigt, bliver at opbevare i Nationalbanken eller vedkommende amtstue, eller ved selvskyldnerkaution af en eller flere i kongeriget bosatte vederhæftige mænd.

§ 788. Den, af hvem sikkerhed stilles, skal herom underskrive en erklæring, hvori den eller de forpligtelser, indtil hvis opfyldelse sikkerheden hæfter, og ved hvis misligholdelse den forbyrdes, er angivne.

Stk. 2. Hvorvidt en stillet sikkerhed bør være forbrudt, afgøres ved kendelse, efter at der så vidt muligt er givet de vedkommende lejlighed til at udtale sig. Det forbrudte beløb tilfalder statskassen. Dog bliver først sagens omkostninger og den forurettedes erstatningskrav deraf at dække, for så vidt dækning derfor ikke kan fås på anden måde.

Forslaget.

møde og ved fuldbyrdelsen af en eventuel dom.

Stk. 3. Ved afgørelser i medfør af stk. 1 og 2 finder bestemmelserne i § 764 tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Hvis sigtede unddrager sig møde i retten eller fuldbyrdelse af dommen, kan retten, efter at der så vidt muligt er givet dem, afgørelsen vedrører, lejlighed til at udtale sig, ved kendelse bestemme, at en sikkerhed, der er stillet i medfør af stk. 2, nr. 7, er forbrudt. En forbrudt sikkerhed tilfalder statskassen, dog således at den forurettedes erstatningskrav kan dækkes af beløbet. Retten kan under særlige omstændigheder i indtil 6 måneder efter kendelsen bestemme, at en forbrudt sikkerhed, der er tilfaldet statskassen, helt eller delvis skal tilbagebetales.

Gældende formulering.

Stk. 3. Er sikkerheden forbrudt som følge af sigtedes undvigelse eller udeblivelse fra møde, kan retten, når sigtede inden en måned efter den dag, da han er undveget eller skulle være mødt, frivillig fremstiller sig eller pågribes, helt eller delvis eftergive sikkerhedens forbrydelse, dog at den hæfter for alle udgifter, som er bevirkede ved undvigelsen eller udeblivelsen.

§ 789. Beslutning om fængsling eller forholdsregel, der træder i stedet for fængsling, kan af retten til enhver tid opgøres.

§ 790. Den anordnede fængsling bortfalder, når forfølgning frafaldes, eller sigtede frifindes, eller der dog kun pålægges ham straf af bøder eller hæfte. Erklæres i de to sidstnævnte tilfælde anke af det offentlige, inden løsladelsen er iværksat, bliver det dog på dertil fra påtalemyndighedens side givet anledning ved kendelse af retten at bestemme, om løsladelse skal finde sted. Går kendelsen ud på, at fængslingen skal vedblive, skal den snarest muligt af statsadvokaten eller ved anke til højesteret af rigsadvokaten forelægges den overordnede ret til prøvelse, jfr. §§ 954 og 965.

Stk. 2. Fængslingen ophæves ved rettens beslutning, når i løbet af undersøgelsen de grunde, hvorpå den støttedes, bortfalder, og grunde til fængsling ved en ny kendelse ikke er forhånden.

Stk. 3. Er fængslingen besluttet i henhold til § 780, nr. 2 c, bliver den at ophæve, så snart undersøgelsen i pågældende retning er sikret, i hvilken henseende det fornødne hurtigst muligt skal iværksættes, eller senest, når den i fængslingskendelsen fastsatte, eventuelt af retten forlængede frist er udløbet. Dog kan retten efter begæring af påtalemyndigheden bevilge en yderligere kort forlængelse af fristen, såfremt det godtgøres, at det på grund af uforudsete og væsentlige hindringer har været umuligt betimeligt at fremme undersøgelsen.

Stk. 4. I sager, som er af mindre betydning, bør fængslingen ophæves, når retten finder, at sagen ikke fremmes med tilbørlig hurtighed. Fremdeles bør fængslingen ophæves, når en dom, hvorved kun en kortere tids fængselsstraf er idømt, bliver påanket,

Forslaget.

§ 766. Retten kan til enhver tid omgøre kendelser om varetægt eller foranstaltninger, der træder i stedet herfor.

§ 768. Varetægt eller foranstaltninger, der træder i stedet herfor, skal om fornødent ved rettens kendelse ophæves, når forfølgning opgives, eller betingelserne for iværksættelse ikke længere er til stede. Finder retten, at undersøgelsen ikke fremmes med tilstrækkelig hurtighed, og at fortsat varetægt eller anden foranstaltning ikke er rimelig, skal retten ophæve den.

Gældende formulering.

og fængslingens forlængelse indtil ankesagens slutning ville stå i åbenbart misforhold til den straf, som er eller kan ventes idømt.

§ 791. Forholdsregler, som af retten er anordnede i stedet for fængsling, bortfalder eller ophæves i de samme tilfælde som fængsling.

Stk. 2. Fremdeles ophører en stillet sikkerhed at hæfte, når sigtede hensættes i fængsel, eller når en sigtet under 18 år sættes under andet tilsyn end den persons, hvem han mod sikkerhed var betroet, samt når den i overensstemmelse med § 786 påtagne forpligtelse er opfyldt, eller når den, der er gået i borgen, opsiges sit forløfte ved at fremstille sigtede for retten eller under sådanne forhold og med så langt varsel, at der er lejlighed og god tid til at fængsle ham.

Stk. 3. Indgået forløfte ophører ligeledes, når en afsagt straffedom ikke fuldbyrdes, uagtet der hertil har været rigelig tid og opfordring.

Stk. 4. Bestemmelse om ophør af fængsling eller om anvendelse eller ophør af forholdsregler, som træder i stedet for fængsling, eller om forbrydelse af stillet sikkerhed tages af den ret, hvem det efter § 781 ville tilkomme at afsige fængslingskendelse.

§ 792. (Ophævet).

§ 793. Til at føre tilsyn med varetægtsfangers behandling og forholdene i varetægtsfængsler udvælger henholdsvis Københavns borgerrepræsentation og amtsrådene efter forholdstalsvalg 2 medlemmer af deres midte for 4 år ad gangen. De således udnævnte mænd skal have adgang til i forening at besøge fængslerne inden for deres område og overbevise sig om, at de for fængslerne og varetægtsfangernes behandling gældende bestemmelser overholdes. Angående misbrug, som de måtte mene at have forefundet, afgiver de indberetning til justitsministeren, der lader de fremsatte klager undersøge.

Stk. 2. Meddelelse til private eller andre myndigheder end justitsministeren om, hvad der ved ovennævnte besøg i fængslerne er erfaret, straffes med bøde.

Forslaget

§ 779. Til at føre tilsyn med varetægtsarrestanters behandling og forholdene i varetægtsfængsler (arresthuse) vælger Københavns borgerrepræsentation og amtsrådene efter forholdstalsvalg 2 medlemmer af deres midte for 4 år ad gangen. De pågældende skal have adgang til i forening at besøge varetægtsfængslerne (arresthusene) inden for deres område og påse, at de bestemmelser, der gælder for varetægtsarrestanternes behandling, overholdes. De afgiver indberetning om formentlige misbrug og fejl til justitsministeren, der lader forholdene undersøge.

Stk. 2. Meddelelse til private eller andre myndigheder end justitsministeren om, hvad de har erfaret ved ovennævnte besøg, straffes med bøde.

Gældende formulering.

Kapitel 74.

Efterforskning.

§ 801. Det påhviler politiembedsmændene, når i øvrigt betingelserne derfor er til stede, af egen drift og med den størst mulige hurtighed at efterforske alle straffbare handlinger, som forfølges af det offentlige, så snart der opstår rimelig formodning om, at sådanne er forøvede.

§ 802. Statsadvokaten fører tilsyn med politiets efterforskning af forbrydelser. Han kan som følge heraf begære oplysninger af og stille forlangender til vedkommende politimester (politidirektøren) og, når særegne omstændigheder måtte opfordre dertil, selv handle i dennes sted, men politimesteren (politidirektøren) skal da uopholdelig underrettes om de trufne dispositioner.

§ 803. Anmeldelser fra private om formentlig begåede forbrydelser eller om forhold, der vækker mistanke herom, gøres ordentligvis til politiet. Dog kan de også modtages af statsadvokaten, som da ufortøvet tilstiller politimesteren samme.

Stk. 2. Anmeldelsen kan være skriftlig eller mundtlig; i sidste fald skal modtageren af samme opsætte skriftlig beretning om den.

Stk. 3. Når dertil findes grund, kan politimesteren eller statsadvokaten, forinden videre skridt foretages, ved begæring til undersøgelsesretten foranledige anmelderen afhørt for retten (jfr. § 809).

§ 804. Er sagens påtale afhængig af justitsministerens befaling eller af en opfordring fra en særlig offentlig myndighed (jfr. § 722), skal politimesteren bringe de ham tilkomne oplysninger henholdsvis til statsadvokatens eller den særlige myndigheds kundskab, men i øvrigt ikke foretage yderligere efterforskninger, førend vedkommendes befaling eller opfordring foreligger.

Stk. 2. Er en lovovertrædelse, hvis offentlige forfølgning er betinget af en privats begæring, kommet til politimesterens kundskab, men der er grund til at antage, at den er den pågældende private ubekendt, kan han gøre meddelelse til denne, men foreta-

Forslaget.

Kapitel 67.

Efterforskning.

§ 742. Anmeldelser om straffbare forhold indgives til politiet.

Stk. 2. Politiet iværksætter efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået.

Se ad gældende § 801.

Gældende formulering.

ger i øvrigt ingen efterforskning, førend en udtrykkelig begæring fra den private foreligger. Indeholder en af den private indgiven anmeldelse om forbrydelsen ingen sådan begæring, skal han foranlediges til at give den fornødne erklæring.

Stk. 3. Ovenstående regler udelukker dog ikke, at uopsættelige efterforskningsskridt foretages, førend befalingen, opfordringen eller begæringen foreligger, såfremt gerningen må antages at være vedkommende ubekendt, og omstændighederne gør det rimeligt, at påtale vil blive begært (jfr. § 722).

§ 805. Finder politimesteren, at der mangler grund til at foretage videre skridt i anledning af en indgiven anmeldelse eller en fremsat begæring om forfølgning, skal han på forlangende meddele en skriftlig erklæring om sin vægring, og om denne er grundet på, at den formentlige lovovertrædelse ikke antages at være genstand for offentlig forfølgning, eller på anmeldelsens utilstrækkelige grundlag.

Stk. 2. Den, som har indgivet anmeldelsen eller fremsat begæringen, kan derefter henvende sig til den overordnede myndighed med andragende om, at det må blive pålagt vedkommende at træde i virksomhed.

§ 806. Efterforskningen skal rettes på at tilvejebringe sådanne oplysninger, som er tilstrækkelige til at bestemme, om forfølgning skal indledes ved retten ved begæring

Forslaget.

§ 749. Politiet afviser en indgivet anmeldelse, hvis der ikke findes grundlag for at indlede efterforskning. Er der ikke grundlag for at fortsætte en påbegyndt efterforskning, kan beslutningen om at indstille efterforskningen ligeledes træffes af politiet, når der ikke har været rejst sigtelse, eller sigtelsen har vist sig grundløs. I andre tilfælde træffes bestemmelsen om at indstille forfølgningen af den myndighed, som påtaleretten tilkommer, med mindre justitsministeren træffer anden bestemmelse. Afgørelsens dato skal fremgå af sagens akter.

Stk. 2. Afvises anmeldelsen eller opgives forfølgningen, underrettes anmelderen og andre, der må antages at have rimelig interesse deri, om afgørelsen og om adgangen til at indbringe den for den overordnede anklagemyndighed.

Stk. 3. Har nogen været sigtet, underrettes tillige den sigtede om afgørelsen og om adgangen til at indbringe den for den overordnede anklagemyndighed. Forfølgning mod den, der har været sigtet, kan kun fortsættes efter den overordnede myndigheds bestemmelse, hvis meddelelse herom er forkyndt for ham inden 2 måneder fra den dag, da bestemmelsen om efterforskningens afslutning er truffet, medmindre sigtedes forhold har medført, at rettidig forkyndelse ikke har kunnet ske, eller betingelserne for genoptagelse, jfr. § 975, er til stede.

§ 743. Efterforskningen har til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede, og at tilvejebringe oplysninger

Gældende formulering.

om forundersøgelse eller ved iværksættelse af tiltale.

Stk. 2. Så bør og i øvrigt alle oplysninger fremskaffes og foranstaltninger træffes, som skønnes nødvendige eller tjenlige til at forberede sagens behandling ved retten.

Stk. 3. Befrygtes et bevis ellers at ville gå tabt, bør bevisførelse foranstaltes.

Stk. 4. Udover disse øjemed må efterforskningen ikke strækkes.

§ 807. Til opnåelse af efterforskningens øjemed er politimesteren berettiget til under de betingelser og med de nærmere bestemmelser, som herom i det foregående er fastsat, at foretage ransagninger og beslaglæggelser, fordre oplysninger af offentlige myndigheder, indkalde vidner, foretage besigtigelse, lade foretage syn og skøn, anholde mistænkte m. v.

Stk. 2. Kræver loven i anledning af en således truffen foranstaltning en efterfølgende henvendelse til retten, påhviler det den pågældende embedsmand at sørge for, at denne finder sted på lovbefalet måde.

Stk. 3. Forinden politiet foretager udenretslig afhøring af en sigtet, skal det udtrykkelig gøre ham opmærksom på, at han ikke er forpligtet til at svare.

Stk. 4. Er den mistænkte under 15 år, finder reglerne i § 183, stk. 3, tilsvarende an-

Forslaget.

til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten.

Se ad gældende § 809.

§ 750. Politiet kan foretage afhøringer, men kan ikke pålægge nogen at afgive forklaring, og ingen tvang må anvendes for at få nogen til at udtale sig. Enhver er dog pligtig på forlangende at opgive navn, adresse og fødselsdato til politiet. Undladelse heraf straffes med bøde.

§ 753. Ved politiets afhøring af en person, der ikke er sigtet, finder bestemmelserne i §§ 173, stk. 1, 182 og 184, stk. 1 og 2, tilsvarende anvendelse.

Se ad gældende § 809.

§ 752. Inden politiet afhører en sigtet, skal han udtrykkelig gøres bekendt med sigtelsen og med, at han ikke er forpligtet til at udtale sig. Det skal af rapporten fremgå at disse regler er iagttaget.

Stk. 3. Spørgsmål til en sigtet må ikke stilles således, at noget, der er benægtet eller ikke erkendt, forudsættes tilstået. Løfter, urigtige foregivender eller trusler må ikke anvendes.

Stk. 4. Afhøringen må ikke forlænges alene for at opnå en tilståelse. Ved afhøringer, der ikke er ganske kortvarige, anføres i rapporten tidspunkterne for afhøringens begyndelse og afslutning.

Stk. 5. Sigtede må ikke rådføre sig med sin forsvarer eller andre angående den umiddelbare besvarelse af et stillet spørgsmål.

§ 752. — — —

Stk. 2. Er sigtede under 18 år, og angår,

Gældende formulering.

vendelse. Endvidere finder bestemmelserne i § 822, stk. 4, tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Om de foretagne efterforsknings-handlinger optages skriftlige beretninger.

Forslaget.

sagen en overtrædelse af borgerlig straffelov eller af andre love, hvori de retsmidler, der er nævnt i kapitel 69, 70, 72 og 73, kan anvendes i samme omfang som i stadsadvokatsager, skal det sociale udvalg så vidt muligt underrettes om sagen og have adgang til at overvære afhøringen.

§ 744. Politiet udfærdiger snarest rapport om de afhøringer, der foretages, og om andre efterforskningsskridt, medmindre oplysning herom foreligger på anden måde.

§ 751. Det væsentlige indhold af de afgivne forklaringer tilføres rapporterne, og særligt vigtige dele af forklaringerne gengives så vidt muligt med den afhørtes egne ord.

Stk. 2. Der skal gives den afhørte mulighed for at gøre sig bekendt med gengivelsen af forklaringen. Den afhørtes eventuelle rettelser og tilføjelser medtages.

Stk. 3. Fonetisk optagelse af forklaringer må kun finde sted, når den afhørte er gjort bekendt hermed.

§ 745. Forsvareren har adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, politiet har tilvejebragt. I det omfang, materialet uden ulempe kan mangfoldiggøres, skal genpart tilstilles forsvareren. Forsvareren må ikke uden politiets samtykke overlevere det modtagne materiale til sigtede eller andre.

Stk. 2. Forsvareren har adgang til at overvære politiets afhøringer af sigtede og ret til at stille yderligere spørgsmål. Efter begæring skal forsvareren underrettes om tidspunktet for afhøringerne.

Stk. 3. Når en afhøring, en konfrontation eller andet efterforskningsskridt af lignende betydning kan formodes at ville finde anvendelse som bevis under domsforhandlingen, giver politiet meddelelse til forsvareren inden foretagelsen, således at han kan få lejlighed til at være til stede. Er det ikke muligt at give forsvareren meddelelse, kan der kun foretages efterforskningsskridt, som ikke kan opsættes.

Stk. 4. Hvis hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed eller til sagens opklaring eller tredjemand undtagelsesvis gør det påkrævet, kan reglerne i stk. 1 og 3 fraviges,

Gældende formulering.

§ 308. Skønner politimesteren enten straks eller i løbet af efterforskningen, at der vil blive spørgsmål om at undlade påtale i medfør af § 723, forelægger han de fremkomne oplysninger for statsadvokaten og standser alle ikke uopsættelige efterforskningskridt, indtil beslutning fra denne foreligger.

§ 309. Finder politimesteren (jfr. §§ 801 og 802), at der under efterforskningen bør træffes foranstaltninger, som kræver medvirkning af retten (kap. 18, 19 og 67-72), kan han rette fornøden begæring til denne.

Stk. 2. Undersøgelsesretten er pligtig til at tage begæringen til følge, medmindre nogen af de hindringer er til stede, som er betegnede nedenfor i § 817, eller denne lovs regler i øvrigt er til hinder derfor. Retten prøver i enhver henseende, hvorvidt en fremsat begæring om beslaglæggelse, ransagning, anholdelse eller fængsling er tilstrækkelig begrundet. Fremkommer sådan begæring fra sigtedes eller dennes forsvarers side, er undersøgelsesretten i tilsvarende omfang pligtig at tage begæringen til følge, medmindre det må antages, at foretagelsen af den pågældende retshandling er uden betydning for sigtedes forsvar.

Stk. 3. Rettens virksomhed ophører, når den begærte retshandling er tilendebragt, dog kan retten uden at afvente yderligere begæring foretage rettergangsskridt, som ikke uden ulempe kan opsættes.

Stk. 4. Også ellers, såsom hvor anmeldelse om en forbrydelse sker umiddelbart til retten, kan denne af egen drift foretage retshandlinger, som ikke tåler opsættelse. Fornøden meddelelse gives uden ophold politimesteren.

§ 310. Under efterforskningen er retsmøderne ikke offentlige, så længe undersøgelsen ikke er rettet mod en bestemt person som sigtet; er dette derimod tilfældet, er retsmøderne offentlige, medmindre retten i medfør af § 29 har besluttet, at forhandlingen skal foregå for lukkede døre.

Forslaget.

eller politiet kan give forsvareren pålæg om ikke at videregive de oplysninger, han har modtaget fra politiet.

Se ad gældende § 805.

§ 747. Retsmøde afholdes, når der fremsættes begæring om foranstaltninger, som kræver rettens medvirken. På begæring afholdes endvidere retsmøde, når det er påkrævet for at sikre bevis, som ellers må befrægtes at ville gå tabt, eller som ikke uden væsentlig ulempe eller forsinkelse vil kunne føres umiddelbart for den dømmende ret, eller når det må antages at være af betydning for efterforskningen eller af hensyn til en offentlig interesse.

§ 746. Retten afgør tvistigheder om lovligheden af politiets efterforskningskridt samt om sigtedes og forsvarerens beføjelser, herunder om begæringer fra forsvareren eller sigtede om foretagelsen af yderligere efterforskningskridt. Afgørelsen træffes på begæring ved kendelse.

Gældende formulering.

Stk. 2. Med hensyn til undersøgelsesrettens virksomhed under efterforskningen finder de i §§ 821, 822 og 824 givne regler anvendelse, for så vidt det ikke udelukkes ved forholdets natur. Endvidere finder reglen i § 823 anvendelse.

§ 811. Tages den begæring eller opfordring, af hvilken en offentlig forfølgning er afhængig, tilbage, eller befales det af en politimesteren overordnet myndighed, standses efterforskningen, og sagen henlægges med påtegning om grunden. Hvis meddelelsen til politimesteren om den omstændighed, der foranlediger sagens henlæggelse, ikke er sket gennem statsadvokaten, gør politimesteren indberetning om det passerede til denne, for så vidt sagen hører under hans virkekreds.

§ 812. Findes efterforskningens øjemed at være opnået, tager vedkommende embedsmand beslutning om sagens forfølgning ved retten i overensstemmelse med de i det følgende givne regler eller om efterforskningens afslutning ved sagens henlæggelse. Henlægges sagen, vedtegnes grunden.

Stk. 2. Er politimesteren påtaleberettiget i henhold til § 721, tilkommer det ham at tage de ovennævnte beslutninger. Hører sagen under statsadvokatens virkekreds, har politimesteren at begære retslig forundersøgelse, når han ifølge efterforskningens resultat finder anledning dertil, og gør derom indberetning til statsadvokaten; ellers indsender han sagen til statsadvokaten, der tager fornøden beslutning om yderligere efterforskning, begæring om forundersøgelse, tiltale eller sagens henlæggelse. Justitsministeren kan fastsætte regler, hvorefter politimesteren kan henlægge visse sager, der hører under statsadvokatens virkekreds.

§ 813. Får politimesteren, efter at tiltale er rejst i en under statsadvokatens virkekreds hørende sag, kundskab om omstændigheder, der opfordrer til yderligere efterforskning, og forholdene ikke tilsteder at indhente statsadvokatens nærmere bestemmelse, foretager han på egen hånd de efterforskningshandling, han skønner fornødne, og gør derefter uopholdelig indberetning

Forslaget.

Se ad gældende § 821.

Se ad gældende § 805.

Se ad gældende § 805.

Se ad gældende § 805.

Gældende formulering.

til statsadvokaten om det foretagne. Under en sådan genoptagen efterforskning kan politimesteren, om fornødent, overensstemmende med § 809 rette begæringer til en anden undersøgelsesret om foretagelse af enkeltstående retshandlinger (jfr. § 820, stk. 2).

§ 814. Bliver dommeren bekendt med, at en foranstaltning, der er iværksat af politiet i medfør af denne lov, ikke er forelagt retten inden udløbet af den fastsatte frist, bestemmer han efter at have afkrævet politiet en redegørelse, om foranstaltningen skal oprettholdes eller ophæves.

Kapitel 75.

Forundersøgelse ved retten.

§ 815. Forundersøgelse finder ikke sted i politisager eller de i § 800, stk. 2, nævnte sager. Forundersøgelse i politisager kan dog begæres, hvis fængsling finder sted.

Stk. 2. Forundersøgelse ved retten foretages kun efter begæring af politimesteren eller af statsadvokaten, hvor denne optræder i politimesterens sted, og skal være rettet mod en bestemt person som sigtet.

Stk. 3. Om genoptagelsen af en sluttet forundersøgelse gælder reglen i § 825, stk. 3.

§ 816. Begæring om forundersøgelse fremsættes skriftlig eller mundtlig til retsbogen; den skal betegne den eller de personer, mod hvem, og den eller de handlinger, med hensyn til hvilke undersøgelse begæres, og skal ledsages af de fornødne nærmere begæringer om indkaldelse af vidner m. v.

Stk. 2. Ved begæringens indgivelse til retten er sagen tingfæstet.

Stk. 3. Forundersøgelsen begrænses i reglen til de sigtede og de handlinger, som er betegnede i begæringen. Fremkommer der under forundersøgelsen grundet mistanke mod andre personer eller om andre forbrydelser end dem, der er nævnt i begæringen, bør retten give påtalemyndigheden fornøden meddelelse; dog kan retten uden at afvente yderligere begæring foretage så-

Forslaget.

§ 746. — — —

Stk. 2. Bliver dommeren bekendt med, at en foranstaltning, der er iværksat af politiet i medfør af denne lov, og som kræver rettens godkendelse, ikke er forelagt retten inden udløbet af den herfor fastsatte frist, bestemmer han efter at have afkrævet politiet en redegørelse, om foranstaltningen skal opretholdes eller ophæves.

Gældende formulering.

danne skridt, som ikke uden ulempe kan udsættes.

§ 817. Finder retten, at sagen ikke er indbragt for ret værneting, eller at den, der påtaler, ej er berettiget dertil, eller at forundersøgelse er udelukket ved reglerne i denne lov, eller at handlinger af den art, som sigtelsen angår, ikke er genstand for straf, eller at strafskylden er forældet eller forfølgning af andre lignende grunde utilstedelig, afsiger den kendelse om, at begæringen om forundersøgelse ikke kan tages til følge.

§ 818. Forundersøgelsens øjemed er at tilvejebringe sådanne oplysninger, som udfordres for at afgøre, om, for hvilken forbrydelse og for hvilken ret tiltale skal rejses. Tillige bliver sådanne beviser at føre, som det må anses for umuligt eller dog forbundet med særlig ulempe at tilvejebringe under domsforhandlingen. Udover disse øjemed må forundersøgelsen ikke strækkes. Ganske særlig bør det iagttages, at børn under 15 år, der må antages at skulle afhøres under domsforhandlingen, ikke afhøres under forundersøgelsen, medmindre det må anses for tvingende nødvendigt af hensyn til tiltale-spørgsmålet.

§ 819. Om de retshandlinger, der skal foretages til opnåelse af forundersøgelsens øjemed, tager dommeren beslutning i henhold til begæring fra parterne. Det påhviler som følge heraf politimesteren at ledsage sin begæring om forundersøgelse med de fornødne nærmere begæringer om indkaldelse af vidner m.v. samt, efterhånden som forundersøgelsen skrider frem, at fremkomme med yderligere begæringer i så henseende, for så vidt det fremkomne giver anledning dertil. Tilsvarende pligt påhviler forsvareren i sigtedes interesse. Også uden for de undtagelsestilfælde, hvor statsadvokaten påtaler for undersøgelsesretten, er han berettiget til at henvende sådanne begæringer til den.

Stk. 2. Retshandlinger, som parterne ikke har begæret, kan dog besluttes af dommeren af egen drift, når han finder dem fornødne for øjemedet, navnlig i sigtedes interesse. Derhos bør dommeren våge over, at undersøgelsen fremmes med størst mulige hurtig-

Forslaget.

Gældende formulering.

hed, og kan i den anledning rette opfordring til politimesteren samt efter omstændighederne ved kendelse ophæve en fængsling, der utilbørlig forlænges.

Stk. 3. Findes en begæring ikke at kunne tages til følge, afsiges kendelse.

Stk. 4. Politimesteren skal efter dommerens i det enkelte tilfælde fremsatte ønske holde denne underrettet om, hvilke undersøgelseshandlinger han, efter at forundersøgelse ved retten er begyndt, foretager på egen hånd.

§ 820. Under betingelser, som svarer til de i § 819, stk. 2, nævnte, kan dommeren give politiet pålæg.

Stk. 2. I påtrængende tilfælde kan en undersøgelsesdommer, for hvem sagen ikke er tingfæstet, uden at afvente begæring foretage enkelte retshandlinger i undersøgelsens interesse, som han anser for uopsættelige. Han har i så fald uopholdelig at underrette den dommer, for hvem sagen er tingfæstet, om det foretagne.

§ 821. Det er påtalemyndighedens pligt at være til stede i retsmøderne under forundersøgelsen som regel ved politimesteren eller dennes fuldmægtig, og så vel sigtede som dennes forsvarer (jfr. § 737) har ordentligvis ret til at være til stede i disse, hvad enten de er offentlige eller ej.

Stk. 2. Undtagelse fra foranstående regel finder sted:

- 1) når dommeren finder anledning til at anvende den ham efter § 151, stk. 1, tilkommende beføjelse mod nogen af de nævnte personer;
- 2) sigtede kan midlertidig fjernes, når der er grund til at antage, at en uforbeholden udtalelse af en person, der afhøres, ellers ikke kan opnås;
- 3) sigtede og hans valgte forsvarer kan midlertidig udelukkes fra deltagelse, når der er grund til at antage, at den pågældende vil modvirke undersøgelsen ved at påvirke medsigtede eller vidner til at afgive urigtig forklaring, ved at fjerne

Forslaget.

§ 748. Sigtede underrettes så vidt muligt om alle retsmøder og er berettiget til at overvære dem. Dette gælder ikke retsmøder, der afholdes med henblik på at opnå rettens forudgående kendelse om foretagelse af foranstaltninger i henhold til kapitlerne 69, 70, 72 og 73. Er sigtede fængslet, kan fremstilling af ham undlades, hvis den vil være forbundet med uforholdsmæssigt besvær.

Stk. 5. Retten kan på begæring bestemme, at der ikke skal gives sigtede underretning om et retsmødes afholdelse, eller at sigtede skal være udelukket fra at overvære et retsmøde helt eller delvis, hvis hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed eller til sagens opklaring undtagelsesvis gør det påkrævet.

Stk. 6. Har sigtede været udelukket fra at overvære et retsmøde, skal retten, hvis sigtede er til stede, og ellers politiet, snarest gøre ham bekendt med, hvad der er tilført retsbogen. Hvis de særlige hensyn, som har bundet udelukkelsen, fortsat er til stede, kan sigtede dog af retten afskæres herfra, ligesom retten kan pålægge forsvareren ikke at give

Gældende formulering.

gerningens spor eller på anden lignende måde; når det begæres, afsiges kendelse herom;

- 4) er der flere sigtede, beror det på dommens bestemmelse, om den ene sigtede må påhøre den andens forklaringer.

Stk. 3. Har sigtede i henhold til reglerne under nr. 1-4 været udelukket, bliver det retsbogen tilførte at meddele ham, når grunden til hans udelukkelse er ophørt, og i ethvert fald inden forundersøgelsens slutning, for så vidt han ej har unddraget sig forfølgning.

Stk. 4. Føres beviser under forundersøgelsen for at kunne benyttes ved oplæsning under domsforhandlingen, skal sigtede være personlig til stede, medmindre sagen ingen udsættelse tåler, eller retten under hensyn til bevisførelsens genstand eller de i øvrigt foreliggende omstændigheder finder hans nærværelse uforuden. Reglerne under nr. 1-3 finder dog også anvendelse i det her omhandlede tilfælde.

§ 822. Til retsmøder under forundersøgelsen, i hvilke sigtede ikke fremstilles som anholdt eller fængslet, og om hvilke han ikke har fået fornøden meddelelse i et foregående retsmøde, skal han indkaldes ved lovlig tilsigelse (§ 764), medmindre øjemedet ikke tilsteder det ophold, som dette ville medføre. Er han mødt, kan retshandlingen altid fremmes.

Stk. 2. Er sigtede fængslet, kan han forlange sig henbragt til retsmødet — i hvilken henseende der bør gives ham lejlighed til at udtale sig — medmindre det afholdes uden for underretskredsen og i sådan afstand, at uforholdsmæssigt besvær kan forudses at følge deraf.

Stk. 3. Så vidt muligt gives der påtalemyndigheden og forsvareren, hvor en sådan er antaget eller beskikket, betimelig meddelelse om retsmøderne.

Stk. 4. Når sigtede er under 18 år, skal der til retsmødet indkaldes en repræsentant for børneværnsudvalget (i København børnenævnet) på den pågældendes hjemsted eller det stedlige børneværnsudvalg (børnenævnet). Det samme gælder, når et barn under 15 år skal afhøres i anledning af en sædelighedsforbrydelse. I særlig påtrængende tilfælde kan indkaldelse undlades.

Forslaget.

sigtede underretning om, hvad der er passeret i retsmødet.

Se ad gældende § 807, stk. 4.

Gældende formulering.

Stk. 5. Uden for det tilfælde, som ommeldes i sidste stykke af § 821, hindres en retshandlings fremme ikke ved, at nogen, som havde ret til at overvære den, udebliver.

§ 823. Af aktstykker, der fremlægges i retten, skal i fornødent omfang genpart medfølge til brug for forsvareren. Udskrift af det retsbogen tilførte skal snarest tilstilles politimesteren, forsvareren samt på begæring statsadvokaten. Sigtede har under iagttagelse af de nærmere bestemmelser, retten måtte give, adgang til at gøre sig bekendt med tilførslerne til retsbogen og med de til denne fremlagte aktstykker. Sådant adgang kan dog ved kendelse nægtes sigtede, ligesom de nævnte genparter og udskrifter kan nægtes hans valgte forsvarer, alt når der er grund til at befrygte modvirken af undersøgelsen ved fjernelse af gerningens spor, påvirken af medsigtede eller vidner til afgivelse af urigtig forklaring eller på anden lignende måde; kendelsen skal dog i ethvert tilfælde ophæves inden forundersøgelsens slutning.

§ 824. Vidner og syns- og skønsmand afhøres af den, der har begæret dem indkaldt, medmindre dommeren under hensyn til særlige omstændigheder i det enkelte tilfælde beslutter at overtage afhøringen. Når forsvarer ikke er til stede, overtager dommeren afhøringen i hans sted. Foretages afhøringen af dommeren, kan parterne begære yderligere spørgsmål stillet.

Stk. 2. Af forklaringer, der afgives af sigtede, jfr. § 765, eller af vidner eller syns- og skønsmand, skal det væsentlige indhold gengives i retsbogen; vigtigere erklæringer af sigtede og navnlig tilståelser skal så vidt muligt gengives med hans egne ord; det samme gælder om forklaringer, der afgives af vidner og syns- eller skønsmand, som ikke skal afhøres under domsforhandlingen. Når afhørelsen er endt, oplæses og vedtages det retsbogen tilførte.

Stk. 3. Efter oplæsningen er påtalemyndigheden, sigtede og forsvareren berettigede til at fremføre bemærkninger med hensyn til den skete tilførsel. Sådanne bemærkninger indføres i korthed i retsbogen.

Forslaget.

Se ad gældende § 807, stk. 5.

Se ad gældende § 765 og § 807, stk. 5.

Gældende formulering.

Stk. 4. Afslag på begæring om yderligere spørgsmål såvel som afgørelse af tvistepunkter, der opstår under forundersøgelsen, sker ved kendelse.

§ 825. Frafaldes forfølgningen, eller finder retten, at lovens betingelser for dens virksomhed ikke er til stede, standses forundersøgelsen, og fornøden underretning meddeles påtalemyndigheden og sigtede.

Stk. 2. Forundersøgelsen sluttet, når retten finder, at undersøgelsen er fremmet så vidt, som øjemedet udkræver, så og når påtalemyndigheden begærer det og oplyser, at tiltale er rejst. Udskrift af sagen tilligemed dennes aktstykker såvel som de af forsværen benyttede udskrifter og genparter tilstilles snarest muligt påtalemyndigheden. Underretning om slutningen meddeles sigtede.

Stk. 3. En sluttet forundersøgelse kan genoptages efter begæring af påtalemyndigheden eller sigtede. Indtil tiltale er rejst, kan retten også af egen drift genoptage forundersøgelsen for at træffe bestemmelse om ophør af fængsling eller anden vedvarende foranstaltning.

§ 826. Statsadvokatens beslutning om frafald af forfølgning binder ikke den overordnede myndighed; dog må forfølgningens fortsættelse efter den overordnede myndigheds beslutning finde sted inden udløbet af to måneder, medmindre betingelserne for sagens genoptagelse efter § 975 er til stede.

§ 827. Fremkommer der under forundersøgelsen oplysning om omstændigheder, ifølge hvilke politimesteren skønner, at der vil blive spørgsmål om at undlade påtale i medfør af § 723, og som må antages at være statsadvokaten ubekendte, meddeler han ham underretning herom, ledsaget af fornøden udskrift af undersøgelsen. Indtil hans beslutning inden en af retten fastsat frist indtræffer, foretages der kun sådanne undersøgelseshandlinger, som ikke tåler ophold.

§ 828. Er forundersøgelse under én sag iværksat mod flere sigtede eller for flere forbrydelser, kan retten, når den finder, at

Forslaget.

Se ad gældende § 805.

Gældende formulering.

undersøgelsen for enkelte, men ikke alle sigtedes eller forbrydelsers vedkommende er fremmet i det omfang, som øjemedet udkræver, for så vidt slutte forundersøgelsen.

Stk. 2. Sluttes forundersøgelsen for en eller nogle af de forbrydelser, for hvilke den samme person er sigtet, kan undersøgelsen af de andre forbrydelser midlertidig hvile, indtil afgørelse for den eller de førstnævnte forbrydelsers vedkommende har fundet sted, når statsadvokaten forlanger det og sigtede ikke fordrer fortsættelse.

§ 829. Samtidig med, at tiltale rejses i en sag, i hvilken forundersøgelse har fundet sted, skal påtalemyndigheden tilstille undersøgelsesretten meddelelse herom og om, ved hvilken ret tiltale er rejst.

Stk. 2. Er sigtede fængslet, bør undersøgelsesretten ved forundersøgelsens slutning opgive påtalemyndigheden en vis frist, ved hvis udløb fængslingen vil blive hævet, såfremt ikke inden den tid enten tiltale rejses eller oplysninger meddeles, som findes at burde begrunde en forlængelse af fristen. På lignende måde kan forholdes, hvor spørgsmål opstår om ophør af andre vedvarende foranstaltninger.

§ 830. (Ophævet).

§ 851. Hvor der findes grund til at antage, at offentlig gengivelse af forhandlinger under hovedforhandlingen vil kunne have skadelig indflydelse på sagens oplysning eller pådømmelse, kan retten ved kendelse bestemme, at sådan gengivelse af forhandlingerne eller visse dele af samme ikke må finde sted, forinden dom er afsagt. Kendelsen ophæves, så snart grundene for samme ikke længere antages at være til stede. Overtrædelse straffes med bøde.

§ 925. Har sigtede under forundersøgelse inden retten afgivet en uforbeholden tilståelse, hvis rigtighed bestyrkes ved de i øvrigt foreliggende oplysninger, kan sagen, når sigtede og, hvis han er under 18 år, hans værge samtykker heri, og politimesteren, efter at der er givet ham lejlighed til at gøre sig bekendt med det under sagen fremkomne, erklærer sig enig deri, uden udfærdigelse af

Forslaget.

42. § 851 ophæves.

Se ad gældende § 31, stk. 3.

44. § 925, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

„Har sigtede i retten, jfr. § 694, stk. 3, afgivet en uforbeholden tilståelse, hvis rigtighed bestyrkes ved de i øvrigt foreliggende oplysninger, kan sagen, når sigtede og, hvis han er under 18 år, hans værge samtykker heri, og politimesteren, efter at der er givet ham lejlighed til at gøre sig bekendt med det under sagen fremkomne, erklærer sig

Gældende formulering.

anklageskrift straks fremmes til dom ved den ret, hvor forundersøgelse har fundet sted.

Stk. 4. Indtil dom er afsagt, kan dommeren, dersom han finder, at nogen af de i § 825, stk. 1, angivne forudsætninger er til stede, eller at nogen foreliggende omstændighed gør det betænkeligt at pådømme sagen uden formelig domsforhandling, beslutte henholdsvis at standse eller slutte behandlingen overensstemmende med § 825.

§ 968. — — —

Stk. 2. Mod kendelser og andre beslutninger, der afgives under domsforhandling eller under dennes forberedelse, kan dog uden for de tilfælde, hvor adgang til kære har særlig hjemmel i loven, kæremål kun rejses, når og for så vidt beslutningen går ud på, at sagen udsættes eller afvises eller hæves, eller angår fængsling, beslag, ransagning eller lignende eller pålægger straf eller omkostninger eller er rettet mod nogen, som ikke er part i sagen.

§ 975. Når en forfølgning, som ved undersøgelsesret har været indledet mod en bestemt sigtet, standses (§ 825), eller når, efter at tiltale er rejst, forfølgningen frafalder, uden at dom bliver afsagt, kan, uden for det i § 826 omhandlede tilfælde, ny forfølgning ved undersøgelsesret eller ny tiltale kun rejses, når nye beviser af vægt senere kommer for dagen, eller de i nedenstående § 976 angivne betingelser er til stede. Derimod er den omstændighed, at undersøgelsesretten i henhold til § 817 har nægtet at tage en begæring om forundersøgelse til følge eller i henhold til § 825 har standset en begyndt forundersøgelse, ikke til hinder for, at tiltale rejses ved den dømmende ret.

§ 1002. Hvorvidt en domfældt, der ikke tidligere er blevet fængslet, bør hensættes i varetægtsfængsel i det tidsrum, som forløber, førend straffen kan fuldbyrdes, eller når fuldbyrdelsen udsættes eller standses, afgøres af stedets underret, for så vidt forholdene ikke tilsteder at afvente beslutning af den ret, der har afsagt dom i sagen i første

Forslaget.

enig deri, uden udfærdigelse af anklageskrift straks fremmes til dom.”

46. § 925, stk. 4, affattes således:

„*Stk. 4.* Indtil dom er afsagt, kan dommeren slutte behandlingen, hvis han finder, at omstændighederne gør det betænkeligt at pådømme sagen uden domsforhandling.“

53. I § 968, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

„Kæremål kan endvidere rejses mod de i §§ 730, stk. 3, 733, stk. 2, og 736, stk. 2, omhandlede kendelser.“

54. § 975 affattes således:

„**§ 975.** Når retsforfølgning frafalder, efter at tiltale er rejst, uden at der afsiges dom i sagen, kan udover det i § 749, stk. 3, nævnte tilfælde tiltale kun rejses, når nye beviser af vægt senere kommer for dagen, eller de i § 976 angivne betingelser er til stede.“

§ 769. Bestemmelse om varetægt eller anden foranstaltning har kun virkning indtil sagens afgørelse i retten. På begæring træffer retten efter afgørelsen bestemmelse om, hvorvidt tiltalte under eventuel appel, eller indtil fuldbyrdelse kan iværksættes, skal tages eller forblive i varetægt eller undergives foranstaltninger, der træder i stedet for

Gældende formulering

instans; herved finder da reglerne i andet afsnit om fængsling anvendelse med fornøden lempelse.

På lignende måde finder reglerne i kap. 73 anvendelse med hensyn til beslaglæggelse på gods for omkostninger og erstatning, efter at dom er gået.

Stk. 2. De i stk. 1 givne bestemmelser finder tilsvarende anvendelse med hensyn til personer, som er dømt til at undergives foranstaltninger efter straffelovens kap. 9.

Stk. 3. Har den, som er dømt til fængsel i mindst 8 måneder — eller i medfør af den ældre straffelovgivning til statsfængsel i over 2 år eller til strafarbejde — unddraget sig straffens fuldbyrdelse, kan beslaglæggelse på hans formue her i riget anordnes efter reglerne om denne forholdsregel i kap. 73. Er der efter afsigelsen af straffedommen hengået 10 år, kan begæring til retten herom kun fremsættes efter justitsministerens befaling. Foruden i de i § 796, nr. 1 og 2, nævnte tilfælde bortfalder beslaglæggelsen, når benådning finder sted; fremdeles bortfalder den, når 10 år er hengået efter straffedommens afsigelse, medmindre justitsministeren begærer den vedligeholdt.

Forslaget

varetægt. Ved bestemmelsen herom finder reglerne i §§ 762, 764-766 og 768 tilsvarende anvendelse, medmindre tiltalte erklærer sig indforstået med at forblive undergivet varetægt eller anden foranstaltning. Har den pågældende inden sagens afgørelse i retten været undergivet varetægt eller andre foranstaltninger, men finder retten ikke grundlag for fortsat anvendelse heraf, kan retten på anklagemyndighedens begæring bestemme, at varetægten eller foranstaltningen skal være i kraft, indtil afgørelse af varetægtsspørgsmålet foreligger fra den overordnede ret, hvortil sagen eller varetægtsspørgsmålet er indbragt.

Stk. 2. Indbringes den afgørelse, der er truffet i sagen, for højere ret, og er der i medfør af stk. 1 truffet bestemmelse om anvendelse af varetægt eller andre foranstaltninger efter afgørelsen, skal spørgsmålet om den fortsatte anvendelse heraf snarest forelægges for den overordnede ret, hvortil afgørelsen er indbragt. Ved denne rets behandling af spørgsmålet om varetægt eller andre foranstaltninger finder reglerne i §§ 762, 764, stk. 1, 3 og 4, 765, 766, 767, stk. 1, 1.-4. pkt., og 768 tilsvarende anvendelse.

57. § 1002 affattes således:

„§ 1002. Reglerne i kap. 74 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til beslaglæggelse af gods for omkostninger og erstatning, efter at dom er afsagt. Afgørelsen træffes af den ret, som har afsagt dommen i første instans.

Stk. 2. Har den, som er idømt fængsel i 8 måneder eller mere, unddraget sig straffuldbyrdelsen, kan hans formue beslaglægges efter reglerne i kapitel 74. Er der gået 10 år fra dommens afsigelse, kan begæring herom kun fremsættes med justitsministerens tilladelse. Foruden i de i § 803, stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte tilfælde bortfalder beslaglæggelsen, når benådning finder sted. Beslaglæggelsen bortfalder endvidere, når der er gået 10 år fra dommens afsigelse, medmindre justitsministeren begærer den opretholdt.“

Gældende formulering.

§ 1003. Når der til fuldbyrdelsen af en straffedom bliver spørgsmål om den domfældtes pågribelse, kan de samme forholdsregler anvendes, som er hjemlede, når fængslingskendelse er afsagt.

§ 1004. Foreligger der rimelig grund til mistanke om, at en person har overtrådt vilkår, som er fastsat i betinget dom eller i bestemmelse om betinget benådning eller prøveløsladelse fra fængsel, kan han anholdes, såfremt det findes nødvendigt på denne måde at sikre hans foreløbige tilstedeværelse. Det samme gælder den, der er mistænkt for overtrædelse af bestemmelser, som fastsat i en i medfør af straffelovens §§ 68, 69, 70 eller 72 afsagt dom eller kendelse.

Stk. 2. Anholdelse sker efter rettens beslutning. Er der grund til at frygte for, at øjemedet ville forspildes ved fremskaffelse af sådan beslutning, kan politiet selv træffe bestemmelse om anholdelse. Bestemmelserne i § 770 og §§ 772-77 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Såfremt retten finder, at overtrædelsen er af en sådan beskaffenhed, at der foreligger spørgsmål om fuldbyrdelse af fængselsstraf eller indsættelse i anstalt, kan den afsige kendelse om fængsling, når

- 1) der efter den pågældendes forhold er grund til at antage, at han vil unddrage sig følgerne af vilkårsovertrædelsen ved at flygte eller skjule sig, eller han vil udeblive fra retsmøde, hvortil han er indkaldt, eller
- 2) der er særlig grund til at frygte, at han på fri fod fortsat vil overtræde vilkårene, og det under hensyn til overtrædelsernes beskaffenhed skønnes påkrævet, at disse forhindres ved hans fængsling.

Stk. 4. Retten fastsætter en frist for fængslingen. Denne kan forlænges efter anklagemyndighedens begæring. I øvrigt finder § 779, stk. 1, og §§ 781-93 tilsvarende anvendelse.

§ 1005. I sager, hvor der er spørgsmål om genindsættelse af en person, der er prøveløsladt, betinget benådet eller prøvedskrevet fra hospital eller anstalt i medfør

Forslaget.

58. §§ 1003-1005 ophæves.

§ 756. Den, som med rimelig grund mistænkes for overtrædelse af bestemmelser, som er fastsat i en betinget dom, i dom eller kendelse efter straffelovens §§ 68, 69, 70 eller 72, ved betinget benådning, ved prøveløsladelse eller en foranstaltning, der er fastsat i medfør af § 765, kan anholdes af politiet, såfremt det er nødvendigt på denne måde at sikre hans foreløbige tilstedeværelse.

§ 763. Er der begrundet mistanke om, at en person har overtrådt vilkår, som er fastsat i en betinget dom, ved betinget benådning eller ved prøveløsladelse, kan han tages i varetægt, hvis retten finder, at overtrædelsen er af en sådan beskaffenhed, at der foreligger spørgsmål om fuldbyrdelse af fængselsstraf eller indsættelse i anstalt, og

- 1) der efter det om den pågældendes forhold oplyste er bestemte grunde til at antage, at han vil unddrage sig følgerne af vilkårsovertrædelsen, eller
- 2) der efter det om hans forhold oplyste er bestemte grunde til at frygte, at han på fri fod fortsat vil overtræde vilkårene, og det under hensyn til overtrædelsernes beskaffenhed skønnes påkrævet, at disse forhindres ved at han tages i varetægt.

Stk. 2. Det samme gælder, hvis der er begrundet mistanke om, at en person har overtrådt bestemmelser, der er fastsat i dom eller kendelse efter straffelovens §§ 68, 69, 70 eller 72.

§ 777. En varetægtsarrestant kan med rettens godkendelse anbringes i en anstalt for personer, der udstår frihedsstraf eller forvaring, eller i hospital m. v., jfr. straffe-

Gældende formulering.

af straffelovens §§ 68, 69, 70 eller 72, kan retten bestemme, at han under varetægtsfængslingen skal anbringes i den anstalt, hvor han kan forventes genindsat. Dette gælder dog kun, såfremt han i retten har erkendt sig skyldig i den vilkårsovertrædelse, han er mistænkt for. Afgørelsen træffes efter indstilling fra anstaltens styrelse. I anstalten behandles den pågældende efter de regler, som gælder for personer, der er anbragt i anstalten i henhold til dom.

§ 1018b. Der tilkommer den, der har været anholdt eller fængslet, og som derefter frifindes eller løslades, uden at sagen forfølges til dom, erstatning for formueskade, lidelse og tort.

Stk. 2. Dette gælder dog ikke, såfremt

- 1) . . . . .
- 2) frifindelsen eller påtaleundladelsen alene er begrundet i, at han findes utilregnelig.

Stk. 3. Erstatning kan nægtes eller nedsættes, såfremt den pågældende selv har givet anledning til anholdelsen eller fængslingen.

Stk. 4. Der tilkommer den, der har udstået straf eller været undergivet anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter, erstatning i det i stk. 1 angivne omfang, såfremt retsfølgende bortfalder efter anke eller genoptagelse. Erstatning kan nægtes eller nedsættes, hvis den dømte ved sit forhold under sagen har givet anledning til domfældelsen.

§ 1018c. Når der i øvrigt under en offentlig forfølgning, som ikke føres igennem til dom, eller som slutter med frifindelse, er truffet foranstaltninger i medfør af § 137, stk. 1, kap. 67-69, § 777, stk. 3, § 785

Forslaget.

lovens §§ 68 og 69, hvis han selv, anklagemyndigheden og institutionens ledelse samtykker heri. Hvis helbredsmæssige hensyn eller hensynet til andres sikkerhed gør det påkrævet, kan sådan anbringelse undtagelsesvis ske uden arrestantens samtykke. I institutionen behandles den pågældende efter de regler, der gælder for personer, der er anbragt dér i henhold til dom. Arrestanten må dog ikke uden rettens godkendelse forlade institutionen, bortset fra de tilfælde, der er nævnt i § 771, stk. 2.

§ 1018a. Den, der har været anholdt eller taget i varetægt som led i en strafferetlig forfølgning, har krav på erstatning for den derved tilføjede skade, såfremt påtale opgives, eller tiltalte frifindes, uden at dette er begrundet i, at han findes utilregnelig. Erstatning ydes for økonomisk skade samt for lidelse, tort, ulempe og forstyrrelse eller ødelæggelse af stilling og forhold.

Stk. 2. Selv om betingelserne for at yde erstatning efter stk. 1 ikke er opfyldt, kan erstatning ydes, såfremt den under sagen anvendte frihedsberøvelse ikke står i rimeligt forhold til strafforfølgningens udfald, eller det af andre særlige grunde findes rimeligt.

Stk. 3. Erstatning kan nedsættes eller nægtes, såfremt den sigtede selv har givet anledning til foranstaltningerne.

§ 1018d. Der tilkommer den, der har udstået frihedsstraf eller været undergivet anden strafferetlig retsfølge, erstatning efter reglerne i § 1018a, såfremt anke eller genoptagelse medfører bortfald af retsfølgens. I tilfælde af formildelse ydes der erstatning, såfremt den retsfølge, der er fuldbyrdet, er mere indgribende end den, der idømmes efter anke eller genoptagelse.

Stk. 2. Erstatning kan nægtes eller nedsættes, hvis den dømte ved sit forhold under sagen har givet anledning til domfældelsen.

§ 1018b. Efter samme regler som angivet i § 1018a kan erstatning tillægges en sigtet, der som led i en strafferetlig forfølgning har været udsat for andre straffeprocessuelle indgreb.

Gældende formulering.

eller kap. 73, kan retten efter omstændighederne tilkende sigtede erstatning for formueskade, som er tilføjet ham ved foranstaltningen. Reglen i § 1018b, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

§ 1018e. De i §§ 1018a-1018c nævnte krav på erstatning for formueskade tilkommer efter den pågældendes død hans ægtefælle og livsarvinger.

§ 1018g. . . . . .

Stk. 3. Efter de ovennævnte frister kan erstatningskrav kun rejses, når der tilvejebringes nye oplysninger, som af retten skønnes at være af væsentlig betydning for erstatningsspørgsmålets afgørelse. Begæring om sagsanlæg må fremsættes inden 4 uger efter, at vedkommende er kommet til kundskab om de nye oplysninger.

§ 1018h. De i dette kapitel omhandlede erstatningssager behandles i strafferetsplejens former med de lempelser, som følger af forholdets forskellighed.

Stk. 2. Begæring om anlæg af erstatningssag fremsættes over for statsadvokaten, som foranlediger, at den indbringes for retten. Erstatningskravet kan dog imødekommes af justitsministeren efter indhentet erklæring fra rigsadvokaten, forsvareren og vedkommende ret.

Stk. 3. . . . . .

Stk. 4. Når den erstatningssøgende begærer det, beskikkes der en advokat for ham.

§ 1018i. Sagen behandles og påkendes ved den almindelige underret under domsmænds medvirken.

Forslaget.

§ 1018g. Erstatningskravet falder i arv efter de almindelige regler herom, dog således at krav på godtgørelse for en ikke-økonomisk skade falder i arv, når det er fremsat i overensstemmelse med reglerne i § 1018e.

§ 1018e. . . . . .

Stk. 2. Fremsættes kravet efter udløbet af den i stk. 1 nævnte frist, kan det behandles, såfremt overskridelsen findes undskyldelig.

§ 1018e. Krav om erstatning i medfør af §§ 1018a-d skal fremsættes over for anklagemyndigheden. Krav fra en person, der har været sigtet, skal fremsættes inden to måneder efter meddelelse til sigtede om strafforfølgningens ophør eller efter afsigelse af endelig dom. Har tiltalte ikke været til stede ved dommens afsigelse, regnes fristen fra den dag, da udskrift af dommen er forkyndt. Krav fra andre skal fremsættes inden to måneder efter, at indgrebet er ophørt.

§ 1018f. . . . . .

Stk. 2. På den erstatningssøgendes begæring beskikkes der en advokat for ham. De regler, der er fastsat for forsvarere, finder anvendelse for den beskikkede advokat.

Stk. 3. Erstatningssagen behandles i strafferetsplejens former. Retten kan dog nægte at behandle et erstatningskrav, som fremsættes af nogen, der ikke har været sigtet, såfremt kravet ikke på rimelig måde vil kunne behandles i strafferetsplejens former. Det står herefter den forurettede frit for at fremsætte kravet i den borgerlige retsplejens former.

Stk. 4. Sagen behandles under medvirken af domsmænd, medmindre erstatningskravet udspringer af en politisag eller en sag, der

Gældende formulering.

§ 1018k. Sagen anlægges ved den ret, ved hvilken straffesagen har været tingfæstet, eller, når straffesagen har været behandlet ved nævningeting eller ikke er blevet forfulgt til dom, ved retten i den retskreds, hvori den foranstaltning er besluttet, på hvilken erstatningskravet støttes. Bestemmelserne i kap. 63 finder herved tilsvarende anvendelse.

Færdselslov nr. 287 af 10. juni 1976.

§ 133. Frifindes en person, hvis førerret har været frakendt eller inddraget i anledning af sagen, eller føres en sag, hvori denne ret har været inddraget, ikke igenem til dom, kan retten tilkende den pågældende erstatning for tab, som er en følge af frakendelsen eller inddragelsen.

Stk. 2. Frakendes en person førerretten betinget, og har førerretten været frakendt eller inddraget under sagen, kan retten undtagelsesvis tilkende den pågældende erstatning for tab, som er en følge af frakendelsen eller inddragelsen.

Stk. 3. Reglerne i retsplejelovens §§ 1018e-m finder anvendelse på behandlingen af erstatningskravet.

Lov af 11. februar 1863 § 13, 3., 4. og 5. pkt

Enhver er pligtig til, nårsomhelst det forlanges af en ved det udøvende politi ansat, som enten er i uniform eller foreviser politiskilt eller polititegn, at opgive sit navn og sin bopæl. Sådanne oplysninger kan også med hensyn til enkelte personer den, der anholdes, forlange gennem vedkommende politimand. Undladelse af at efterkomme denne forpligtelse straffes med bøder indtil 50 Rd.

Lov nr. 21 af 4. februar 1871 § 11, stk. 2, 3 og 4.

Som lov af 11. februar 1863 § 13, 3., 4. og 5. pkt.

Forslaget.

er afgjort i retten uden medvirken af nævninger eller domsmænd.

§ 1018f. Imødekommes erstatningskravet ikke, kan den erstatnings søgende inden to måneder efter meddelelse om afslag begære kravet indbragt for den underret, som har pådømt straffesagen. Har straffesagen ikke været pådømt, eller er den pådømt af landsret i første instans, indbringer anklagemyndigheden erstatningskravet for retten i den retskreds, hvori den pågældende foranstaltning er besluttet, eller ved den erstatnings søgendes hjemting.

§ 133 i færdselslov nr. 287 af 10. juni 1976 som ændret ved lov nr. 167 af 27. april 1977 og lov nr. 302 af 8. juni 1977 affattes således:

§ 133. Reglerne i kapitel 93a i lov om rettens pleje finder anvendelse på krav om erstatning for frakendelse eller inddragelse af førerretten i anledning af strafforfølgning.

Se ad gældende § 807, stk. 1.

Se ad gældende § 807, stk. 1.

Gældende formulering.

3. kap. i lov om ikrafttræden af borgerlig straffelov, jfr. lovbekendtgørelse nr. 277 af 30. juni 1965.

3. kap. Anvendelse af disciplinærstraffe og sikringsmidler over for fanger under bevogtning.

§ 13. Over for fanger, der ikke udstår straf eller afsoner tvangsbøder eller underholdsbidrag, kan efter nærmere ved kgl. anordning fastsatte regler anvendes de samme disciplinærstraffe som over for fanger, der udstår straf af hæfte, dog kan anvendelse af disciplinærstraf ingen sinde medføre forlængelse af fængslingstiden. Som disciplinærstraf kan yderligere anvendes udelukkelse fra læsning.

Stk. 2. Bestemmelsen i borgerlig straffelovs § 48 finder tilsvarende anvendelse på sådanne fanger.

*Forslaget.***§ 775. — — —**

Stk. 1. Der kan ikendes varetægtsarrestanter disciplinærstraf i form af strafcelle i indtil 2 uger eller inddragelse af arbejdspenge. De nævnte disciplinærstraffe kan anvendes i forening.

Stk. 2. Bestemmelsen i straffelovens § 48 finder tilsvarende anvendelse på varetægtsarrestanter.